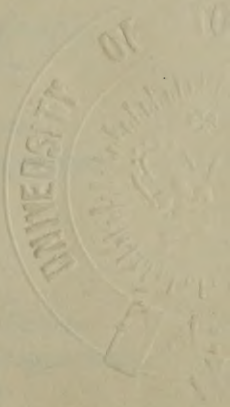

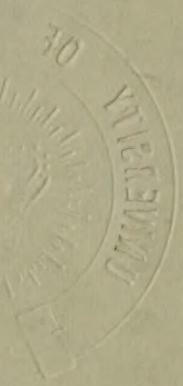

3032

quas ſeparatas eae dividantur.
XIII. Quae oporteat ſpectare, et quae cavere in fabularum conſtitutione; et unde perficietur tragoediae opus.
XIV. Quomodo terribile et miſerabile parentur.
XV. Quae circa mores ſpectare oporteat.
XVI. Agnitionum ſpecies.
XVII. Fabulas ante oculos poni oportere.
XVIII. De connexione et ſolutione tragoediae.
XIX. De ſententia ejuſque partibus.
XX. De dictione et partibus ejus.
XXI. De Nomine.
XXII. Dictionis virtus.
XXIII. De narratione et in metro imitatione.
XXIV. Differentia inter epopoeiam et tragoediam, et quomodo falſa dicere oporteat.
XXV. De Objectionibus et ſolutionibus, et ex quot et quibus naſcantur modis.
XXVI. Tragicam imitationem Epica praeſtantiorem eſſe.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΕΡΙ

ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ.

ΠΕΡΙ ποιητικῆς αὐτῆς τε καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς, ἥν τινα δύναμιν ἕκαστον ἔχει, καὶ πῶς δεῖ συνίστασθαι τοὺς μύθους, εἰ μέλλει καλῶς ἕξειν ἡ ποίησις· ἔτι δὲ ἐκ πόσων καὶ ποίων ἐστὶ μορίων· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα τῆς αὐτῆς ἐστι μεθόδου, λέγωμεν, ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν, πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων. Ἐποποιία δὴ καὶ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις, ἔτι δὲ κωμῳδία καὶ ἡ διθυραμβοποιητικὴ, καὶ τῆς αὐλητικῆς ἡ πλείστη καὶ κιθαριστικῆς, πᾶσαι τυγχάνουσιν οὖσαι μιμήσεις τὸ σύνολον. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων τρισίν· ἢ γὰρ τῷ γένει ἑτέροις μιμεῖσθαι, ἢ τῷ ἕτερα, ἢ τῷ ἑτέρως, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον· ὥσπερ γὰρ καὶ χρώμασι καὶ σχήμασι πολ-

λὰ μιμῶνται τινες ἀπεικάζοντες, οἱ μὲν διὰ τέχνης, οἱ δὲ διὰ συνηθείας, ἕτεροι * διὰ τῆς φωνῆς· ὕτω κἂν ταῖς εἰρημέναις τέχναις, ἅπασαι μὲν ποιοῦνται τὴν μίμησιν ἐν ῥυθμῷ κ) λόγῳ κ) ἁρμονία· τούτοις δὲ ἢ χωρὶς, ἢ μεμιγμένοις. Οἷον, ἁρμονία μὲν κ) ῥυθμῷ χρώμεναι μόνον, ἥτε αὐλητικὴ κ) ἡ κιθαριστικὴ, κἂν εἴ τινες ἕτεραι τυγχάνωσιν οὖσαι τοιαῦται τὴν δύναμιν· οἷον, ἡ τῶν συρίγγων. Αὐτῷ δὲ τῷ ῥυθμῷ μιμῶνται χωρὶς ἁρμονίας, οἱ τῶν ὀρχηστῶν. κ) γὰρ οὗτοι διὰ τῶν σχηματιζομένων ῥυθμῶν μιμοῦνται κ) ἤθη κ) πάθη κ) πράξεις. Ἡ δὲ ἐποποιΐα μόνον τοῖς λόγοις ψιλοῖς ἢ τοῖς μέτροις· κ) τούτοις εἴ τε μιγνῦσα μετ' ἀλλήλων, εἴθ' ἑνί τινι γένει χρωμένη τῶν μέτρων τυγχάνουσα μέχρι τοῦ νῦν. Οὐδὲν γὰρ ἂν ἔχοιμεν ὀνομάσι κοινὸν τοὺς Σώφρονος κ) Ξενάρχου μίμους, κ) τοὺς Σωκρατικοὺς λόγους,

οὐδὲ

ὐδὲ εἴτις διὰ τριμέτρων ἢ ἐλεγείων, ἢ τῶν ἄλλων τινῶν τῶν τοιούτων ποιοῖτο τὴν μίμησιν. ψιλὴν οἱ ἄνθρωποί γε συνάπτοντες τῷ μέτρῳ τὸ ποιεῖν, τοὺς μὲν ἐλεγοποιούς, τοὺς δὲ ἐποποιοὺς ὀνομάζουσιν, οὐχ ὡς τοὺς κατὰ μίμησιν ποιητὰς, ἀλλὰ κοινῇ κατὰ τὸ μέτρον προσαγορεύοντες. καὶ γὰρ ἂν ἰατρικὸν ἢ μουσικόν τι διὰ τῶν μέτρων ἐκφέρωσιν, οὕτω καλεῖν εἰώθασιν. οὐδὲν δὲ κοινὸν ἐστιν Ομήρῳ καὶ Εμπεδοκλεῖ, πλὴν τὸ μέτρον. διὸ τὸν μὲν ποιητὴν δίκαιον καλεῖν· τὸν δὲ φυσιολόγον μᾶλλον ἢ ποιητήν. ὁμοίως δὲ κἂν εἴ τις ἅπαντα τὰ μέτρα μιγνύων * ποιοῖτο τὴν μίμησιν, καθάπερ Χαιρήμων ἐποίησεν Ἱπποκένταυρον † μικτὴν ῥαψῳδίαν ἐξ ἁπάντων τῶν μέτρων, οὐκ ἤδη καὶ ποιητὴν προσαγορευτέον. περὶ μὲν οὖν τούτων διορίσθω τοῦτον τὸν τρόπον. Εἰσὶ δέ τινες αἳ πᾶσι χρῶνται τοῖς εἰρημένοις· λέγω δὲ,

οἷον, ῥυθμῷ ϗ μέλει ϗ μέτρῳ, ὥσπερ ἥτε τῶν διθυραμβικῶν ποίησις, καὶ ἡ τῶν νόμων, καὶ ἥ τε τραγωδία, ϗ ἡ κωμωδία. διαφέρουσι δὲ, ὅτι αἱ μὲν ἅμα πᾶσιν, αἱ δὲ κατὰ μέρος. ταύτας μὲν οὖν λέγω τὰς διαφορὰς τῶν τεχνῶν, ἐν αἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν.

2. Ἐπεὶ δὲ μιμοῦνται οἱ μιμούμενοι πράττοντας, ἀνάγκη δὲ τούτους, ἢ σπουδαίους, ἢ φαύλους εἶναι (τὰ γὰρ ἤθη χεδὸν ἀεὶ τούτοις ἀκολουθεῖ μόνοις. κακίᾳ γὰρ καὶ ἀρετῇ τὰ ἤθη διαφέρουσι πάντες) ἢ τοι βελτίονας ἢ καθ' ἡμᾶς, ἢ χείρονας, ἢ * ἀνάγκη μιμεῖσθαι, ὥσπερ οἱ γραφεῖς. πολύγνωτος μὲν κρείττους, Παύσων δὲ χείρους, Διονύσιος δὲ ὁμοίους εἴκαζε. δῆλον δὲ, ὅτι καὶ τῶν λεχθεισῶν ἑκάστη μιμήσεων ἔξει ταύτας τὰς διαφοράς. καὶ ἔστιν ἑτέρα τῷ ἑτέρα μιμήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον. καὶ γὰρ ἐν ὀρχήσει, καὶ αὐλῇ

ήσει καὶ κιθαρίσαι ἐστὶ γενέσθαι ταύτας τὰς ἀνομοιότητας· καὶ περὶ τὸ λόγους δὲ καὶ τὴν μιλομετρίαν· οἷον Ὅμηρος μὲν ἐλλίττους, Κλεοφῶν δὲ ὁμοίους, Ἡγήμων δὲ Θάσιος ὁ τὰς παρῳδίας ποιήσας πρῶτος, καὶ Νικόχαρις ὁ τὴν Δηλιάδα, χείρους. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὸ διθυράμβους καὶ τοὺς νόμους, ὡς Πέρσας, καὶ Κύκλωπας, Τιμόθεος καὶ Φιλόξενος μιμήσαιτο ἄν. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ διαφορᾷ, καὶ ἡ τραγῳδία πρὸς τὴν κωμῳδίαν διέφηκεν. ἡ μὲν γὰρ χείρους, ἡ δὲ βελτίους μιμεῖσθαι βούλεται τῶν νῦν.

3. Ἔτι δὲ τούτων τρίτη διαφορά, τὸ, ὡς ἕκαστα τούτων μιμήσαιτο ἄν τις. καὶ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς καὶ τὰ αὐτὰ μιμεῖσθαί ἐστιν, ὅτε μὲν ἀπαγγέλλοντα, ἢ ἕτερόν τι γιγνόμενον, ὥσπερ Ὅμηρος ποιεῖ· ἢ ὡς τὸν αὐτὸν καὶ μὴ μεταβάλλοντα, ἢ πάντας ὡς πράττοντας καὶ ἐνεργοῦντας τοὺς μι-

μη-

μυμένυς. Εν τρισὶ δὴ ταύταις διαφορᾶ
ἡ μίμησίς ἐστιν, ὡς εἴπομεν κατ' ἀρχᾶ
ἐν οἷς τε, καὶ ἃ, καὶ ὡς. ὥστε τῇ μὲν ὁ αὐτ
ἄν εἴη μιμητὴς Ομήρῳ Σοφοκλῆς. μιμύ
ται γὰρ ἄμφω σπουδαίυς· τῇ δὲ Αριστοφ
νει· πράττοντας γὰρ μιμοῦνται καὶ δρῶντο
ἄμφω. ὅθεν καὶ δράματα καλεῖσθαί τ
νες αὐτά φασιν, ὅτι μιμοῦνται δρῶντα
διὸ καὶ ἀντιποιοῦνται τῆς τε τραγῳδίας
τῆς κωμῳδίας οἱ Δωριεῖς· τῆς μὲν κωμῳ
δίας, οἱ Μεγαρεῖς οἵ τε ἐνταῦθα, ὡς ἐ
τῆς παρ' αὐτοῖς δημοκρατίας γεννομένη
καὶ οἱ ἐκ Σικελίας· ἐκεῖθεν γὰρ ἦν Επ
χαρμος ὁ ποιητὴς, πολλῷ πρότερος ὢν Χ
ωνίδυ καὶ Μάγνητος. καὶ τῆς τραγῳδίας
νιοι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ποιούμενοι τὰ
νόματα σημεῖον· ἕλοι μὲν γὰρ κώμας τὰ
περιοικίδας καλεῖν φασίν. Αθηναῖοι δὲ δ
μυς· ὡς κωμῳδὺς ἀπὸ τῦ κωμάζε
λεχθέντας, ἀλλὰ τῇ κατὰ κώμας πλα

η, ἀτιμαζομένης ἐκ τῆς ἄξεως· καὶ τὸ ποιεῖν αὐτοὶ μὲν δρᾶν, Ἀθηναίους δὲ πράττειν προσαγορεύειν. περὶ μὲν οὖν τῶν διαφορῶν, καὶ πόσαι, καὶ τίνες, τῆς μιμήσεως, εἰρήσθω τοσαῦτα.

4. Εοίκασι δὲ γεννῆσαι μὲν ὅλως τὴν ποιητικὴν αἰτίαι δύο τινὲς, καὶ αὗται φυσικαί. τὸ, τε γὰρ μιμεῖσθαι, σύμφυτον τοῖς ἀνθρώποις ἐκ παίδων ἐστὶ, καὶ τούτῳ διαφέρουσι τῶν ἄλλων ζώων, ὅτι μιμητικώτατόν ἐστι, καὶ τὰς μαθήσεις ποιεῖται διὰ μιμήσεως τὰς πρώτας, καὶ τὸ χαίρειν τοῖς μιμήμασι πάντας. σημεῖον δὲ τούτου τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ἔργων. ἃ γὰρ αὐτὰ λυπηρῶς ὁρῶμεν, τούτων τὰς εἰκόνας τὰς ἀκριβεστάτας θεωροῦντες χαίρομεν· οἷον θηρίων τε μορφὰς τῶν * ἀγριωτάτων, καὶ νεκρῶν. αἴτιον δὲ καὶ τούτου, ὅτι μανθάνειν οὐ μόνον τοῖς φιλοσόφοις ἥδιστον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως· ἀλλ' ἐπὶ βρα-

βραχὺ κοινωνῆσιν αὐτῆ. διὰ γὰρ τῆτο χαίρυσι τὰς εἰκόνας ὁρῶντες, ὅτι συμβαίνει θεωρῆντας μανθάνειν καὶ συλλογίζεσθαι, τί ἕκαστον· οἷον, ὅτι ὅδε ἐκεῖνος· ἐπεὶ ἐὰν μὴ τύχῃ προεωρακώς, * ἡ διὰ μίμημα ποιήσει τὴν ἡδονήν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπεργασίαν, ἢ τὴν χροιάν, ἢ διὰ τοιαύτην τινὰ ἄλλην αἰτίαν. Κατὰ φύσιν δὲ ὄντος ἡμῖν τῆ μιμεῖσθαι, καὶ τῆς ἁρμονίας καὶ τῶ ῥυθμῶ (τὰ γὰρ μέτρα, ὅτι μόρια τῶν ῥυθμῶν ἐστι, φανερὸν) ἐξ ἀρχῆς οἱ πεφυκότες πρὸς αὐτὰ μάλιστα, κατὰ μικρὸν προάγοντες, ἐγέννησαν τὴν ποίησιν ἐκ τῶν αὐτοσχεδιασμάτων. διεσπάσθη δὲ κατὰ τὰ οἰκεῖα ἤθη ἡ ποίησις. οἱ μὲν γὰρ σεμνότεροι, τὰς καλὰς ἐμιμῆντο πράξεις, καὶ τὰς τῶν τοιήτων † τύχας· οἱ δὲ εὐτελέστεροι, τὰς τῶν φαύλων, πρῶτον ψόγυς ποιῆντες, ὥσπερ ἕτεροι ὕμνυς καὶ ἐγκώμια. Τῶν μὲν ἓν πρὸ

Ομή-

Ομήρῳ ὐδενὸς ἔχομεν εἰπεῖν τοιῦτον ποίημα. εἰκὸς δὲ εἶναι πολλούς. ἀπὸ δὲ Ομήρῳ ἀρξαμένοις, ἐστιν· οἷον, ἐκείνῳ ὁ Μαργείτης, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἁρμότιον ἰαμβεῖον ἦλθε μέτρον. Διὸ καὶ ἰαμβεῖον καλεῖται νῦν. ὅτι ἐν τῷ μέτρῳ τούτῳ ἰάμβιζον ἀλλήλοις. καὶ ἐγένοντο τῶν παλαιῶν, οἱ μὲν ἡρωϊκῶν, οἱ δὲ ἰάμβων ποιηταί. ὡσπερ δὲ καὶ τὰ σπουδαῖα μάλιστα ποιητὴς Ομηρος ἦν (μόνος γὰρ οὐχ ὅτι εὖ ἀλλ' ὅλιγα μιμήσεις δραματικὰς ἐποίησεν) οὕτω καὶ τὰ τῆς κωμῳδίας σχήματα πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον, ἀλλὰ τὸ γελοῖον δραματοποιήσας. ὁ γὰρ Μαργείτης ἀνάλογον ἔχει, ὥσπερ Ιλιὰς καὶ Οδύσσεια πρὸς τὰς τραγῳδίας, οὕτω καὶ οὗτος πρὸς τὰς κωμῳδίας. * Παραφανείσης δὲ τῆς τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας, οἱ ἐφ' ἑκατέραν τὴν ποίησιν ὁρμῶντες κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, οἱ μὲν ἀντὶ τῶν ἰάμβων, κωμῳ-

δοποιοὶ ἐγένοντο· οἱ δὲ ἀντὶ τῶν ἐπῶν, τραγῳδιδάσκαλοι, διὰ τὸ μείζω καὶ ἐντιμότερα τὰ σχήματα εἶναι ταῦτα ἐκείνων. τὸ μὲν οὖν ἐπισκοπεῖν, εἰ ἄρα ἔχει ἤδη ἡ τραγῳδία τοῖς εἴδεσιν ἱκανῶς, ἢ οὔ, αὐτό τε καθ' αὑτὸ κρινόμενον, καὶ πρὸς τὰ θέατρα, ἄλλος λόγος. Γενομένης οὖν ἀπ' ἀρχῆς αὐτοσχεδιαστικῆς, καὶ αὐτὴ καὶ ἡ κωμῳδία. καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ἐξαρχόντων τὸν διθύραμβον, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν τὰ φαλλικά, ἃ ἔτι καὶ νῦν ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων διαμένει νομιζόμενα, καὶ κατὰ μικρὸν ηὐξήθη, προαγόντων, ὅσον ἐγίγνετο φανερὸν αὐτῆς. καὶ πολλὰς μεταβολὰς μεταβαλοῦσα ἡ τραγῳδία ἐπαύσατο, ἐπεὶ ἔσχε τὴν ἑαυτῆς φύσιν. καὶ τό, τε τῶν ὑποκριτῶν πλῆθος ἐξ ἑνὸς εἰς δύο, πρῶτος Αἰσχύλος ἤγαγε, καὶ τὰ τοῦ χοροῦ ἠλάττωσε, καὶ τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεσκεύασε. τρεῖς δὲ καὶ σκηνογραφίαν Σοφοκλῆς.

κλῆς. ἔτι δὲ τὸ μέγεθος ἐκ μικρῶν μύθων καὶ λέξεως γελοίας, διὰ τὸ ἐκ σατυρικοῦ μεταβαλεῖν, ὀψὲ ἀπεσεμνώθη· τό, τε μέτρον ἐκ τετραμέτρου ἰαμβεῖον ἐγένετο. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τετραμέτρῳ ἐχρῶντο, διὰ τὸ σαλυρικὴν καὶ ὀρχηστικωτέραν εἶναι τὴν ποίησιν. λέξεως δὲ γενομένης αὐτὴ ἡ φύσις τὸ οἰκεῖον μέτρον εὗρε. μάλιστα γὰρ λεκτικὸν τῶν μέτρων τὸ ἰαμβεῖόν ἐστι. σημεῖον δὲ τούτου· πλεῖστα γὰρ ἰαμβεῖα λέγομεν ἐν τῇ διαλέκτῳ τῇ πρὸς ἀλλήλους· ἑξάμετρα δὲ ὀλιγάκις, καὶ ἐκβαίνοντες τῆς λεκτικῆς ἁρμονίας. ἔτι δὲ ἐπεισοδίων πλήθη, καὶ τὰ ἄλλα ὡς ἔκαστα κοσμηθῆναι λέγεται. περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτα ἔστω ἡμῖν εἰρημένα. Πολὺ γὰρ ἂν ἴσως ἔργον εἴη διεξιέναι καθ' ἕκαστον.

5. Ἡ δὲ κωμῳδία ἐστίν, ὥσπερ εἴπομεν, μίμησις, φαυλοτέρων μέν, οὐ μέντοι κατὰ πᾶσαν κακίαν ἀλλὰ τοῦ αἰσχροῦ ἐστι τὸ γε-

λοῖον μόριον. τὸ γὰρ γελοῖον, ἐστὶν ἁμάρτημά τι καὶ αἶσχος ἀνώδυνον, καὶ οὐ φθαρτικόν· οἷον εὐθὺς, τὸ γελοῖον πρόσωπον αἰσχρόν τι καὶ διεστραμμένον ἄνευ ὀδύνης. Αἱ μὲν οὖν τῆς τραγῳδίας μεταβάσεις, καὶ δι' ὧν ἐγένοντο, οὐ λελήθασιν. ἡ δὲ κωμῳδία, διὰ τὸ μὴ σπουδάζεσθαι ἐξ ἀρχῆς, ἔλαθεν. καὶ γὰρ χορὸν κωμῳδῶν ὀψέ ποτε ὁ ἄρχων ἔδωκεν, ἀλλ' ἐθελονταὶ ἦσαν. ἤδη δὲ σχήματά τινα αὐτῆς ἐχούσης, οἱ λεγόμενοι αὐτῆς ποιηταὶ μνημονεύονται. τίς δὲ πρόσωπα ἀπέδωκεν, ἢ προλόγους, ἢ πλήθη ὑποκριτῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἠγνόηται. Τὸ δὲ μύθους ποιεῖν Ἐπίχαρμος καὶ Φόρμις ἦρξαν. τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐκ Σικελίας ἦλθε. τῶν δὲ Ἀθήνησι Κράτης πρῶτος ἦρξεν, ἀφέμενος τῆς ἰαμβικῆς ἰδέας, καθόλου ποιεῖν λόγους ἢ μύθους. Ἡ μὲν οὖν ἐποποιία τῇ τραγῳδίᾳ μέχρι μόνου μέτρου μετὰ λόγου μίμησις εἶναι σπουδαίων ἠκολούθη-

λάθησεν. τῷ δὲ τὸ μέτρον ἁπλῶν ἔχειν, καὶ ἀπαγγελίαν εἶναι, ταύτῃ διαφέρουσιν· ἔτι δὲ τῷ μήκει· ἡ μὲν, ὅτι μάλιστα πειρᾶται ὑπὸ μίαν περίοδον ἡλίου εἶναι, ἢ μικρὸν ἐξαλλάττειν. ἡ δὲ ἐποποιία, ἀόριστος τῷ χρόνῳ, καὶ τούτῳ διαφέρει. καίτοι τὸ πρῶτον ὁμοίως ἐν ταῖς τραγῳδίαις τοῦτο ἐποίουν, καὶ ἐν τοῖς ἔπεσι. μέρη δέ ἐστι τὰ μὲν ταυτά, τὰ δὲ ἴδια τῆς τραγῳδίας. Διόπερ ὅστις περὶ τραγῳδίας οἶδε καὶ σωδαίας καὶ φαύλης, οἶδε καὶ περὶ ἐπῶν ἃ μὲν γὰρ ἐποποιία ἔχει, ὑπάρχει τῇ τραγῳδίᾳ· ἃ δὲ αὐτὴ, ὐ πάντα ἐν τῇ ἐποποιίᾳ.

6. Περὶ μὲν οὖν τῆς *ἑξαμέτρου μιμητικῆς, καὶ περὶ κωμῳδίας ὕστερον ἐροῦμεν· περὶ δὲ τραγῳδίας λέγωμεν, ἀπολαβόντες αὐτῆς ἐκ τῶν εἰρημένων τὸν γινόμενον ὅρον τῆς ὐσίας. Ἐστιν οὖν τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος

γεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις δρώντων, καὶ δι' ἀπαγγελίας, ἀλλὰ δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν. Λέγω δὲ ἡδυσμένον μὲν λόγον, τὸν ἔχοντα ῥυθμὸν καὶ ἁρμονίαν καὶ μέλος. τὸ δὲ χωρὶς τῶν εἰδῶν, τὸ διὰ μέτρων ἔνια μόνον περαίνεσθαι, καὶ πάλιν ἕτερα διὰ μέλους. Ἐπεὶ δὲ πράττοντες ποιοῦνται τὴν μίμησιν, πρῶτον μὲν ἐξ ἀνάγκης ἂν εἴη τι μόριον τραγῳδίας ὁ τῆς ὄψεως κόσμος, εἶτα μελοποιία καὶ λέξις. ἐν τούτοις γὰρ ποιοῦνται τὴν μίμησιν. λέγω δὲ λέξιν μὲν αὐτὴν τὴν τῶν μέτρων σύνθεσιν· μελοποιίαν δέ, ὃ τὴν δύναμιν φανερὰν ἔχει πᾶσαν. Ἐπεὶ δὲ πράξεώς ἐστι μίμησις, πράττεσθαι δὲ ὑπό τινων πρακτόντων, οὓς ἀνάγκη ποιούς τινας εἶναι κατά τε τὸ ἦθος καὶ τὴν διάνοιαν (διὰ γὰρ τούτων καὶ τὰς πράξεις εἶναι φαμὲν ποιάς τινας πέ-

φυκεν

φυκεν αἴτια δύο τῶν πράξεων εἶναι, διάνοια καὶ ἦθος, καὶ κατὰ ταύτας καὶ τυγχάνουσι καὶ ἀποτυγχάνουσι πάντες. Ἐστι δὲ τῆς μὲν πράξεως ὁ μῦθος μίμησις. λέγω γὰρ μῦθον τοῦτον, τὴν σύνθεσιν τῶν πραγμάτων. Τὰ δὲ ἤθη, καθ' ἃ ποιούς τινας εἶναι φαμὲν τοὺς πράττοντας· διάνοιαν δὲ, ἐν ὅσοις λέγοντες ἀποδεικνύουσί τι, ἢ καὶ ἀποφαίνονται γνώμην. Ἀνάγκη ἓν πάσης τραγῳδίας μέρη εἶναι ἓξ, καθ' ἃ ποιά τις ἐστὶν ἡ τραγῳδία. ταῦτα δ' ἐστὶν, μῦθος, καὶ ἤθη, καὶ λέξις, καὶ διάνοια, καὶ ὄψις, καὶ μελοποιΐα. οἷς μὲν γὰρ μιμοῦνται, δύο μέρη ἐστὶν· ὡς δὲ μιμοῦνται, ἕν· ἃ δὲ μιμοῦνται, τρία. καὶ παρὰ ταῦτα οὐδέν. Τούτοις μὲν οὖν οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν, ὡς εἰπεῖν, κέχρηνται τοῖς εἴδεσι. καὶ γὰρ ὄψιν ἔχει πᾶν, καὶ ἦθος καὶ μῦθον, καὶ λέξιν, καὶ μέλος, καὶ διάνοιαν ὡσαύτως. Μέγιστον δὲ τούτων ἐστὶν ἡ τῶν πραγμάτων σύστασις. ἡ γὰρ τραγῳδία

γῳδία

γωδία μίμησίς ἐστιν οὐκ ἀνθρώπων, ἀλλὰ πράξεων, καὶ βίου, καὶ εὐδαιμονίας, καὶ κακοδαιμονίας. καὶ γὰρ ἡ εὐδαιμονία ἐν πράξει ἐστὶ, καὶ τὸ τέλος πρᾶξίς τίς ἐστιν, οὐ ποιότης. εἰσὶ δὲ κατὰ μὲν τὰ ἤθη ποιοί τινες· κατὰ δὲ τὰς πράξεις, εὐδαίμονες, ἢ τοὐναντίον. οὐκοῦν ὅπως τὰ ἤθη μιμήσωνται, πράττουσιν, ἀλλὰ τὰ ἤθη συμπεριλαμβάνουσιν διὰ τὰς πράξεις. ὥστε τὰ πράγματα καὶ ὁ μῦθος τέλος τῆς τραγωδίας. Τὸ δὲ τέλος μέγιστον ἁπάντων ἐστὶν. * Ανευ μὲν γὰρ πράξεως, οὐκ ἂν γένοιτο τραγωδία· ἄνευ δὲ ἠθῶν, γένοιτ' ἄν. αἱ γὰρ τῶν νέων τῶν πλείστων, ἀήθεις τραγωδίαι εἰσὶ, καὶ ὅλως ποιηταὶ πολλοὶ τοιοῦτοι· οἷον καὶ τῶν γραφέων. Ζεῦξις πρὸς Πολύγνωτον πέπονθεν. ὁ μὲν γὰρ Πολύγνωτος† ἀγαθὸς ἠθογράφος· ἡ δὲ Ζεύξιδος γραφὴ οὐδὲν ἔχει ἦθος. Ετι ἐάν τις ἐφεξῆς θῇ ῥήσεις ἠθικὰς, καὶ λέξεις καὶ διανοίας

νοίας εὖ πεποιημένας, ὑ *ποιήσει ὃ ἦν τῆς τραγῳδίας ἔργον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡ καταδεεστέροις τούτοις κεχρημένη τραγῳδία, ἔχουσα δὲ μῦθον καὶ σύστασιν πραγμάτων. Πρὸς δὲ τούτοις τὰ μέγιστα οἷς ψυχαγωγεῖ ἡ τραγῳδία, τῶν μύθων μέρη ἐστὶν, αἵτε περιπέτειαι καὶ ἀναγνωρίσεις. Ετι σημεῖον, ὅτι καὶ οἱ ἐγχειροῦντες ποιεῖν, πρότερον δύνανται τῇ λέξει καὶ τοῖς ἤθεσιν ἀκριβῶν, ἢ τὰ πράγματα συνίστασθαι, οἷον καὶ οἱ πρῶτοι ποιηταὶ σχεδὸν ἅπαντες. Αρχὴ μὲν οὖν καὶ οἷον ψυχὴ ὁ μῦθος τῆς τραγῳδίας, δεύτερον δὲ τὰ ἤθη. παραπλήσιον γάρ ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς γραφικῆς. εἰ γάρ τις ἐναλείψειε τοῖς καλλίστοις φαρμάκοις χύδην, οὐκ ἂν ὁμοίως εὐφράνειεν, καὶ λευκογραφήσας εἰκόνα. ἔστι δὲ μίμησις πράξεως, καὶ διὰ ταύτην μάλιστα τῶν πρατόντων. Τρίτον δὲ ἡ διάνοια. τοῦτο δέ ἐστι τὸ λέγειν δύνασθαι τὰ ἐνόντα καὶ τὰ ἁρμόττοντα· ὅπερ

ἐπὶ τῶν λόγων τῆς πολιτικῆς καὶ ῥητορικῆς ἔργον ἐστίν. οἱ μὲν γὰρ ἀρχαῖοι πολιτικῶς ἐποίουν λέγοντας· οἱ δὲ νῦν ῥητορικῶς. Ἔστι δὲ ἦθος μὲν τὸ τοιοῦτον, ὃ δηλοῖ τὴν προαίρεσιν ὁποία τις ἐστίν, *ἐν οἷς οὐκ ἔστι δῆλον, ἢ προαιρεῖται, ἢ φεύγει ὁ λέγων. διόπερ οὐκ ἔχουσιν ἦθος ἔνιοι τῶν λόγων. Διάνοια δὲ, ἐν οἷς ἀποδεικνύουσί τι ὡς ἔστιν, ἢ ὡς οὐκ ἔστιν, ἢ καθόλου τι ἀποφαίνονται. Τέταρτον δὲ, τῶν μὲν λόγων ἡ λέξις. λέγω δὲ, ὥσπερ πρότερον εἴρηται, λέξιν, εἶναι τὴν διὰ τῆς ὀνομασίας ἑρμηνείαν, ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ἐμμέτρων, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἔχει τὴν αὐτὴν δύναμιν. Τῶν δὲ λοιπῶν πέντε, ἡ μελοποιΐα μέγιστον τῶν ἡδυσμάτων. Ἡ δὲ ὄψις, ψυχαγωγικὸν μὲν, ἀτεχνώτατον δὲ, καὶ ἥκιστα οἰκεῖον τῆς ποιητικῆς. ἡ γὰρ τῆς τραγῳδίας δύναμις, καὶ ἄνευ ἀγῶνος καὶ ὑποκριτῶν ἐστιν. ἔτι δὲ κυριωτέρα περὶ τὴν ἀπεργασίαν τῶν

ὄψεων

ὄψεων ἡ τῦ σκευοποιῦ τέχνη τῆς τῶν ποιητῶν ἐστί.

7. Διωρισμένων δὲ τύτων, λέγωμεν μετὰ ταῦτα ποίαν τινὰ δεῖ τὴν σύστασιν εἶναι τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ τῦτο πρῶτον καὶ μέγιστον τῆς τραγῳδίας ἐστί. Κεῖται δ' ἡμῖν τὴν τραγῳδίαν τελείας καὶ ὅλης πράξεως εἶναι μίμησιν ἐχύσης τι μέγεθος. ἔστι γὰρ ὅλον καὶ μηδὲν ἔχον μέγεθος. ὅλον δέ ἐστι τὸ ἔχον ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τελευτήν. Ἀρχὴ δέ ἐστιν, ὃ αὐτὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης μὴ μετ' ἄλλο ἐστί· μετ' ἐκεῖνο δ' ἕτερον πέφυκεν εἶναι ἢ γίνεσθαι. τελευτὴ δὲ τὐναντίον, ὃ αὐτὸ μετ' ἄλλο πέφυκεν εἶναι, ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἢ ὡς ἐπιτοπολύ· μετὰ δὲ τῦτο ἄλλο ὐδέν. μέσον δὲ, καὶ αὐτὸ μετ' ἄλλο, καὶ μετ' ἐκεῖνο ἕτερον. Δεῖ ἄρα τὺς συνεστῶτας εὖ μύθυς, μήθ' ὁπόθεν ἔτυχεν ἄρχεσθαι, μήθ' ὅπυ ἔτυχε τελευτᾶν, ἀλλὰ κεχρῆσθαι ταῖς

εἰρημένας ἰδέας. Ετι δ' ἐπεὶ τὸ καλὸν, καὶ ζῶον, καὶ ἅπαν πρᾶγμα ὃ συνέστηκεν ἔκ τινων, οὐ μόνον ταῦτα τεταγμένα δεῖ ἔχειν, ἀλλὰ καὶ μέγεθος ὑπάρχειν μὴ τὸ τυχόν· τὸ γὰρ καλὸν, ἐν μεγέθει καὶ τάξει ἐστί. διὸ ὔτε πάμμικρον ἄν τι γένοιτο καλὸν ζῶον. συγχεῖται γὰρ ἡ θεωρία ἐγγὺς τοῦ ἀναισθήτου χρόνου γινομένη· ὔτε παμμέγεθες. οὐ γὰρ ἅμα ἡ θεωρία γίνεται, ἀλλ' οἴχεται τοῖς θεωροῦσι τὸ ἓν καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῆς θεωρίας· οἷον, εἰ μυρίων σταδίων εἴη ζῶον. ὥστε δεῖ καθάπερ ἐπὶ τῶν σωμάτων, καὶ ἐπὶ τῶν ζώων ἔχειν μὲν μέγεθος, τοῦτο δὲ εὐσύνοπτον εἶναι· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν μύθων ἔχειν μὲν μῆκος, τοῦτο δ' εὐμνημόνευτον εἶναι. Τοῦ δὲ μήκους ὅρος, πρὸς μὲν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν αἴσθησιν, οὐ τῆς τέχνης ἐστίν. εἰ γὰρ ἔδει ἑκατὸν τραγῳδίας ἀγωνίζεσθαι, ὥσπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε

λοτε φασίν. ὁ δὲ καθ' αὑτὴν τὴν φύσιν τῶ πράγματος ὅρος, ἀεὶ μὲν ὁ μείζων, μέχρι τῦ σύνδηλος εἶναι, καλλίων ἐστὶ κατὰ τὸ μέγεθος. ὡς δὲ ἁπλῶς διορίσαντας εἰπεῖν, ἐν ὅσῳ μεγέθει καλὰ τὸ εἰκὸς, ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐφεξῆς γιγνομένων, συμβαίνει εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυσυχίας, ἢ ἐξ εὐτυχίας εἰς δυσυχίαν μεταβάλλειν, ἱκανὸς ὅρος ἐστὶ τῦ μεγέθος.

8. Μῦθος δ' ἐστὶν εἷς, οὐχ ὥσπερ τινὲς οἴονται, ἐὰν περὶ ἕνα ᾖ. πολλὰ γὰρ καὶ ἄπειρα τῷ γένει συμβαίνει· ἐξ ὧν ἐνίων οὐδέν ἐστιν ἕν. οὕτω δὲ καὶ πράξεις ἑνὸς πολλαί εἰσιν, ἐξ ὧν μία οὐδεμία γίνεται πρᾶξις. Διὸ πάντες ἐοίκασιν ἁμαρτάνειν, ὅσοι τῶν ποιητῶν Ηρακληΐδα, καὶ Θησηΐδα, καὶ τὰ τοιαῦτα ποιήματα πεποιήκασιν. οἴονται γὰρ ἐπεὶ εἷς ἦν ὁ Ηρακλῆς, ἕνα καὶ τὸν μῦθον εἶναι προσήκειν. Ο δ' Ομηρος, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα διαφέ-

ρει,

ρει, καὶ τοῦτ' ἔοικε καλῶς ἰδεῖν, ἤτοι διὰ τέχνην ἢ διὰ φύσιν. ὁδύσσειαν γὰρ ποιῶν, οὐκ ἐποίησεν ἅπαντα ὅσα αὐτῷ συνέβη· οἷον πληγῆναι μὲν ἐν τῷ Παρνασῷ, μανῆναι δὲ προσποιήσασθαι ἐν τῷ ἀγερμῷ. ὧν οὐδὲν θατέρου γενομένου, ἀναγκαῖον ἦν, ἢ εἰκὸς θάτερον γενέσθαι· ἀλλ' ἃ περὶ μίαν πρᾶξιν, οἵαν λέγομεν τὴν Ὀδύσσειαν, συνέσησαν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν Ιλιάδα. Χρὴ ἦν, καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις μιμητικαῖς ἡ μία μίμησις ἑνός ἐστιν, οὕτω καὶ τὸν μῦθον, ἐπεὶ πράξεως μίμησίς ἐστι, μιᾶς τε εἶναι, καὶ ταύτης ὅλης, καὶ τὰ μέρη συνεστάναι τῶν πραγμάτων οὕτως, ὥστε μετατιθεμένου τινὸς μέρους, ἢ ἀφαιρουμένου, διαφέρεσθαι καὶ κινεῖσθαι τὸ ὅλον. ὃ γὰρ προσὸν ἢ μὴ προσὸν, μηδὲν ποιεῖ ἐπίδηλον, οὐδὲ μόριον τοῦτό ἐστι.

9. Φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων, καὶ ὅτι οὐ τὸ τὰ γινόμενα λέγειν, τοῦτο ποιητοῦ

ἔργον

ἔργον ἐστὶν, ἀλλ' οἷα ἂν γένοιτο, καὶ τὰ δυνατὰ κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ τὸ ἀναγκαῖον. ὁ γὰρ ἱστορικὸς καὶ ὁ ποιητὴς, οὐ τῷ ἢ ἔμμετρα λέγειν ἢ ἄμμετρα διαφέρουσιν· εἴη γὰρ ἂν τὰ Ἡροδότου εἰς μέτρα τεθέναι, καὶ οὐδὲν ἧττον ἂν εἴη ἱστορία τις μετὰ μέτρου, ἢ ἄνευ μέτρων· ἀλλὰ τούτῳ διαφέρει, τῷ τὸν μὲν τὰ γενόμενα λέγειν, τὸν δὲ οἷα ἂν γένοιτο. διὸ καὶ φιλοσοφώτερον καὶ σπουδαιότερον ποίησις ἱστορίας ἐστίν. ἡ μὲν γὰρ ποίησις μᾶλλον τὰ καθόλου, ἡ δ' ἱστορία τὰ καθ' ἕκαστον λέγει. ἔστι δὲ καθόλου μὲν, τῷ ποίῳ τὰ ποῖα ἄττα συμβαίνει λέγειν, ἢ πράττειν κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ τὸ ἀναγκαῖον, ᾧ στοχάζεται ἡ ποίησις ὀνόματα ἐπιτιθεμένη· τὰ δὲ καθ' ἕκαστον, τί Ἀλκιβιάδης ἔπραξεν, ἢ τί ἔπαθεν. Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς κωμῳδίας ἤδη τοῦτο δῆλον γέγονεν. συστήσαντες γὰρ τὸν μῦθον διὰ τῶν εἰκότων, οὕτω τὰ τυχόντα ὀνόματα ἐπιτιθέασι,

ασι, καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ ἰαμβοποιοὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ποιοῦσιν. Ἐπὶ δὲ τῆς τραγῳδίας τῶν γενομένων ὀνομάτων ἀντέχονται. αἴτιον δ' ὅτι πιθανόν ἐστι τὸ δυνατόν. τὰ μὲν οὖν μὴ γενόμενα, οὔπω πιστεύομεν εἶναι δυνατά· τὰ δὲ γενόμενα, φανερὸν ὅτι δυνατά. οὐ γὰρ ἂν ἐγένετο εἰ μὴ ἦν ἀδύνατα. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, ἐνίαις μὲν ἓν ἢ δύω τῶν γνωρίμων ἐστὶν ὀνομάτων, τὰ δὲ ἄλλα πεποιημένα· ἐν ἐνίαις δὲ οὐθέν· οἷον ἐν τῷ Ἀγάθωνος Ἀνθει. ὁμοίως γὰρ ἐν τούτῳ τά τε πράγματα καὶ τὰ ὀνόματα πεποίηται, καὶ οὐδὲν ἧττον εὐφραίνει. Ὅτι δ' οὐ πάντως εἶναι ζητητέον τῶν παραδεδομένων μύθων, περὶ οὓς αἱ τραγῳδίαι εἰσὶν, ἀντέχεσθαι. καὶ γὰρ γελοῖον τοῦτο ζητεῖν, ἐπεὶ καὶ τὰ γνώριμα ὀλίγοις γνώριμά ἐστιν, ἀλλ' ὅμως εὐφραίνει πάντας. Δῆλον οὖν ἐκ τούτων ὅτι τὸν ποιητὴν μᾶλλον τῶν μύ-

μύθων εἶναι δεῖ ποιητὴν, ἢ τῶν μέτρων, ὅσῳ ποιητὴς κατὰ τὴν μίμησίν ἐστι. μιμεῖται δὲ τὰς πράξεις. κἂν ἄρα συμβῇ γενόμενα ποιεῖν, οὐθὲν ἧττον ποιητής ἐστι. τῶν γὰρ γενομένων, ἔνια οὐδὲν κωλύει τοιαῦτα εἶναι, οἷα ἂν εἰκὸς γενέσθαι καὶ δυνατὰ γενέσθαι, καθ' ὃ ἐκεῖνος αὐτῶν ποιητής ἐστι. Τῶν δὲ ἁπλῶν μύθων καὶ πράξεων, αἱ Επεισοδιώδεις εἰσὶ χείριστα. λέγω δ' Επεισοδιώδη μῦθον, ἐν ᾧ τὰ ἐπεισόδια μετ' ἄλληλα οὔτ' εἰκὸς, οὔτ' ἀνάγκη εἶναι. τοιαῦται δὲ ποιοῦνται, ὑπὸ μὲν τῶν φαύλων ποιητῶν, δι' αὐτούς· ὑπὸ δὲ τῶν ἀγαθῶν, διὰ τοὺς ὑποκριτάς. ἀγωνίσματα γὰρ ποιοῦντες, καὶ παρὰ τὴν δύναμιν παρατείναντες μῦθον, πολλάκις διαστρέφειν ἀναγκάζονται τὸ ἐφεξῆς. Επεὶ δὲ οὐ μόνον τελείας ἐστὶ πράξεως ἡ μίμησις, ἀλλὰ καὶ φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶν· ταῦτα δὲ γίνεται μάλιστα τοιαῦτα, καὶ μᾶλλον ὅ-

ταν γένηται παρὰ τὴν δόξαν δι' ἄλληλα· τὸ γὰρ θαυμαστὸν ὕτως ἔξει μᾶλλον, ἢ εἰ ἀπὸ τῦ αὐτομάτυ καὶ τῆς τύχης· ἐπεὶ καὶ τῶν ἀπὸ τύχης ταῦτα θαυμασιώτατα δοκεῖ, ὅσα ὥσπερ ἐπίτηδες φαίνεται γεγονέναι· οἷον, ὁ ἀνδριὰς ὁ τῦ Μίτυος ἐν Αργει ἀπέκτεινε τὸν αἴτιον τῦ θανάτυ τῷ μίτυϊ, θεωρῦντι ἐμπεσών. ἔοικε γὰρ τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰκῇ γενέσθαι. ὥστε ἀνάγκη τὰς τοιύτυς εἶναι καλλίστας μύθυς.

10. Εἰσὶ δὲ τῶν μύθων οἱ μὲν ἁπλοῖ, οἱ δὲ πεπλεγμένοι. καὶ γὰρ αἱ πράξεις ὧν μιμήσεις οἱ μῦθοί εἰσιν, ὑπάρχυσιν εὐθὺς ὅσαι τοιαῦται. λέγω δὲ ἁπλῆν μὲν πρᾶξιν, ἧς γενομένης, ὥσπερ ὥρισται, συνεχῦς καὶ μιᾶς, ἄνευ περιπετείας ἢ ἀναγνωρισμῦ ἡ μεταβασις γίνεται. πεπλεγμένην δὲ, ἐξ ἧς μετὰ ἀναγνωρισμῦ, ἢ περιπετείας, ἢ ἀμφοῖν, ἡ μεταβασίς ἐστι. Ταῦτα δὲ δεῖ γενέσθαι ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τῦ μύθυ,

μύθȣ, ὥςε ἐκ τῶν προγεγενημένων συμβαίνειν, ἢ ἐξ ἀνάγκης ἢ κατὰ τὸ εἰκὸς γίγνεσθαι ταῦτα. διαφέρει γὰρ πολὺ γίνεσθαι τάδε διὰ τάδε, ἢ μετὰ τάδε.

11. Εςι δὲ περιπέτεια μὲν ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολὴ, καθάπερ εἴρηται. καὶ τȣ̃το δὲ ὥσπερ λέγομεν κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ ἀναγκαῖον. ὥσπερ ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐλθὼν ὡς εὐφρανῶν τὸν Οἰδίπȣν, καὶ ἀπαλλάξων τȣ̃ πρὸς τὴν μητέρα φόβȣ, δηλώσας ὅςις ἦν, τȣ̃ναντίον ἐποίησε. καὶ ἐν τῷ Λυγκεῖ, ὁ μὲν ἀγόμενος ὡς ἀποθανȣ́μενος, ὁ δὲ Δαναὸς ἀκολȣθῶν ὡς ἀποκτενῶν· τὸν μὲν συνέβη ἐκ τῶν πεπραγμένων ἀποθανεῖν, τὸν δὲ σωθῆναι. Αναγνώρισις δ' ἐςὶν, ὥσπερ καὶ τȣ̃νομα σημαίνει, ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν μεταβολὴ ἢ εἰς φιλίαν, ἢ ἔχθραν τῶν πρὸς εὐτυχίαν ἢ δυςυχίαν ὡρισμένων. Καλλίςα δὲ ἀναγνώρισις, ὅταν ἅμα περιπέ-

τεται γίνωνται *, ὡς ἔχει ἐν τῷ Οἰδίποδι. Εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλαι ἀναγνωρίσεις. καὶ γὰρ πρὸς ἄψυχα καὶ τά τυχόντα ἐστὶν ὅτε, ὥσπερ εἴρηται, συμβαίνει. καὶ εἰ πέπραγέ τις, ἢ μὴ πέπραγέν, ἐστιν ἀναγνωρίσαι· ἀλλ' ἡ μάλιστα τοῦ μύθου, καὶ ἡ μάλιστα τῆς πράξεως, ἡ εἰρημένη ἐστίν. ἡ γὰρ τοιαύτη ἀναγνώρισις καὶ περιπέτεια, ἢ ἔλεων ἕξει, ἢ φόβον· οἷον πράξεων ἡ τραγῳδία μίμησις ὑπόκειται. ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀτυχεῖν καὶ τὸ εὐτυχεῖν ἐπὶ τῶν τοιούτων συμβήσεται. Επειδὴ ἡ ἀναγνώρισις τινῶν ἐστιν ἀναγνώρισις †. ἔτι δὲ ἀναγνωρίσεις, αἱ μέν εἰσι θατέρου πρὸς τὸν ἕτερον μόνον, ὅτ' ἂν ᾖ δῆλος ἕτερος τίς ἐστιν· ὅτε δ' ἀμφοτέρους δεῖ ἀναγνωρίσαι· οἷον, ἡ μὲν Ιφιγένεια τῷ Ορέστῃ ἀνεγνωρίσθη ἐκ τῆς πέμψεως τῆς ἐπιστωλῆς· ἐκείνῳ δὲ πρὸς τὴν Ιφιγένειαν ἄλλης ἔδει ἀναγνωρίσεως. Δύο μὲν οὖν τοῦ μύθου μέρη περὶ ταῦτ' ἐστὶ, πε-

ριπέτεια

ριπέτεια καὶ ἀναγνώρισις· τρίτον δὲ, πάθος. τούτων δὲ περιπέτεια μὲν καὶ ἀναγνώρισις εἴρηται· πάθος δέ ἐστι πρᾶξις φθαρτικὴ ἢ ὀδυνηρά. οἷον οἵτε ἐν τῷ φανερῷ θάνατοι, καὶ αἱ περιωδυνίαι καὶ τρώσεις, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

12. Μέρη δὲ τραγῳδίας οἷς μὲν ὡς εἴδεσι δεῖ χρῆσθαι πρότερον εἴπομεν. Κατὰ δὲ τὸ ποσὸν καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται κεχωρισμένα, τάδε ἐστί· Πρόλογος, Επεισόδιον, Ἔξοδος, Χορικόν· καὶ τούτου, τὸ μὲν Πάροδος, τὸ δὲ Στάσιμον. κοινὰ μὲν οὖν ἁπάντων ταῦτα· ἴδια δὲ, τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ Κόμμοι. Ἐστι δὲ Πρόλογος μὲν, μέρος ὅλον τραγῳδίας τὸ πρὸ χοροῦ Παρόδου. Επεισόδιον δὲ μέρος ὅλον τραγῳδίας, τὸ μεταξὺ ὅλων χορικῶν μελῶν. Ἔξοδος δὲ, μέρος ὅλον τραγῳδίας, μεθ' ὃ οὐκ ἔστι χοροῦ μέλος. Χορικοῦ δὲ, Πάροδος μὲν, ἡ πρώτη λέξις ὅλου χοροῦ. Στάσι-

μον

μον δὲ, μέλος χορȣ̃, τὸ ἄνευ ἀναπαίςȣ κ̀ τροχαίȣ. κόμμος δὲ, θρῆνος κοινὸς χορȣ̃ καὶ ἀπὸ σκηνῆς. μέρη μὲν ȣ̃ν τραγῳδίας, οἷς μὲν δεῖ χρῆσθαι, πρότερον εἴρηται. κατὰ δὲ τὸ ποσὸν, κ̀ εἰς ἃ διαιρεῖται κεχωρισμένα, ταῦτ' ἐςίν.

13. Ων δὲ δεῖ ςοχάζεσθαι, κ̀ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι συνίςαντας τȣ̀ς μύθȣς, καὶ πόθεν ἔςαι τὸ τῆς τραγῳδίας ἔργον, ἐφεξῆς ἂν εἴη λεκτέον τοῖς νῦν εἰρημένοις. Επειδὴ ȣ̃ν δεῖ τήν σύνθεσιν εἶναι τῆς καλλίςης τραγῳδίας, μὴ ἁπλῆν, ἀλλὰ πεπλεγμένην, κ̀ ταύτην φοβερῶν κ̀ ἐλεεινῶν εἶναι μιμητικὴν (τȣ̃το γὰρ ἴδιον τῆς τοιαύτης μιμήσεώς ἐςι) πρῶτον μὲν δῆλον, ὅτι τε τȣ̀ς ἐπιεικεῖς ἄνδρας δεῖ μεταβάλλον-ς φαίνεσθαι ἐξ εὐτυχίας εἰς δυςυχίαν. ὰρ φοβερὸν, ȣ̓δὲ ἐλεεινὸν τȣ̃το, ἀλλὰ μι-ν ἐςιν. Οὔτε τȣ̀ς μοχθηρȣ̀ς ἐξ ἀτυχίας ύτυχίαν· (ἀτραγῳδότατον γὰρ τȣ̃-

τό

τό ἐστι· πάντων ὑδὲν γὰρ ἔχει ὧν δεῖ. ὅτε γὰρ φιλάνθρωπον, ὅτε ἐλεεινὸν, ὅτε φοβερόν ἐστιν.) Οὐδ' αὖ τὸν σφόδρα πονηρὸν, ἐξ εὐτυχίας εἰς δυσυχίαν μεταπίπτειν. τὸ μὲν γὰρ φιλάνθρωπον ἔχοι ἂν ἡ τοιαύτη σύστασις, ἀλλ' ὅτε ἔλεον, ὅτε φόβον. ὁ μὲν γὰρ περὶ τὸν ἀνάξιον ἐστι δυστυχοῦντα, ὁ δὲ περὶ τὸν ὅμοιον· ἔλεος μὲν, περὶ τὸν ἀνάξιον· φόβος δὲ, περὶ τὸν ὅμοιον. ὥστε ὅτε ἐλεεινὸν, ὅτε φοβερὸν φαίνεται τὸ συμβαῖνον. Ο μεταξὺ ἄρα τούτων λοιπός. Ἔστι δὲ τοιοῦτος, ὁ μήτε ἀρετῇ διαφέρων, μὴ δικαιοσύνῃ, μήτε διὰ κακίαν μὴ μοχθηρίαν μεταβάλλων εἰς τὴν δυσυχίαν, ἀλλὰ δι' ἁμαρτίαν τινὰ, τῶν ἐν μεγάλῃ δόξῃ ὄντων καὶ εὐτυχίᾳ· οἷον Οἰδίπους καὶ Θυέστης, καὶ οἱ ἐκ τῶν τοιούτων γενῶν ἐπιφανεῖς ἄνδρες. Ἀνάγκη ἄρα τὸν καλῶς ἔχοντα μῦθον ἁπλοῦν εἶναι μᾶλλον ἢ διπλοῦν, ὥσπερ τινές φασι, μὴ μετα-

ταβάλλειν ὐκ εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυσυχίας, ἀλλὰ τὐναντίον ἐξ εὐτυχίας εἰς δυσυχίαν, μὴ διὰ μοχθηρίαν, ἀλλὰ δι' ἁμαρτίαν μεγάλην, ἢ οἵα εἴρηται, ἢ βελτίονος μᾶλλον ἢ χείρονος. Σημεῖον δὲ ϗ τὸ γιγνόμενον. πρὸ τῦ μὲν γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰς τυχούσας μύθους ἀπηρίθμυν· νῦν δὲ, περὶ ὀλίγας οἰκίας αἱ κάλλισται τραγῳδίαι συνίστανται· οἷον περὶ Αλκμαίωνα, ϗ Οἰδίπυν, ϗ Ορέστην, ϗ Μελέαγρον, ϗ Θυέστην ϗ Τήλεφον, ϗ ὅσοις ἄλλοις συμβέβηκεν ἢ παθεῖν δεινὰ, ἢ ποιῆσαι. ἡ μὲν ὖν κατὰ τὴν τέχνην καλλίστα τραγῳδία, ἐκ ταύτης τῆς συστάσεώς ἐστι. Διὸ καὶ οἱ Εὐριπίδῃ ἐγκαλῦντες τὸ αὐτὸ ἁμαρτάνυσιν, ὅτι τῦτο δρᾷ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, ϗ πολλαὶ αὐτῦ εἰς δυσυχίαν τελευτῶσι. Τῦτο γάρ ἐστιν, ὥσπερ εἴρηται, ὀρθόν. σημεῖον δὲ μέγιστον· ἐπὶ γὰρ τῶν σκηνῶν ϗ τῶν ἀγώνων τραγικώταται αἱ τοιαῦται φαί-

φαίνονται, ἂν κατορθῶσι. καὶ ὁ Εὐριπίδης, εἰ καὶ τὰ ἄλλα μὴ εὖ οἰκονομεῖ, ἀλλὰ τραγικώτατός γε τῶν ποιητῶν φαίνεται. Δευτέρα δὲ, ἡ πρώτη λεγομένη ὑπό τινων ἐστὶ σύστασις, ἡ διπλῆν τε τὴν σύστασιν ἔχουσα, καθάπερ ἡ Ὀδύσσεια, καὶ τελευτῶσα ἐξ ἐναντίας τοῖς βελτίοσι καὶ χείροσι. δοκεῖ δὲ εἶναι πρώτη διὰ τὴν τῶν θεάτρων ἀσθένειαν· ἀκολουθοῦσι γὰρ οἱ ποιηταὶ κατ' εὐχὴν ποιοῦντες τοῖς θεαταῖς. ἔστι δὲ οὐχ αὕτη ἀπὸ τραγῳδίας ἡδονή, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς κωμῳδίας οἰκεία. ἐκεῖ γὰρ ἂν οἱ ἔσχατοι ὦσιν ἐν τῷ μύθῳ· οἷον, Ὀρέστης καὶ Αἴγισθος, φίλοι γενόμενοι ἐπὶ τελευτῆς ἐξέρχονται, καὶ ἀποθνήσκει οὐδεὶς ὑπ' οὐδενός.

14. Ἔστι μὲν οὖν τὸ φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν ἐκ τῆς ὄψεως γίνεσθαι. ἔστι δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τῶν πραγμάτων, ὅπερ ἐστὶ πρότερον καὶ ποιητοῦ ἀμείνονος. δεῖ

γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ ὁρᾶν οὕτω συνεστάναι τὸν μῦθον, ὥστε τὸν ἀκούοντα τὰ πράγματα γινόμενα, καὶ φρίττειν καὶ ἐλεεῖν ἐκ τῶν συμβαινόντων· ἅπερ ἂν πάθοι τις ἀκούων τὸν τοῦ Οἰδίποδος μῦθον. τὸ δὲ διὰ τῆς ὄψεως, τοῦτο παρασκευάζειν ἀτεχνότερον, καὶ χορηγίας δεόμενόν ἐστιν. Οἱ δὲ μὴ τὸ φοβερὸν διὰ τῆς ὄψεως, ἀλλὰ τὸ τερατῶδες μόνον παρασκευάζοντες, οὐδὲν τραγῳδίᾳ κοινονοῦσιν. οὐ γὰρ πᾶσαν δεῖ ζητεῖν ἡδονὴν ἀπὸ τραγῳδίας, ἀλλὰ τὴν οἰκείαν. Επεὶ δὲ τὴν ἀπὸ ἐλέους καὶ φόβου διὰ μιμήσεως δεῖ ἡδονὴν παρασκευάζειν τὸν ποιητὴν, φανερὸν ὡς τοῦτο ἐν τοῖς πράγμασιν ἐμποιητέον. ποῖα οὖν δεινὰ, ἢ ποῖα οἰκτρὰ φαίνεται τῶν συμπιπτόντων, λάβωμεν. Ανάγκη δὲ, ἢ φίλων εἶναι πρὸς ἀλλήλους τὰς τοιαύτας πράξεις, ἢ ἐχθρῶν, ἢ μηδετέρων. ἂν μὲν οὖν ἐχθρὸς ἐχθρὸν ἀποκτείνῃ, οὐδὲν ἐλεεινὸν οὔτε ποιῶν, οὔτε μέλ-

λων

λων δείκνυσι, πλὴν καθ' αὐτὸ τὸ πάθος, ὃ δ' ἂν μηδ' ἑτέρως ἔχοντες. ὅταν δ' ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγένηται τὰ πάθη· οἷον εἰ ἀδελφὸς ἀδελφὸν, ἢ υἱὸς πατέρα, ἢ μήτηρ υἱὸν, ἢ υἱὸς μητέρα ἀποκτείνῃ, ἢ μέλλῃ, ἢ τοιοῦτόν τι ἄλλο δρᾷ, ταῦτα ζητητέον. Τὰς μὲν οὖν παρειλημμένας μύθας λύειν οὐκ ἔστι. λέγω δὲ οἷον τὴν Κλυταιμνήστραν ἀποθανοῦσαν ὑπὸ τοῦ Ὀρέστου, καὶ τὴν Ἐριφύλην ὑπὸ τοῦ Ἀλκμαίωνος. αὐτὸν δὲ εὑρίσκειν δεῖ, καὶ τοῖς παραδεδομένοις χρῆσθαι καλῶς. τὸ δὲ καλῶς τί λέγομεν, εἰπωμεν σαφέστερον. Ἔστι μὲν γὰρ ὅτο γίνεσθαι τὴν πρᾶξιν, ὥσπερ οἱ παλαιοὶ ἐποίουν, εἰδότας καὶ γινώσκοντας· καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐποίησεν ἀποκτείνασαν τοὺς παῖδας τὴν Μήδειαν. Ἔστι δὲ πρᾶξαι μὲν, ἀγνοοῦντας δὲ πρᾶξαι τὸ δεινὸν, εἶθ' ὕστερον ἀναγνωρίζειν τὴν φιλίαν, ὥσπερ ὁ Σοφοκλέους Οἰδίπους. τοῦτο μὲν οὖν ἔξω τοῦ δράματος.

μαλος. ἐν δ' αὐτῇ τῇ τραγῳδίᾳ· οἷον ὁ Αλκμαίων ὁ Ασυδάμαντος, ἢ ὁ Τηλέγονος ὁ ἐν τῷ τραυμαλίᾳ Οδυσεῖ. Ἔτι δὲ τρίτον παρὰ ταῦτα, τὸν μέλλοντα ποιεῖν τι τῶν ἀνηκέστων δι' ἄγνοιαν, ἀναγνωρίσαι πρὶν ποιῆσαι. Καὶ παρὰ ταῦτα ὐκ ἔστιν ἄλλως. ἢ γὰρ πρᾶξαι ἀνάγκη, ἢ μὴ· καὶ εἰδότας, ἢ μὴ εἰδότας. Τούτων δὲ τὸ μὲν γινώσκοντα μελλῆσαι, καὶ μὴ πρᾶξαι, χείριστον. τό, τε γὰρ μιαρὸν ἔχει, καὶ ὐ τραγικόν· ἀπαθὲς γάρ. διόπερ ὐδεὶς ποιεῖ ὁμοίως, εἰ μὴ ὀλιγάκις· οἷον, ἐν Αντιγόνῃ τὸν Κρέοντα ὁ Αἵμων. τὸ γὰρ πρᾶξαι δεύτερον. βέλτιον δὲ τὸ ἀγνοῦντα μὲν πρᾶξαι, πράξαντα δὲ ἀναγνωρίσαι. τό, τε γὰρ μιαρὸν ὐ πρόσεστι, καὶ ἡ ἀναγνώρισις ἐκπληκτικόν. Κράτιστον δὲ τὸ τελευταῖον. λέγω δὲ οἷον ἐν τῷ Κρεσφόντῃ ἡ Μερόπη μέλλει τὸν υἱὸν ἀποκτείνειν, ἀποκτείνει δὲ ὐ, ἀλλ' ἀνεγνώρισε· καὶ ἐν τῇ

τῇ Ἰφιγενείᾳ ἡ ἀδελφὴ τὸν ἀδελφόν· καὶ ἐν τῇ Ἑλλῃ ὁ υἱὸς τὴν μητέρα ἐκδιδόναι μέλλων, ἀνεγνώρισεν. Διὰ τοῦτο, ὅπερ πάλαι εἴρηται, αἱ περὶ πολλὰ γένη αἱ τραγῳδίαι εἰσί. ζητοῦντες γὰρ οὐκ ἀπὸ τέχνης, ἀλλ' ἀπὸ τύχης, εὗρον τὸ τοιοῦτον παρασκευάζειν ἐν τοῖς μύθοις. ἀναγκάζονται οὖν ἐπὶ ταύτας τὰς οἰκίας ἀπανίᾶν, ὅσαις τὰ τοιαῦτα συμβέβηκε πάθη. περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν πραγμάτων συστάσεως, καὶ ποίους * καὶ τίνας εἶναι δεῖ τοὺς μύθους, εἴρηται ἱκανῶς.

15. Περὶ δὲ τὰ ἤθη τέτταρά ἐστιν ὧν δεῖ στοχάζεσθαι· ἓν μὲν καὶ πρῶτον, ὅπως χρηστὰ ᾖ. ἔξει δὲ ἦθος μέν, ἐὰν ὥσπερ ἐλέχθη, ποιῇ φανερὰν ὁ λόγος, ἢ ἡ πρᾶξις προαίρεσίν τινα· φαῦλον μέν, ἐὰν φαύλην· χρηστὸν δὲ, ἐὰν χρηστήν. ἔστι δὲ ἐν ἑκάστῳ γένει. καὶ γὰρ γυνή ἐστι χρηστὴ καὶ δοῦλος. καίτοι γε ἴσως τούτων, τὸ μὲν χεῖ-

χεῖρον, τὸ δὲ ὅλως φαῦλόν ἐστι. Δεύτερον δὲ, τὰ ἁρμόττοντα. ἔστι γὰρ ἀνδρεῖον μὲν τὸ ἦθος, ἀλλ' οὐχ' ἁρμόττον γυναικὶ, τὸ ἀνδρείαν ἢ δεινὴν εἶναι. Τριτὸν δὲ, τὸ ὅμοιον. τοῦτο γὰρ ἕτερον τοῦ χρηστὸν τὸ ἦθος καὶ ἁρμόττον ποιῆσαι, ὥσπερ εἴρηται. Τέταρτον δὲ, τὸ ὁμαλόν· κἂν γὰρ ἀνώμαλός τις ᾖ, ὁ τὴν μίμησιν παρέχων καὶ τοιοῦτον ἦθος ὑποτιθεὶς, ὅμως ὁμαλῶς ἀνώμαλον δεῖ εἶναι. Ἔστι δὲ παράδειγμα πονηρίας μὲν ἦθος μὴ ἀναγκαῖον· οἷον, ὁ Μενέλαος ἐν τῷ Ὀρέστῃ. τοῦ δὲ ἀπρεποῦς καὶ μὴ ἁρμόττοντος, ὅ, τε θρῆνος Ὀδυσσέως ἐν τῇ Σκύλλῃ, καὶ ἡ τῆς Μελανίππης ῥῆσις· Τοῦ δὲ ἀνωμάλου, ἡ ἐν Αὐλίδι Ἰφιγένεια. ὁδὲν γὰρ ἔοικεν ἡ ἱκετεύουσα τῇ ὑστέρᾳ. χρὴ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἤθεσιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων συστάσει, ἀεὶ ζητεῖν, ἢ τὸ ἀναγκαῖον, ἢ τὸ εἰκός. ὥστε τὸν τοιοῦτον τὰ τοιαῦτα λέγειν ἢ πράττειν

ἦν ἢ ἀναγκαῖον ἢ εἰκὸς· καὶ τοῦτο μετὰ τοῦ γίνεσθαι, ἢ ἀναγκαῖον, ἢ εἰκός. Φανερὸν δὲ ὅτι καὶ τὰς λύσεις τῶν μύθων ἐξ αὐτοῦ δεῖ τοῦ μύθου συμβαίνειν, καὶ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ Μηδείᾳ ἀπὸ μηχανῆς, ἐν τῇ Ἰλιάδι τὰ περὶ τὸν ἀπόπλουν· ἀλλὰ μηχανῇ χρηστέον ἐπὶ τὰ ἔξω τοῦ δράματος, ἢ ὅσα πρὸ τοῦ γέγονεν, ἃ ἀδύνατον ἄλλον εἰδέναι, ἢ ὅσα ὕστερον, ἃ δεῖται προαγορεύσεως καὶ ἀγγελίας. ἅπαντα γὰρ ἀποδίδομεν τοῖς θεοῖς ὁρᾶν. ἄλογον δὲ μηδὲν εἶναι ἐν τοῖς πράγμασιν. εἰ δὲ μή, ἔξω τῆς τραγῳδίας· οἷον * τὰ ἐν τῷ Οἰδίποδι τοῦ Σοφοκλέους. Ἐπεὶ δὲ μίμησίς ἐστιν ἡ τραγῳδία βελτιόνων, ἡμᾶς δεῖ μιμεῖσθαι τοὺς ἀγαθοὺς εἰκονογράφους. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἀποδιδόντες τὴν οἰκείαν μορφήν, ὁμοίους ποιοῦντες, καλλίους γράφουσιν. οὕτω καὶ τὸν ποιητὴν μιμούμενον καὶ ὀργίλους καὶ ῥαθύμους, καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα ἔχοντας ἐπὶ τῶν

τῶν ἠθῶν † ἐπιεικείας ποιεῖν παράδειγμα, ἢ σκληρότητος δεῖ· οἷον τὸν Ἀχιλλέα Ἀγάθων, καὶ Ὅμηρος. Ταῦτη δὴ δεῖ διατηρεῖν, καὶ πρὸς τούτοις τὰς παρὰ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθούσας αἰσθήσεις τῇ ποιητικῇ. καὶ γὰρ κατ' αὐτάς ἐστιν ἁμαρτάνειν πολλάκις. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις λόγοις ἱκανῶς.

16. Ἀναγνώρισις δὲ τί μέν ἐστιν, εἴρηται πρότερον. εἴδη δὲ ἀναγνωρίσεως· πρώτη μὲν ἡ ἀτεχνοτάτη, καὶ ἣ πλεῖστοι χρῶνται δι' ἀπορίαν, ἡ διὰ σημείων. τούτων δὲ τὰ μὲν σύμφυτα· οἷον, Λόγχην ἣν φορῦσι Γηγενεῖς· ἢ Ἀστέρας, οἷς ἐν τῷ Θυέστῃ Καρκῖνος. τὰ δὲ, ἐπίκτητα· καὶ τούτων, τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἷον οὐλαί· τὰ δὲ ἐκτὸς, τὰ περιδέραια· καὶ οἷον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σκάφης. Ἔστι δὲ καὶ τούτοις χρῆσθαι ἢ βέλτιον, ἢ χεῖρον· οἷον, Ὀδυσσεὺς διὰ τῆς οὐλῆς, ἄλλως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς

τρο-

τροφῦ, ϗ ἄλλως ὑπὸ τῶν συβωλῶν. εἰσὶ γὰρ αἱ μὲν πίστεως ἕνεκα ἀτεχνότεραι, ϗ αἱ τοιαῦται πᾶσαι· αἱ δὲ ἐκ περιπετείας, ὥσπερ ἡ ἐν τοῖς Νίπτροις, βελτίους. Δεύτεραι δὲ, αἱ πεποιημέναι ὑπὸ τῦ ποιητῦ, διὸ ϗκ ἄτεχνοι· οἷον, Ορέστης ἐν τῇ Ιφιγενείᾳ ἀνεγνώρισε τὴν ἀδελφὴν, ἀναγνωριθεὶς ὑῶ ἐκείνης. ἐκείνη μὲν γὰρ διὰ τῆς ἐπιστολῆς, ἐκεῖνος δὲ * διὰ σημείων. ταῦτα ἓν αὐτὸς λέγει ἃ βούλεται ὁ ποιητὴς, ἀλλ' ϗκ ὁ μῦθος· δι' ὃ ἐγγὺς τῆς εἰρημένης ἁμαρτίας ἐστίν. ἐξῆν γὰρ ἂν ἔνια ϗ ἐνεγκεῖν· ϗ ἐν τῷ Σοφοκλέους Τηρεῖ ἡ τῆς κερκίδος φωνή. Τρίτη δὲ, ἡ διὰ μνήμης, τὸ αἰσθέσθαι τι ἰδόντα, ὥσπερ † οἱ ἐν Κυπρίοις τοῖς Δικαιογένους· ἰδὼν γὰρ τὴν γραφὴν, ἔκλαυσε. ϗ ἡ ἐν Αλκινόῦ ἀπολόγῳ· ἀκούων γὰρ τῦ κιθαριστῦ, ϗ μνησθεὶς, ἐδάκρυσεν· ὅθεν ἀνεγνωρίσθη. Τελάρτη δὲ, ἡ ἐκ συλλογισμῦ·

οἷον ἐν * Χλοηφόροις, ὅτι ὅμοιός τις ἐλήλυθεν· ὅμοιος δὲ ὑθεὶς, ἀλλ' ἢ Ορέστης. ἕτος ἄρα ἐλήλυθεν· καὶ ἡ Πολυϊδου τῆ σοφιστῆ περὶ τῆς Ιφιγενείας ἦν· εἰκὸς γὰρ τὸν Ορέστην συλλογίσασθαι, ὅτι ἦλθ' ἀδελφὴ ἐτύθη καὶ αὐτῷ συμβαίνει θύεσθαι. καὶ ἡ ἐν τῷ τῆ Θεοδέκτου Τυδεῖ, ὅτι ἐλθὼν ὡς εὑρήσων υἱὸν, αὐτὸς ἀπόλλυται· καὶ ἡ ἐν ταῖς Φοινίσιν †. ἰδοῦσα γὰρ τὸν τόπον, συνελογίσαντο τὴν εἱμαρμένην, ὅτι ἐν τούτῳ εἱμαρτο ἀποθανεῖν αὐτῆς. καὶ γὰρ ἐξεβλήθησαν ἐνταῦθα. Εστι δέ τις καὶ σύνθετος ἐκ παραλογισμῆ τῆ θεάτρου· οἷον ἐν τῷ Οδυσσεῖ τῷ ψευδαγγέλῳ. ὁ μὲν γὰρ τὸ τόξον ἔφη γνώσεσθαι, ὃ οὐκ ἑώρακει· ‡ ὁ δὲ, ὡς δι' ἐκείνου ἀναγνωριοῦντος, διὰ τοῦτο ἐποίησε παραλογισμόν. Πασῶν δὲ βελτίστη ἀναγνώρισις, ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, τῆς ἐκπλήξεως γιγνομένης δι' εἰκότων· οἷον ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Οἰδί-

Οἰδίποδι καὶ τῇ Ἰφιγενείᾳ. εἰκὸς γὰρ βάλεσθαι ἐπιθεῖναι γράμματα. αἱ γὰρ τοιαῦται μόναι ἄνευ τῶν πεποιημένων σημείων καὶ περιδεραίων· δεύτεραι δὲ, αἱ ἐκ συλλογισμοῦ.

17. Δεῖ δὲ τοὺς μύθους συνιστάναι καὶ τῇ λέξει συναπεργάζεσθαι, ὅτι μάλιστα πρὸ ὀμμάτων τιθέμενον. οὕτω γὰρ ἂν ἐναργέστατα ὁρῶν, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς γιγνόμενος τοῖς πραττομένοις, εὑρίσκοι τὸ πρέπον, καὶ ἥκιστα ἂν λανθάνοιτο τὰ ὑπεναντία. Σημεῖον δὲ τούτου ὁ ἐπιμαχθὲν Καρκίνῳ. ὁ γὰρ Ἀμφιάραος ἐξ ἱεροῦ ἀνήει, ὃ μὴ ὁρῶντα τὸν θεατὴν ἐλάνθανεν. ἐπὶ δὲ τῆς σκηνῆς ἐξέπεσε, δυσχεραινόντων τοῦτο τῶν θεατῶν. Ὅσα δὲ δυνατὸν, καὶ τοῖς σχήμασι συναπεργαζόμενον ποιεῖν. πιθανώτατοι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς φύσεως οἱ ἐν τοῖς πάθεσίν εἰσι· * δι' ὃ καὶ χειμαίνῃ ὁ χειμαζόμενος, καὶ χαλεπαίνει ὁ ὀργιζόμενος ἀληθινώτατα.

ταλα· δι' ὃ εὐφυῆς ἡ ποιητικὴ ἐστιν ἢ μανικῆ. τούτων γὰρ οἱ μὲν εὔπλαστοι, οἱ δὲ ἐξεταστικοί εἰσιν. Τὸς τε λόγους τὸς πεποιημένους δεῖ ἢ αὐτὸν ποιοῦντα ἐκπίθεσθαι καθόλε, εἶθ' ὅτως ἐπεισοδιῶν ἢ * παρενείρειν. Λέγω δὲ ὅτως ἂν θεωρεῖσθαι τὸ καθόλε· οἷον τῆς Ἰφιγενείας, τυθείσης, τινὸς κόρης, ἢ ἀφανισθείσης ἀδήλως τοῖς θύσασιν, ἱδρυνθείσης δὲ εἰς ἄλλην χώραν, ἐν ᾗ νόμος ἦν τὸς ξένους θύειν τῇ θεῷ, ταύτην ἔσχε τὴν ἱερωσύνην. χρόνῳ δ' ὕστερον τῷ ἀδελφῷ συνέβη ἐλθεῖν τῆς ἱερείας· διὰ τί; ὅτι ἀνεῖλεν ὁ θεὸς διά τινα αἰτίαν, ἔξω τὸ καθόλε, ἐλθεῖν ἐκεῖ, ἢ ἐφ' ὅτι δὲ ἔξω τὸ μύθε. ἐλθὼν δὲ ἢ ληφθεὶς, θύεσθαι μέλλων ἀνεγνώρισεν. εἶθ' ὡς Εὐριπίδης, εἶθ' ὡς Πολυΐδης ἐποίησε, καλὰ τὸ εἰκὸς εἰπὼν, ὅτι ὐκ ἄρα μόνον τὴν ἀδελφὴν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἔδει τυθῆναι· ἢ ἐντεῦθεν ἡ σωτηρία.

ρία. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη ὑποθέντα τὰ ὀνόματα ἐπεισοδιῶν. ὅπως δὲ ἔσαι οἰκεῖα τὰ ἐπεισόδια σκοπεῖν· οἷον, ἐν τῷ Ορέστῃ ἡ μανία δι' ἣς ἐλήφθη, καὶ ἡ Σωτηρία διὰ τῆς καθάρσεως. Εν μὲν οὖν τοῖς δράμασι τὰ ἐπεισόδια σύντομα, ἡ δ' ἐποποιία τούτοις μηκύνεται. τῆς γὰρ Οδυσσείας * μακρὸς ὁ λόγος ἐστὶν, ἀποδημοῦντός τινος ἔτη πολλά, καὶ παραφυλατομένου ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ μόνος ὄντος. ἔτι δὲ τῶν οἴκοι οὕτως ἐχόντων, ὥστε τὰ χρήματα ὑπὸ μνηστήρων ἀναλίσκεσθαι, καὶ τὸν υἱὸν ἐπιβουλεύεσθαι, αὐτὸς ἀφικνεῖται χειμασθείς, καὶ ἀναγνωρίσας τινάς, αὐτοῖς ἐπιθέμενος, αὐτὸς μὲν ἐσώθη· τοὺς δ' ἐχθροὺς διέφθειρε. τὸ μὲν οὖν ἴδιον τοῦτο, τὰ δ' ἄλλα ἐπεισόδια.

18. Εστι δὲ πάσης τραγῳδίας, τὸ μὲν Δέσις, τὸ δὲ Λύσις. τὰ μὲν ἔξωθεν καὶ ἔνια τῶν ἔσωθεν πολλάκις ἡ δέσις· τὸ δὲ

δὲ λοιπὸν, ἡ λύσις. Λέγω δὲ δέσιν μὲν εἶναι τὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τούτου τοῦ μέρους, ὃ ἔχαλόν ἐστιν, ἐξ οὗ μεταβαίνει εἰς εὐτυχίαν· λύσιν δὲ, τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μεταβάσεως μέχρι τέλους· ὥσπερ ἐν τῷ Λυγκεῖ τοῦ Θεοδέκτου, δέσις μὲν, τάτε πεπραγμένα, καὶ ἡ τοῦ παιδίου λῆψις· λύσις δὲ, ἡ ἀπὸ τῆς αἰτιάσεως τοῦ θανάτου μέχρι τοῦ τέλους. Τραγῳδίας δὲ εἴδη εἰσὶ τέσσαρα· τοσαῦτα γὰρ καὶ τὰ μέρη ἐλέχθη. ἡ μὲν, πεπλεγμένη, ἧς τὸ ὅλον ἐστὶ περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις. ἡ δὲ, παθητική· οἷον, οἵτε Αἴαντες, καὶ οἱ Ἰξίονες. ἡ δὲ, ἠθική· οἷον, αἱ Φθιώτιδες καὶ ὁ Πηλεύς. τὸ δὲ τέταρτον, οἷον, αἵτε Φόρκιδες καὶ Προμηθεὺς καὶ ὅσα ἐν ᾅδῃ. Μάλιστα μὲν οὖν ἅπαντα δεῖ πειρᾶσθαι ἔχειν. εἰ δὲ μὴ, τὰ μέγιστα καὶ πλεῖστα, ἄλλως τε καὶ ὡς νῦν συκοφαντοῦσι τοὺς ποιητάς. γεγονότων γὰρ καθ' ἕκα-

σον

σον μέρος ἀγαθῶν ποιητῶν, ἑκάστῳ τῷ ἰδίῳ ἀγαθῷ ἀξιοῦσι τὸν ἕνα ὑπερβάλλειν. Δίκαιον δὲ καὶ τραγῳδίαν ἄλλην καὶ τὴν αὐτὴν λέγειν ὑδὲν ἴσως τῷ μύθῳ. τοῦτο δὲ, ὧν ἡ αὐτὴ πλοκὴ καὶ λύσις. Πολλοὶ δὲ πλέξαντες εὖ, λύουσι κακῶς· δεῖ δὲ ἀμφω ἀεὶ κροτεῖσθαι. * Χρὴ δὲ, ὥσπερ εἴρηται πολλάκις, μεμνῆσθαι, καὶ μὴ ποιεῖν ἐποποϊκὸν σύστημα τραγῳδίαν. ἐποποϊκὸν δὲ λέγω, τὸ πολύμυθον· οἷον εἴ τις τὸν τῆς Ιλιάδος ὅλον ποιεῖ μῦθον. ἐπεὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ μῆκος λαμβάνει τὰ μέρη τὸ πρέπον μέγεθος. ἐν δὲ τοῖς δράμασι, πολὺ παρὰ τὴν ὑπόληψιν ἀποβαίνει. σημεῖον δὲ, ὅσοι πέρσιν Ιλίου ὅλην ἐποίησαν, καὶ μὴ κατὰ μέρος, ὥσπερ Εὐριπίδης Νιόβην, ἢ Μήδειαν, καὶ μὴ ὥσπερ Αἰσχύλος, ἢ ἐκπίπτουσιν, ἢ κακῶς ἀγωνίζονται· ἐπεὶ καὶ Αγάθων ἐξέπεσεν ἐν τούτῳ μόνῳ. ἐν δὲ ταῖς περιπετείαις καὶ ἐν τοῖς ἁπλοῖς

ἁπλοῖς πράγμασι, σοχάζονται ὧν βάλονται θαυμαστῶς. τραγικὸν γὰρ τοῦτο καὶ φιλάνθρωπον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν ὁ σοφὸς μὲν, μελὰ πονηρίας δὲ, ἐξαπατηθῇ, ὥσπερ Σίσυφος· καὶ ὁ ἀνδρεῖος μὲν, ἄδικος δὲ, ἡττηθῇ. ἔστι δὲ τοῦτο εἰκὸς, ὥσπερ Ἀγάθων λέγει. εἰκὸς γὰρ γίνεσθαι πολλὰ καὶ παρὰ τὸ εἰκὸς. Καὶ τὸν χορὸν δὲ ἕνα δεῖ ὑπολαβεῖν τῶν ὑποκριτῶν, καὶ μόριον εἶναι τοῦ ὅλου, καὶ συναγωνίζεσθαι μὴ ὥσπερ παρ' Εὐριπίδῃ, ἀλλ' ὥσπερ παρὰ Σοφοκλεῖ. τοῖς δὲ λοιποῖς τὰ διδόμενα μᾶλλον τοῦ μύθου, ἢ ἄλλης τραγῳδίας ἐστί· δι' ὃ ἐμβόλιμα ᾄδουσι, πρώτου ἄρξαντος Ἀγάθωνος τοῦ τοιούτου. καὶ τοι τί διαφέρει, ἢ ἐμβόλιμα ᾄδειν, ἢ ῥῆσιν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἁρμόττειν, ἢ ἐπεισόδιον ὅλον;

19. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἤδη εἰρηται. λοιπὸν δὲ περὶ λέξεως ἢ διανοίας εἰπεῖν. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν διάνοιαν, ἐν τοῖς

τοῖς περὶ Ρητορικῆς κείσθω. τοῦτο γὰρ ἴδιον μᾶλλον ἐκείνης τῆς μεθόδου. ἔστι δὲ κατὰ τὴν διάνοιαν ταῦτα, ὅσα ὑπὸ τοῦ λόγου δεῖ παρασκευασθῆναι. μέρη δὲ τούτων, τό, τε ἀποδεικνύναι, καὶ τὸ λύειν καὶ τὸ πάθη παρασκευάζειν· οἷον ἔλεον, ἢ φόβον, ἢ ὀργὴν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ἔτι μέγεθος, καὶ σμικρότητα. Δῆλον δὲ, ὅτι καὶ ἐν τοῖς πράγμασιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν * εἰδῶν δεῖ χρῆσθαι, ὅταν ἢ ἐλεεινὰ, ἢ δεινὰ, ἢ μεγάλα, ἢ εἰκότα δέῃ παρασκευάζειν. Πλὴν τοσοῦτον διαφέρει, ὅτι τὰ μὲν δεῖ φαίνεσθαι ἄνευ διδασκαλίας, τὰ δὲ ἐν τῷ λόγῳ ὑπὸ τοῦ λέγοντος παρασκευάζεσθαι, καὶ παρὰ τὸν λόγον γίγνεσθαι. τί γὰρ ἂν εἴη τοῦ λέγοντος ἔργον, εἰ φανοῖτο ἡδέα καὶ μὴ διὰ τὸν λόγον; Τῶν δὲ περὶ τὴν λέξιν ἓν μέν ἐστιν εἶδος θεωρίας τὰ σχήματα τῆς λέξεως, ἃ ἐστιν εἰδέναι τῆς ὑποκριτικῆς, καὶ τοῦ τὴν τοιαύτην ἔχοντος ἀρ-

χιλεκλονικήν· οἷον τί ἐνλολή, καὶ τί εὐχή, καὶ διήγησις, καὶ ἀπφλή, καὶ ἐρώτησις, καὶ ἀπόκρισις, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιῦτον. Παρὰ γὰρ τὴν τύτων γνῶσιν, ἢ ἄγνοιαν, οὐδὲν εἰς τὴν ποιηλικὴν ἐπιτίμημα φέρελαι, ὅτι καὶ ἄξιον ἀοιδῆς. τί γὰρ ἄν τις ὑπολάβοι ἡμαρλῆθαι ἃ Πρωταγόρας ἐπίλιμᾶ; ὅτι εὔχεθαι οἰόμενος, ἐπιλάτλει εἰπών·

Μῆνιν ἄειδε θεά.

Τὸ γὰρ κελεῦσαί (φησι) ποιεῖν τι ἢ μὴ, ἐπίταξίς ἐςι. διὸ παρείθω ὡς ἄλλης καὶ οὐ τῆς ποιηλικῆς ὂν θεώρημα.

20. Τῆς δὲ λέξεως ἁπάσης τάδ' ἐςὶ τὰ μέρη· ςοιχεῖον, συλλαβή, σύνδεσμος, ὄνομα, ῥῆμα, ἄρθρον, πτῶσις, λόγος. Στοιχεῖον μὲν οὖν ἐςι φονὴ ἀδιαίρετος· οὐ πᾶσα δὲ, ἀλλ' ἐξ ἧς πέφυκε συνελὴ γίνεθαι φωνή. καὶ γὰρ τῶν θηρίων εἰσὶν ἀδιαίρελοι φωναὶ, ὧν οὐδεμίαν λέγω ςοιχεῖον. Ταύτης δὲ μέρη, τό, τε φω-

νῆεν,

νῆεν, καὶ τὸ ἡμίφωνον καὶ ἄφωνον. ἔστι δὲ φωνῆεν μὲν, ἄνευ προσβολῆς ἔχον φωνὴν ἀκουστήν· οἷον, τὸ α καὶ ω. ἡμίφωνον δὲ, τὸ μετὰ προσβολῆς ἔχον φωνὴν ἀκουστήν· οἷον, τὸ σ, καὶ τὸ ρ. ἄφωνον δὲ, τὸ μετὰ προσβολῆς καθ' αὑτὸ μὲν ὐδεμίαν ἔχον φωνὴν, μετὰ δὲ τῶν ἐχόντων τινὰ φωνὴν γινόμενον ἀκουστόν· οἷον, τὸ γ, καὶ τὸ δ. Ταῦτα δὲ διαφέρει σχήμασί τε τῦ στόματος, καὶ τόποις, καὶ δασύτητι, καὶ ψιλότητι καὶ μήκει, καὶ βραχύτητι· ἔτι δὲ καὶ ὀξύτητι, καὶ βαρύτητι, καὶ τῷ μέσῳ· περὶ ὧν καθ' ἕκαστον ἐν τοῖς μετρικοῖς προσήκει θεωρεῖν. Συλλαβὴ δέ ἐστι φωνὴ ἄσημος, συνθετὴ ἐξ ἀφώνου καὶ φωνὴν ἔχοντος. καὶ γὰρ τὸ γρ * ἄνευ τῦ α συλλαβὴ, καὶ μετὰ τῦ α· οἷον τὸ γρα. ἀλλὰ καὶ τύτων θεωρῆσαι τὰς διαφορὰς τῆς μετρικῆς ἐστι· Σύνδεσμος δέ ἐστι φωνὴ ἄσημος, ἣ ὅτε κωλύει, ὅτε ποιεῖ φωνὴν μίαν σημαντικὴν, ἐκ πλειόνων

φωνῶν πεφυκυῖαν συνλίθεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων, καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου, ἣν μὴ ἁρμόττῃ ἐν ἀρχῇ λόγου τιθέναι καθ' αὑτόν· οἷον, μέν, ἤτοι, δή. ἢ, φωνὴ ἄσημος ἐκ πλειόνων μὲν φωνῶν μιᾶς, σημαντικὴν δὲ ποιεῖν πεφυκυῖα μίαν φωνήν. Ἄρθρον δέ ἐστι φωνὴ ἄσημος, ἣ λόγου ἀρχὴν, ἢ τέλος, ἢ διορισμὸν δηλοῖ· οἷον, τὸ φημὶ, καὶ τὸ περὶ, καὶ τὰ ἄλλα. ἢ, φωνὴ ἄσημος, ἣ οὔτε κωλύει, οὔτε ποιεῖ φωνὴν μίαν σημαντικὴν, ἐκ πλειόνων φωνῶν πεφυκυῖαν συνλίθεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων, καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου. Ὄνομα δέ ἐστι φωνὴ συνθετὴ, σημαντικὴ ἄνευ χρόνου, ἧς μέρος οὐδέν ἐστι καθ' αὑτὸ σημαντικόν. ἐν γὰρ τοῖς διπλοῖς οὐ χρώμεθα, ὡς καὶ αὐτὸ καθ' αὑτὸ σημαίνει· οἷον, ἐν τῷ Θεοδώρῳ, τὸ δῶρον οὐ σημαίνει. Ῥῆμα δὲ φωνὴ συνθετὴ, σημαντικὴ μετὰ χρόνου, ἧς οὐδὲν μέρος σημαίνει καθ' αὑτὸ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων. τὸ μὲν γὰρ ἄνθρωπος

ἢ

ἢ λευκὸν ὑ * προσημαίνῃ τὸ πότε· τὸ δὲ βαδίζῃ, ἢ βεβάδικε, προσημαίνῃ, τὸ μὲν τὸν παρόντα χρόνον, τὸ δὲ τὸν παρελληλυθότα. Πτῶσις δέ ἐστιν ὀνόματος ἢ ῥήματος· ἡ μὲν τὸ καλὰ τούτου, ἢ τούτῳ σημαίνουσα, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἡ δὲ τὸ καλὰ τὸ, ἐνί, ἢ πολλοῖς· οἷον ἄνθρωποι, ἢ ἄνθρωπος. ἡ δὲ καλὰ τὰ ὑποκριτὰ, οἷον καθ' ἐρώτησιν ἢ ἐπίταξιν. τὸ γὰρ ἐβάδισεν, ἢ βάδιζε, πτῶσις ῥήματος, καὶ ταῦτα τὰ εἴδη ἐστί. Λόγος δὲ φωνὴ συνθετὴ σημαντικὴ, ἧς ἔνια μέρη καθ' αὑτὰ σημαίνῃ τι· ὑ γὰρ σύνδεσμος λόγος ἐκ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων σύγκειται· οἷον, ὁ τοῦ ἀνθρώπου ὁρισμός· ἀλλ' ἐνδέχεται ἄνευ ῥημάτων εἶναι λόγον. μέρος μέντοι ἀεί τι σημαῖνον ἕξῃ· οἷον ἐν τῷ βαδίζῃ Κλέων, ὁ Κλέων. Εἷς δέ ἐστι λόγος ἰχῶς· ἢ γὰρ ὁ ἓν σημαίνων, ἢ ὁ ἐκ πλειόνων συνδέσμων· οἷον, ἡ Ιλιὰς μὲν, συνδέσμῳ εἷς· ὁ δὲ τοῦ ἀνθρώπου, τῷ ἓν σημαίνειν.

21. Ονό-

21. Ονόμαλος δὲ εἴδη τὸ μὲν ἁπλῶν· ἁπλῶν δὲ λέγω, ὃ μὴ ἐκ σημαινόντων σύγκειται. τὸ δὲ, διπλῶν· τούτου δὲ τὸ μὲν ἐκ σημαίνοντος καὶ ἀσήμου· τὸ δὲ, ἐκ σημαινόντων σύγκειται. εἴη δ' ἂν καὶ τριπλῶν καὶ τετραπλῶν ὄνομα *οἷον τὰ πολλὰ τῶν Μεγαλιωτῶν Ερμοκαϊκόξανθος. Απαν δὲ ὄνομά ἐστιν, ἢ κύριον, ἢ γλῶττα, ἢ μεταφορὰ, ἢ κόσμος, ἢ πεποιημένον, ἢ ἐπεκτεταμένον, ἢ ὑφῃρημένον, ἢ ἐξηλλαγμένον. Λέγω δὲ κύριον μὲν, ᾧ χρῶνται ἕκαστοι· γλῶτταν δὲ, ᾧ ἕτεροι. ὥς τε φανερὸν, ὅτι καὶ γλῶτταν καὶ κύριον εἶναι δυνατὸν τὸ αὐτὸ, μὴ τοῖς αὐτοῖς δέ. τὸ γὰρ Σίγυνον Κυπρίοις μὲν κύριον, ἡμῖν δὲ γλῶττα. Μεταφορὰ δ' ἐστὶν, ὀνόμαλος ἀλλοτρίου ἐπιφορὰ, ἢ ἀπὸ γένους ἐπὶ εἶδος, ἢ ἀπὸ εἴδους ἐπὶ γένος· ἢ ἀπὸ εἴδους ἐπὶ εἶδος, ἢ καθ' ἀναλογον. Λέγω δὲ, ἀπὸ γένους μὲν ἐπὶ εἶδος. οἷον,

Νηῦ

Νηῦς δέ μοι ἥδ' ἔσηκε.

Τὸ γὰρ ὁρμεῖν ἐστιν ἑστᾶναί τι. Ἀπὸ εἴδους δὲ ἐπὶ γένος·

—Ἡ δὴ μυρί' Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε.

Τὸ γὰρ μυρίον πολύ ἐστιν, ᾧ νῦν ἀντὶ τοῦ πολλοῦ κέχρηται. Ἀπ' εἴδους δὲ ἐπὶ εἶδος· οἷον,

Χαλκῷ ἀπὸ ψυχὴν * ἐρύσας·
Τάμνεν ἀτηρείῃ χαλκῷ.

Ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ἐρύσαι, ταμεῖν· τὸ δὲ ταμεῖν, ἐρύσαι εἴρηκεν· ἄμφω γὰρ ἱφελεῖν τί ἐστι. Τὸ δὲ ἀνάλογον λέγω, ὅταν ὁμοίως ἔχῃ τὸ δεύτερον πρὸς τὸ πρῶτον, καὶ τὸ τέταρτον πρὸς τὸ τρίτον. ῥεῖ γὰρ ἀντὶ τοῦ δευτέρου τὸ τέταρτον, ἢ ἀντὶ τοῦ τετάρτου τὸ δεύτερον. Καὶ ἐνίοτε προσιθέασιν ἀνθ' οὗ λέγει πρὸς ὅ ἐστι. λέγω δὲ, οἷον· ὁμοίως ἔχει φιάλη πρὸς Διόνυσον, καὶ ἀσπὶς πρὸς Ἄρην. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τὴν ἀσπίδα φιάλην Ἀρεως,

καὶ

καὶ τὴν φιάλην ἀσπίδα Διονύσου. ἔτι ὁμοίως ἔχει ἑσπέρα πρὸς ἡμέραν, καὶ γῆρας πρὸς βίον. ἐρεῖ τοίνυν τὴν ἑσπέραν, γῆρας ἡμέρας· καὶ τὸ γῆρας, ἑσπέραν βίου ἢ, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς, δυσμὰς βίου. Ἐνίοις δ' οὐκ ἔστιν ὄνομα κείμενον τὸ ἀνάλογον, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὁμοίως λεχθήσεται οἷον, τὸ τὸν καρπὸν μὲν ἀφιέναι, σπείρειν· τὸ δὲ τὴν Φλόγα ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀνώνυμον. ἀλλ' ὁμοίως ἔχει τοῦτο πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ τὸ σπείρειν πρὸς τὸν καρπόν. διὸ εἴρηται

—Σπείρων θεοκτίσαν φλόγα.

Ἔστι δὲ τῷ τρόπῳ τούτῳ τῆς μεταφορᾶς χρῆσθαι καὶ ἄλλως, προσαγορεύσαντα τὸ ἀλλότριον, ἀποφήσαι τῶν οἰκείων τι· οἷον, εἰ τὴν ἀσπίδα εἴποι φιάλην μὴ Ἄρεως ἀλλὰ οἴνου * Πεποιημένον δέ ἐστιν, ὅλως μὴ καλούμενον, ὑπό τινων αὐτὸς τίθεται ὁ ποιητής. δοκεῖ γὰρ ἕνια εἶναι τοιαῦ-

τοιαῦτα· οἷον, τὰ κέρατα Ερνύτας, καὶ τὸν ἱερέα Αρητῆρα. Ἐπεκτεταμένον δέ ἐστιν ἢ ἀφῃρημένον· τὸ μὲν, ἐὰν φωνήεντι μακρὸν ἐκχρημένον, ἢ τῷ οἰκείῳ, ἢ συλλαβῇ ἐμβεβλημένῃ· τὸ δὲ, ἂν ἀφῃρημένον ἢ τι, ἢ αὐτῶν ἢ *ἐμβεβλημένον. ἐπεκτεταμένον μέν· οἷον τὸ πόλεως, πόληος· καὶ τὸ Πηλείδου, Πηληϊάδεω. ἀφῃρημένον δέ· οἷον, τὸ κρῖ, καὶ τὸ δῶ· καὶ,

—Μία γίνεται ἀμφοτέρων † ὄψ.

Ἐξηλλαγμένον δέ ἐστιν, ὅταν τῶν ὀνομαζομένων, τὸ μὲν καταλείπῃ, τὸ δὲ ποιῇ· οἷον τὸ,

Δεξιτερὸν κατὰ μαζόν·

Αντὶ τοῦ δεξιόν. Ετι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἄῤῥενα, τὰ δὲ θήλεα, τὰ δὲ μεταξύ. ἄῤῥενα μέν, ὅσα τελευτᾷ εἰς τὸ ν καὶ ρ, καὶ ὅσα ἐκ τούτων ἀφώνων σύγκειται· ταῦτα δέ ἐστι δύο, τὸ ψ καὶ ξ. θήλεα δὲ, ὅσα ἐκ τῶν φωνηέντων, εἴς τε τὰ ἀεὶ μακρά· οἷον, εἰς η καὶ ω· καὶ τῶν ἐπεκτεινομένων εἰς

α· ὥςε ἶσα συμβαίνει
ἄῤῥενα καὶ τὰ θήλεα.
αὐτά ἐςιν· εἰς δὲ ἄφ
λευτᾷ, οὐδὲ εἰς φωνῆεν
τρία μόνα, μέλι, κόμ
τὸ υ, πέντε· τὸ πῶυ
νυ, τὸ δόρυ, τὸ ἄςυ.
ταῦτα, καὶ ν καὶ σ.

22. Λέξεως δὲ
ταπεινὴν εἶναι. Σαφ
ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτ
παράδειγμα δὲ ἡ Κλ
ἡ Σθενέλου. Σεμνὴ
τὸ ἰδιωτικὸν, ἡ τοῖς
ξενικὸν δὲ λέγω, γλῶ

γὰρ ἰδέα αὕτη ἐστὶ, τὸ, λέγοντα τ
χοντα, ἀδύνατα συνάψαι. κατ
τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν, ἢ χ
τοῦτο ποιῆσαι· κατὰ δὲ τὴν μεθ
ἐνδέχεται· οἷον,

Ἀνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐ
κολλήσαντα.

ἢ τὰ τοιαῦτα. ἐκ δὲ τῶν γλωττῶ
βαρισμός. * δι' ὃ ἀνακέκραται πως
Τὸ μὲν οὖν μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει, μ
πεινὸν, ἡ γλῶττα, καὶ ἡ μεταφο
κόσμος, ἢ τἆλλα τὰ εἰρημένα εἴ
δὲ κύριον, τὴν βαφήνειαν. ἢ ἐλ
δὲ μέρος βυμβάλλονται εἰς τὸ σα

φέγγσιν οἱ ἐπιλιμῶνλες τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τῆς διαλέκτυ, καὶ διακωμῳδοῦντες τὴν ποιητήν· οἷον, Εὐκλείδης ὁ ἀρχαῖος· ὡς ῥάδιον ποιεῖν, εἴ τις δώσει ἐκλείνειν ἐφ' ὁπόσον βούλεται, Ἰαμβοποιήσας ἐν αὐτῇ τῇ λέξει· οἷον·

* Ητίχαριν εἶδον Μαραθῶνα βαδίζονλα. καὶ,

Οὐκ ἂν γεινάμενος τὸν ἐκείνυ ἐξ ἐλλέβορον.

Τὸ μὲν οὖν φαίνεσθαί πως χρώμενον τούτῳ τῷ τρόπῳ, γελοῖον. τὸ δὲ μέτρον, κοινὸν ἁπάντων ἐστὶ τῶν μερῶν. καὶ γὰρ μεταφοραῖς καὶ γλώτταις, καὶ τοῖς ἄλλοις εἴδεσι χρώμενος ἁρμοττόντως, καὶ ἐπιτηδὲς ἐπὶ τὰ γελοῖα, τὸ αὐτὸ ἂν ἀπεργάσαιτο. Τὸ δὲ ἁρμόττον ὅσον διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν θεωρείσθω, ἐντιθεμένων τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ μέτρον· καὶ ἐπὶ τῆς γλώττης, καὶ ἐπὶ τῶν μεταφορῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν μετα-

μεταλιθεὶς ἄν τις τὰ κύρια ὀνόματα, κατίδοι ὅτι ἀληθῆ λέγομεν. Οἷον, τὸ αὐτὸ ποιήσαντος ἰαμβεῖον Αἰσχύλου καὶ Εὐριπίδου, ἓν δὲ μόνον ὄνομα μεταθέντος, ἀντὶ κυρίου εἰωθότος, γλῶτταν· τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δ' εὐτελές. Αἰσχύλος μὲν γὰρ ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ ἐποίησε,

Φαγέδαινα, ἥ μου σάρκας ἐσθίει ποδός.

Ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ ἐσθίει, τὸ θοινᾶται μεθέηκε. Καὶ,

Νῦν δὲ μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ ἀτιδάνος καὶ ἄκικυς,

ἢ τις λέγει τὰ κύρια μεταλιθείς·

Νῦν δὲ μ' ἐὼν μικρός τε καὶ ἀθενικὸς καὶ ἀειδής. καὶ,

κίφρον ἀεικέλιον καταθεὶς, ὀλίγην τε τράπεζαν·

κίφρον μοχθηρὸν καταθεὶς, μικράν τε τράπεζαν.

καὶ τὸ,

Ἡιόνες βοόωσιν· Ἡιόνες

Ἱππόνες κράζουσιν.

Ἔτι δὲ Ἀριφράδης τὰς τραγῳδίας ἐκωμῳ
δει, ὅτι ἃ οὐδεὶς ἂν εἴποι ἐν τῇ διαλέκτῳ
τούτοις χρῶνται· οἷον τὸ, Δωμάτων ἄπο
ἀλλὰ μὴ Ἀπὸ δωμάτων· καὶ τὸ, σέθεν
καὶ τὸ, ἐγὼ δέ νιν· καὶ τὸ, Ἀχιλλέως, πέρι
ἀλλὰ μὴ Περὶ Ἀχιλλέως, καὶ ὅσα ἄλλα
τοιαῦτα. Διὰ γὰρ τὸ μὴ εἶναι ἐν τοῖ
κυρίοις, ποιεῖ τὸ μὴ ἰδιωτικὸν ἐν τῇ λέξει ἃ
πάντα τὰ τοιαῦτα. ἐκεῖνος δὲ τοῦτο ἠγ
νόει. Ἐστι δὲ μέγα μὲν τῷ ἑκάστῳ τῶ
εἰρημένων πρεπόντως χρῆσθαι, καὶ διπλοῖ
ὀνόμασι καὶ γλώτταις. Τὸ δὲ μέγιστον τ
μεταφορικὸν εἶναι. μόνον γὰρ τοῦτο, οὔτ
παρ' ἄλλου ἐστὶ λαβεῖν, εὐφυΐας τε σ
μεῖόν ἐστι. Τὸ γὰρ εὖ μεταφέρειν, τὸ
μοιον θεωρεῖν ἐστι. Τῶν δὲ ὀνομάτων, τ
μὲν διπλᾶ, μάλιστα ἁρμόττει τοῖς διθυράμ
βοις· αἱ δὲ γλῶτται, τοῖς ἡρωϊκοῖς· αἱ
μεταφοραὶ, τοῖς ἰαμβείοις. καὶ ἐν μὲν τ
ἡρω-

ἡρωϊκοῖς ἅπαντα χρήσιμα τὰ εἰρημένα· ἐν δὲ τοῖς ἰαμβείοις, διὰ τὸ ὅτι μάλιστα λέξιν μιμεῖσθαι, ταῦτα ἁρμόττει τῶν ὀνομάτων, ὅσοις καὶ ἐν λόγοις τις χρήσεται. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα τὸ κύριον, καὶ μεταφορά, καὶ κόσμος. Περὶ μὲν οὖν τραγῳδίας καὶ τῆς ἐν τῷ πράττειν μιμήσεως, ἔστω ἡμῖν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα.

23. Περὶ δὲ τῆς διηγηματικῆς καὶ ἐν μέτρῳ μιμητικῆς, ὅτι δεῖ τοὺς μύθους καθάπερ ἐν ταῖς τραγῳδίαις συνιστάναι δραματικούς, καὶ περὶ μίαν πρᾶξιν ὅλην καὶ τελείαν, ἔχουσαν ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τέλος, ἵν' ὥσπερ ζῶον ἓν ὅλον, ποιῇ τὴν οἰκείαν ἡδονήν, δῆλον, καὶ * μὴ ὁμοίας ἱστορίας τὰς συνήθεις εἶναι, ἐν αἷς ἀνάγκη οὐχὶ μιᾶς πράξεως ποιεῖσθαι δήλωσιν, ἀλλ' ἑνὸς χρόνου, ὅσα ἐν τούτῳ συνέβη περὶ ἕνα ἢ πλείους, ὧν ἕκαστον, ὡς ἔτυχεν, ἔχει πρὸς ἄλληλα. ὥσπερ γὰρ κατὰ τοὺς αὐτοὺς

χρόνους

χρόνυς, ἥτ' ἐν Σαλαμῖνι ἐγένελο ναυμαχία, καὶ ἡ ἐν Σικελίᾳ Καρχηδονίων μάχη, οὐδὲν πρὸς τὸ αὐτὸ συνλείνυσαι τέλος· οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς χρόνοις ἐνίοτε γίνελαι θάτερον καλὰ θατέρυ, ἐξ ὧν ἓν οὐδὲν γίνελαι τέλος. Σχεδὸν δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ποιητῶν τοῦτο δρῶσι. διὸ, ὥσπερ εἴπομεν, ἤδη καὶ ταύτῃ θεσπέσιος ἂν φανείη Ομηρος παρὰ τοὺς ἄλλυς, τῷ μηδὲ τὸν πόλεμον καίπερ ἔχονλα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἐπιχειρῆσαι ποιεῖν ὅλον· λίαν γὰρ ἂν μέγας, καὶ οὐκ εὐσύνοπλος ἔμελλεν ἔσεσθαι· ἢ τῷ μεγέθει μελριάζονλα καταπεπλεγμένον τῇ ποικιλίᾳ. νῦν δ' ἓν μέρος ἀπολαβὼν, ἐπεισοδίοις κέχρηλαι αὐτῶν πολλοῖς· οἷον, Νεῶν καλαλόγῳ, καὶ ἄλλοις ἐπεισοδίοις, οἷς διαλαμβάνει τὴν ποίησιν. Οἱ δ' ἄλλοι περὶ ἕνα ποιοῦσι, καὶ περὶ ἕνα χρόνον, καὶ μίαν πρᾶξιν πολυμερῆ· οἷον, ὁ τὰ *Κυπριακὰ ποιήσας, καὶ τὴν μικρὰν Ιλιάδα.

Ιλιάδα. τοιγαρῦν ἐκ μὲν Ιλιάδος καὶ Οδυσσείας μία τραγῳδία ποιεῖται ἑκατέρας, ἢ δύο μόναι· ἐκ δὲ Κυπρίων, πολλαί· καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς Ιλιάδος πλέον ὀκτώ· οἷον, Οπλων κρίσις, Φιλοκτήτης, Νεοπτόλεμος, Εὐρύπυλος, Πτωχεία, Λάκαιναι, Ιλίου Πέρσις, καὶ Απόπλους, καὶ Σίνων, καὶ Τρῳάδες.

24. Ετι δὲ τὰ εἴδη ταὐτὰ δεῖ ἔχειν τὴν ἐποποιΐαν τῇ τραγῳδίᾳ. ἢ γὰρ ἁπλῆν, ἢ πεπλεγμένην, ἢ ἠθικήν, ἢ παθητικὴν δεῖ εἶναι, καὶ τὰ μέρη ἔξω μελοποιΐας καὶ ὄψεως ταυτά. καὶ γὰρ περιπετειῶν δεῖ καὶ ἀναγνωρίσεων καὶ παθημάτων· ἔτι τὰς διανοίας καὶ τὴν λέξιν ἔχειν καλῶς· οἷς ἅπασιν Ομηρος κέχρηται, καὶ πρῶτος καὶ ἱκανῶς. Καὶ γὰρ καὶ τῶν ποιημάτων ἑκάτερον συνέστηκεν· ἡ μὲν Ιλιὰς, ἁπλῆ καὶ παθητικόν· ἡ δὲ Οδύσσεια πεπλεγμένον. ἀναγνώρισις γὰρ διόλου καὶ ἠθική. πρὸς

δὲ τούτοις λέξει καὶ διανοίᾳ πάντας ὑπερβέβληκε. Διαφέρει δὲ καὶ κατά τε συστάσεως τὸ μῆκος ἡ ἐποποιΐα, καὶ τὸ μέτρον. τῷ μὲν οὖν μήκυς ὅρος ἱκανὸς εἰρημένος. δύνασθαι γὰρ δεῖ συνορᾶσθαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος. εἴη δ' ἂν τοῦτο, εἰ τῶν μὲν ἀρχαίων ἐλάττους αἱ συστάσεις εἶεν, πρὸς τε τὸ πλῆθος τῶν τραγῳδιῶν τῶν εἰς μίαν ἀκρόασιν τιθεμένων παρήκοιεν. Ἔχει δὲ πρὸς τὸ ἐπεκτείνεσθαι τὸ μέγεθος, πολύ τι ἡ ἐποποιΐα ἴδιον, διὰ τὸ ἐν μὲν τῇ τραγῳδίᾳ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα πραττόμενα πολλὰ μιμεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν ὑποκριτῶν μέρος μόνον. ἐν δὲ τῇ ἐποποιΐᾳ, διὰ τὸ διήγησιν εἶναι, ἐξὶ πολλὰ μέρη ἅμα ποιεῖν περαινόμενα, ὑφ' ὧν οἰκείων ὄντων, αὔξεται ὁ τοῦ ποιήματος ὄγκος. ὡς τε τοῦτ' ἔχει τὸ ἀγαθὸν εἰς μεγαλοπρέπειαν, καὶ τὸ μεταβάλλειν τὸν ἀκούοντα, καὶ ἐπεισοδιοῦν ἀνομοίοις ἐπεισοδίοις.

δίοις. τὸ γὰρ ὅμοιον ταχὺ πληρῶν ἐκπί-πλειν ποιεῖ τὰς τραγῳδίας. Τὸ δὲ μέ-τρον τὸ ἡρῳϊκὸν, ἀπὸ τῆς πείρας ἥρμοσεν. εἰ γάρ τις ἐν ἄλλῳ τινὶ μέτρῳ διηγηματικὴν μίμησιν ποιοῖτο, ἢ ἐν πολλοῖς, ἀπρεπὲς ἂν φαίνοιτο. τὸ γὰρ ἡρῳϊκὸν, στασιμώτατον καὶ ὀγκωδέστατον τῶν μέτρων ἐστί. διὸ καὶ γλώττας καὶ μεταφορὰς δέχεται μάλιστα. περιτὴ γὰρ καὶ ἡ διηγηματικὴ * μίμησις τῶν ἄλλων. τὸ δὲ ἰαμβικὸν καὶ τετράμετρον, κινητικά· τὸ μὲν, ὀρχηστικόν· τὸ δὲ, πρακτικόν. ἔτι δὲ ἀτοπώτερον εἰ μιγνύοι τις αὐτά, ὥσπερ Χαιρήμων. διὸ οὐδεὶς μακρὰν σύστασιν ἐν ἄλλῳ πεποίηκεν, ἢ τῷ ἡρώῳ, ἀλλ' ὥσπερ εἴπομεν, αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει τὸ ἁρμόττον † αὐτὸ διαιρεῖσθαι. Ὁμηρος δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, καὶ δὴ καὶ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν, οὐκ ἀγνοεῖ ὃ δεῖ ποιεῖν αὐτόν. αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιστα λέγειν.

ȣ̓ γάρ ἐςι κατὰ ταῦτα μιμητής. οἱ μὲν ȣ̃ν ἄλλοι, αὐτοὶ μὲν δι' ὅλȣ ἀγωνίζονται, μιμȣ̃νται δὲ ὀλίγα κ̀ ὀλιγάκις. ὁ δὲ ὀλίγα φροιμιασάμενος, εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ γυναῖκα ἢ ἄλλο τι ἦθος * κ̀ ȣ̓δὲν ἄηθες ἀλλ' ἔχον ἦθος. Δεῖ μὲν ȣ̃ν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ποιεῖν τὸ θαυμαςόν. μᾶλλον δ' ἐνδέχεται ἐν τῇ ἐποποιΐᾳ τὸ † ἀνάλογον. διὸ συμβαίνει μάλιςα τὸ θαυμαςὸν διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν εἰς τὸν πράττοντα. ἔπειτα τὰ περὶ τὴν Εκτορος δίωξιν ἐπὶ σκηνῆς ὄντα, γελοῖα ἂν φανείη, οἱ μὲν ἑςῶτες κ̀ ȣ̓ διώκοντες, ὁ δὲ ἀνανεύων. ἐν δὲ τοῖς ἔπεσι λανθάνει. τὸ δὲ θαυμαςὸν, ἡδύ· σημεῖον δέ· πάντες γὰρ προςιθέντες, ἀπαγγέλλȣσιν ὡς χαριζόμενοι. δεδίδαχε δὲ μάλιςα Ομηρος κ̀ τȣ̀ς ἄλλȣς ψευδῆ λέγειν ὡς δεῖ. ἔςι δὲ τȣ̃το παραλογισμός. οἴονται γὰρ ἄνθρωποι, ‡ ὅταν τȣδὶ ὄντος ἢ γινομένȣ τοδὶ γίνεται, εἰ τὸ ὕςε-

ὕστερόν ἐστι, καὶ τὸ πρότερον εἶναι ἢ γίνεσθαι. τοῦτο δέ ἐστι ψεῦδος. διὸ ὃ δή, ἂν τὸ πρῶτον ψεῦδος, * ἄλλως δὲ τούτου ὄντος, ἀνάγκη εἶναι ἢ γενέσθαι ἢ προσθεῖναι. διὰ γὰρ τὸ εἰδέναι τοῦτο ἀληθὲς ὄν, παραλογίζεται ἡμῶν ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ πρῶτον ὡς ὄν. Προαιρεῖσθαί τε ἀδύνατα καὶ εἰκότα, μᾶλλον ἢ δυνατὰ καὶ ἀπίθανα. τούς τε λόγους μὴ συνίστασθαι ἐκ μερῶν ἀλόγων, ἀλλὰ μάλιστα μὲν μηδὲν ἔχειν ἄλογον· εἰ δὲ μὴ, ἔξω τοῦ μυθεύματος, ὥσπερ Οἰδίπους τὸ μὴ εἰδέναι πῶς ὁ Λάϊος ἀπέθανεν. ἀλλὰ μὴ ἐν τῷ δράματι, ὥσπερ ἐν Ηλέκτρᾳ οἱ τὰ Πύθια ἀπαγγέλλοντες· ἢ ἐν Μυσοῖς, ὁ Αφωνος ἐκ Τεγέας εἰς τὴν Μυσίαν ἥκων. Ως τε τὸ λέγειν ὅτι ἀνήρηλο ἂν ὁ μῦθος, γελοῖον. ἐξ ἀρχῆς γὰρ οὐ δεῖ συνίστασθαι τοιούτους· ἂν δὲ δή, καὶ φαίνηται εὐλογώτερον, ἐνδέχεσθαι καὶ ἄτοπον. Επεὶ καὶ τὰ ἐν Οδυσσείᾳ ἄλογα, τὰ

τὰ περὶ τὴν ἔκθεσιν, ὡς ἂν ἦν ἀνεκτὰ δῆλον ἂν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσει. νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ ποιητὴς ἐμφανίζει ἡδύνων τὸ ἄτοπον. Τῇ δὲ λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι, καὶ μήτε ἠθικοῖς, μήτε διανοητικοῖς. ἀποκρύπτει γὰρ πάλιν ἡ λίαν λαμπρὰ λέξις τὰ ἤθη, καὶ τὰς διανοίας.

25. Περὶ δὲ προβλημάτων καὶ λύσεων, ἐκ πόσων τε καὶ ποίων ἂν εἰδῶν εἴη, ὧδε θεωρῆσι γένοιτ' ἂν φανερόν. Ἐπεὶ γάρ ἐστι μιμητὴς ὁ ποιητὴς, ὥσπερ ἂν εἰ ζωγράφος ἤ τις ἄλλος εἰκονοποιὸς, ἀνάγκη μιμεῖσθαι, τριῶν ὄντων τὸν ἀριθμὸν, ἕν τι ἀεί. ἢ γὰρ οἷα ἦν, ἢ ἐστιν, ἢ οἷά φασι καὶ δοκεῖ, ἢ οἷα εἶναι δεῖ. ταῦτα δ' ἐξαγγέλλεται λέξει, ἢ καὶ γλώτταις καὶ μεταφοραῖς. καὶ πολλὰ πάθη τῆς λέξεώς ἐστι. δίδομεν γὰρ ταῦτα τοῖς ποιηταῖς. Πρὸς δὲ

δὲ τούτοις ὀχ' ἡ αὐτὴ ὀρθότης ἐςὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ποιητικῆς, οὐδὲ ἄλλης τέχνης καὶ ποιητικῆς. Αὐτῆς δὲ τῆς ποιητικῆς διττὴ ἡ ἁμαρτία. ἡ μὲν γὰρ καθ' αὐτὴν, ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκός. ἡ μὲν γὰρ προείλετο μιμήσασθαι ἀδυναμίαν αὐτῆς, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ ὁ προελέσθαι μὴ ὀρθῶς, κατὰ συμβεβηκός· ἀλλὰ τὸν ἵππον ἅμφω τὰ δεξιὰ προβεβληκότα. ἢ τὸ καθ' ἑκάστην τέχνην ἁμάρτημα· οἷον, τὸ κατὰ ἰατρικὴν ἢ ἄλλην τέχνην, εἰ ἀδύνατα πεποίηται. ταῦτ' οὖν ὁποῖα ἂν ᾖ, ὡς καθ' ἑαυτήν. Ὡς τε δεῖ τὰ ἐπιτιμήματα ἐν τοῖς προβλήμασιν ἐκ τούτων ἐπισκοποῦντα λύειν. πρῶτον μὲν γὰρ ἂν τὰ πρὸς αὐτὴν τὴν τέχνην ἀδύνατα πεποίηται, ἡμάρτηται. ἀλλ' ὀρθῶς ἔχοι, εἰ τυγχάνοι τοῦ τέλους τοῦ αὐτῆς. τὸ γὰρ * τέλος εἴρηται· οἷον, εἰ οὕτως ἐκπληκτικώτερον, ἢ αὐτὸ, ἢ ἄλλο ποιεῖ μέρος. παράδειγμα ἡ τοῦ Ἕκτορος δίω-

ωξις. Ἡ μέντοι τὸ τέλος, ἢ μᾶλλον ἧ ἦ
τον ἐνεδέχετο ὑπάρχειν, καὶ κατὰ τὴ
περὶ τούτων τέχνην, ἡμάρτηται οὐκ ὀρθῶ
δεῖ γὰρ, εἰ ἐνδέχεται, ὅλως μηδαμῇ ἡμαρ
τῆσθαι. Ἔτι ποτέρων ἐστὶ τὸ ἁμάρτημα
τῶν καλὰ τὴν τέχνην, ἢ καθ' ἄλλο συμ
βεβηκός; ἔλαττον γὰρ, εἰ μὴ ᾔδει ὅτι ἔ
λαφος θήλεια κέρατα οὐκ ἔχει, * ἢ ε
κακομιμήτως ἔγραψε. Πρὸς δὲ τούτοις ἐ
ἂν ἐπιλιμᾶται, ὅτι οὐκ ἀληθῆ, † ἀλλ' οἷ
δεῖ· οἷον καὶ Σοφοκλῆς ἔφη, αὐτὸς μὲν οἵ
ους δεῖ ποιεῖν, Εὐριπίδης δὲ οἷοί εἰσι. δι'
ταύτῃ λυτέον. Εἰ δὲ μηδετέρως, ὅτι ἐ
τω φασίν, οἷον τὰ περὶ θεῶν. ἴσως γα
ὕτε βέλτιον ὕτο λέγειν, ὕτ' ἀληθῆ, ἀλλ
ἔτυχεν, ὥσπερ Ξενοφάνης· ‡ ἀλλ' ὅ φα
σι τάδε. Ἴσως δὲ οὐ βέλτιον μὲν, ἀλλ' ἐ
τως εἶχεν, οἷον τὰ περὶ τῶν ὅπλων·

—Ἔγχεα δέ σφιν
Ὀρθ' ἐπὶ [illegible]ωρωτῆρος.

Οὔλ

Οὕτω γὰρ τότε ἐνόμιζον, ὥσπερ καὶ νῦν Ιλλυριοί. Περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἢ μὴ καλῶς, ἢ εἴρηταί τινι, ἢ πέπρακται, ὁ μόνον σκεπτέον εἰς αὐτὸ τὸ πεπραγμένον ἢ εἰρημένον βλέποντα, εἰ σπουδαῖον ἢ φαῦλον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πράττοντα ἢ λέγοντα πρὸς ὃν, ἢ ὅτε, ἢ ὅτῳ, ἢ οὗ ἕνεκεν· οἷον, ἢ μείζονος ἀγαθοῦ, ἵνα γένηται· ἢ μείζονος κακοῦ, ἵνα ἀπογένηται. Τὰ δὲ πρὸς τὴν λέξιν, ὁρῶντα δεῖ διαλύειν· οἷον, γλώττῃ·

Οὐρῆας μὲν πρῶτον.

Ισως γὰρ ὁ τοὺς ἡμιόνους λέγει, ἀλλὰ τοὺς φύλακας.

Καὶ τὸν Δόλωνα,

—Εἶδος μὲν ἦν κακός.

Οὐ τὸ σῶμα ἀσύμμετρον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αἰσχρόν. τὸ γὰρ εὐειδὲς οἱ Κρῆτες εὐπρόσωπον καλοῦσι. καὶ τό,

Ζωρότερον δὲ κέραιρε,

ὁ τὸ ἄκρατον, ὡς οἰνόφλυξιν, ἀλλὰ τὸ

Τὸ δὲ κατὰ μεταφορὰν εἴρηται· οἷον,

ἄλλοι μὲν ῥὰ θεόι τε καὶ ἀνέρες

εὗδον παννύχιοι.

καὶ τὸ, [σειεν

Ητοι ὅτ' ἐς πεδίον τὸ Τροϊκὸν ἀθρή

καὶ,

αὐλῶν συρίγγονθ' ὁμαδόν.

τὸ γὰρ Πάντες, ἀντὶ τοῦ Πολλοὶ κατ

μεταφορὰν εἴρηται. τὸ γὰρ πᾶν, πο

λύ τι. καὶ τὸ,

Οἴη δ' ἄμμορος,

κατὰ μεταφοράν. τὸ γὰρ γνωριμώτατο

μόνον.

Κατὰ δὲ προσῳδίαν, ὥσπερ Ιππίας ἔλυε

ὁ Θάσιος τὸ,

Δίδομεν δέ οἱ.

καὶ,

Τὸ μὲν οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ.

Τὰ δὲ διαιρέσει· οἷον Εμπεδοκλῆς·

Αἶψα δὲ θνητ' ἐφύοντο, τὰ πρὶν μά

θο

θον ἀθάνατ' εἶναι,
Ζωρά τε πρὶν κέκριτο.
Τὰ δὲ ἀμφιβολίᾳ·
Παρῴχηκεν δὲ πλέων νύξ.
τὸ γὰρ Πλέων, ἀμφίβολόν ἐστι. Τὰ δὲ κατὰ τὸ ἔθος τῆς λέξεως· οἷον τὸν κεκραμένον οἶνόν φασιν εἶναι. ὅθεν πεποίηται·
Κνημὶς νεοτεύκτου κασσιτέροιο.
καὶ Χαλκέας, τοὺς τὸν σίδηρον ἐργαζομένους. ὅθεν εἴρηται ὁ Γανυμήδης
Διΐ οἰνοχοεύειν,
οὐ πινόντων οἶνον. *εἴη δ' ἂν οὐ τοῦτό γε κὴ κατὰ μεταφοράν. Δεῖ δὲ κὴ ὅταν ὄνομά τι ὑπεναντίωμά τι δοκεῖ σημαίνειν, ἐπισκοπεῖν ποσαχῶς ἂν σημήνειε τοῦτο ἐν τῷ εἰρημένῳ· οἷον
Τῇ ῥ' ἔσχετο χάλκεον ἔγχος,
τῷ ταύτῃ κωλυθῆναι. τὸ δὲ ποσαχῶς ἐνδέχεται † ὡδί πως· μάλιστ' ἄν τις ὑπολάβοι ‡ κατὰ τὴν κατ' ἀντικρὺ. Η ὡς Γλαύκων λέγει, § ὅτι ἔνιοι ἀλόγως προ-

ὑπολαμβάνουσι, καὶ αὐτοὶ καταψηφισάμενοι συλλογίζονται, καὶ * ὡς εἰρηκότες ὅτι δοκεῖ ἐπιλιμῶσιν, ἂν ὑπεναντίον ᾖ τῇ αὐτῶν οἰήσει. τοῦτο δὲ πέπονθε τὰ περὶ Ικάριον. οἴονται γὰρ αὐτὸν Λάκωνα εἶναι, ἄτοπον ὄν, τὸ μὴ ἐντυχεῖν τὸν Τηλέμαχον αὐτῷ εἰς Λακεδαίμονα ἐλθόντα. τὸ δὲ ἴσως ἔχει ὥσπερ οἱ Κεφαλῆνές φασι. παρ' αὐτῶν γὰρ γῆμαι λέγουσι τὸν Ὀδυσσέα· καὶ εἶναι Ικάδιον, ἀλλ' οὐκ Ικάριον. Διαπόρημα † δὲ τὸ πρόβλημα εἰκός ἐστι. ὅλως δὲ τὸ ἀδύνατον μὲν, ἢ πρὸς τὴν ποίησιν, ἢ πρὸς τὸ βέλτιον, ἢ πρὸς τὴν δόξαν δεῖ ἀνάγειν. πρὸς τε γὰρ τὴν ποίησιν, αἱρετώτερον πιθανὸν ἀδύνατον, ἢ ἀπίθανον καὶ δυνατόν· τοιούτους δ' εἶναι, οἵους Ζεῦξις ἔγραφεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ βέλτιον. τὸ γὰρ παράδειγμα δεῖ ὑπερέχειν πρὸς ἃ φασι τἄλογα. ἔτι τε καὶ ὅτι πολὺ οὐκ ἄλογόν ἐστιν. εἰκὸς γὰρ καὶ παρὰ τὸ εἰ-

κὸς γίνεσθαι. Τὰ δ' ὑπενάντια ὡς εἰρημένα ἔστω σκοπεῖν, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς λόγοις ἔλεγχοι, εἰ τὸ αὐτὸ ἢ πρὸς τὸ αὐτὸ, ἢ ὡσαύτως, ὡς τε ἢ αὐτὸν ἢ πρὸς ἃ αὐτὸς λέγει, ἢ ὃ ἂν φρόνιμος ὑπόθηται. Ὀρθὴ δὲ ἐπίληψις, ἢ ἀλογία ἢ μοχθηρία, ὅταν μὴ ἀνάγκης ὔσης, μηθὲν χρήσεται τῷ ἀλόγῳ, ὥσπερ Εὐριπίδης * τῷ Αἰγεώτου πονηρία, ὥσπερ ἐν Ὀρέστῃ τῇ Μενελάου. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπιλήμματα, ἐκ πέντε εἰδῶν φέρουσιν. ἢ γὰρ ὡς ἀδύνατα, ἢ ὡς ἄλογα, ἢ ὡς βλαβερά, ἢ ὡς ὑπενάντια, ἢ ὡς παρὰ τὴν ὀρθότητα τὴν κατὰ τέχνην. αἱ δὲ λύσεις ἐκ τῶν εἰρημένων ἀριθμῶν σκεπτέαι· εἰσὶ δὲ δώδεκα.

26. Πότερον δὲ βελτίων ἡ ἐποποιικὴ μίμησις, ἢ ἡ τραγῳδικὴ, διαπορήσειεν ἄν τις. εἰ γὰρ ἡ ἧττον φορτικὴ, βελτίων· τοιαύτη δὲ ἡ πρὸς βελτίους θεατὰς ἐστι, δῆλον

δῆλον ὅτι ἡ ἅπαντα μιμουμένη φορτική. ...
γὰρ οὐκ αἰσθανομένων, ἂν μὴ αὐτὸς πρ...
σθῇ, πολλὴν κίνησιν * κινοῦνται· οἷον, ...
φαῦλοι αὐληταὶ κυλιόμενοι, ἂν Δίσκον δ...
μιμεῖσθαι· καὶ ἕλκοντες τὸν κορυφαῖον, ...
Σκύλλαν αὐλῶσιν. ἡ μὲν οὖν τραγῳδί...
τοιαύτη ἐστὶν, ὡς καὶ οἱ πρότερον τοὺς ὑς...
ρους αὑτῶν ᾤοντο ὑποκριτάς· ὡς λίαν γ...
ὑπερβάλλοντα, πίθηκον ὁ μυνίσκος τ...
Καλλιππίδην ἐκάλει. τοιαύτη δὲ δό...
καὶ περὶ Πινδάρου ἦν, ὡς οὗτοι ἔχουσι π...
αὐτοὺς, ἡ ὅλα τέχνη πρὸς τὴν ἐποποιί...
ἔχει. Τὴν μὲν οὖν περὶ τοὺς θεατὰς ἐπι...
κεῖς φασιν εἶναι, † δι' ὃ οὐδὲν δέονται τ...
σχημάτων· τὴν δὲ τραγικὴν, πρὸς φα...
λους. ἡ οὖν φορτικὴ, χείρων δῆλον ὅτι ...
εἴη. Πρῶτον μὲν οὖν οὐ τῆς ποιητικῆς ἡ κ...
τηγορία, ἀλλὰ τῆς ὑποκριτικῆς· ἐπεί ...
περιεργάζεσθαι τοῖς σημείοις καὶ ῥαψῳδ...
τα ὅπερ ἐποίει Σωσίστρατος· καὶ διᾴδοι...

ὅ...

ὅπερ ἐποίει Μνασίθεος Οπȣ́ντιος. Εἶτα ȣ̓δὲ κίνησις ἅπασα ἀποδοκιμαςέα, εἴπερ μηδ' ὄρχησις, ἀλλ' ἡ φαύλων, ὅπερ καὶ Καλλιππίδῃ ἐπετιμᾶτο, κὴ νῦν ἄλλοις, ὡς ȣ̓κ ἐλευθέρας γυναῖκας μιμȣμένων. Ετι ἡ τραγῳδία κὴ ἄνευ κινήσεως ἐποιεῖτο αὐτῆς, ὥσπερ ἡ ἐποποιΐα. διὰ γὰρ τȣ̃ ἀναγινώσκειν φανερὰ ὁποία τίς ἐςιν. εἰ ȣ̃ν ἐςι τἄλλα κρείττων, τȣ̃τό γε ȣ̓κ ἀναγκαῖον αὐτῇ ὑπάρχειν. Επειτα διότι πάντ' ἔχει ὅσαπερ ἡ ἐποποιΐα. κὴ γὰρ τῷ μέτρῳ ἔξεςι χρῆσθαι, κὴ * ὅτι ȣ̓ μικρὸν μέρος τὴν μȣσικὴν κὴ τὴν ὄψιν ἔχει, δι' ἧς τὰς ἡδονὰς ἐπίςανται ἐναργέςατα. Εἶτα κὴ τὸ ἐναργὲς ἔχει κὴ ἐν τῇ ἀναγνωρίσει, κὴ ἐπὶ τῶν ἔργων. Ετι τῷ ἐν ἐλάττονι μήκει τὸ τέλος τῆς μιμήσεως εἶναι. Τὸ γὰρ ἀθροώτερον, ἥδιον ἢ πολλῷ κεκραμένον τῷ χρόνῳ. λέγω δ' οἷον εἴ τις τὸν Οἰδίπȣν θείη τὸν Σοφοκλέȣς ἐν ἔπεσιν

ὅσοις

ὅσοις ἡ Ιλιάς. Ετι ἧττον μία ὁποιαοῦν μ-
μησις ἡ τῶν ἐποποιῶν. σημεῖον δέ· ...
γὰρ ὁποιασοῦν μιμήσεως, πλείους τραγ...
δίαι γίνονται. ὥς τε ἐὰν μὲν ἕνα μῦθ...
ποιῶσιν, * ἀνάγκη ἢ βραχέα δεικνύμεν...
μύουρον φαίνεσθαι· ἢ ἀκολουθοῦντα τῷ ...
μέτρου μήκει, ὑδαρῆ. † Εὰν δὲ πλείους, λ...
γω δὲ οἷον, ἐὰν ἐκ πλειόνων πράξεων ᾖ συ...
κειμένη, οὐ μία· ὥσπερ ἡ Ιλιὰς ἔχει πολλ...
τοιαῦτα μέρη, καὶ ἡ Οδύσσεια, ἃ καὶ κα...
ἑαυτὰ ἔχει μεγέθος· καί τοι ταῦτα τ...
ποιήματα συνέστηκεν ὡς ἐνδέχεται ἄριστ...
καὶ ὅτι μάλιστα μιᾶς πράξεως μίμησίς ...
στιν. Εἰ οὖν τούτοις τε διαφέρει πᾶσι καὶ ...
τι τῷ τῆς τέχνης ἔργῳ (δεῖ γὰρ οὐ τ...
τυχοῦσαν ἡδονὴν ποιεῖν αὐτὰς, ἀλλὰ τ...
εἰρημένην) φανερὸν ὅτι κρείττων ἂν ε...
μᾶλλον τοῦ τέλους τυγχάνουσα τῆς ἐπ...
ποιΐας. Περὶ μὲν οὖν τραγῳδίας, καὶ ἐπ...
ποιΐας, καὶ αὐτῶν, καὶ τῶν εἰδῶν, καὶ τ...

μερ...

μερῶν αὐτῶν, καὶ πόσα, καὶ τί διαφέρει, καὶ τὸ εὖ ἢ μὴ, τίνες αἰτίαι, καὶ περὶ ἐπιλημήσεων καὶ λύσεων, εἰρήσθω τοσαῦτα.

Τέλος τῆς ποιητικῆς.

ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ.

Ὁ φθόνος Ἀπόλλωνος ἐπ' ὦτα λάθριος εἶπεν,
Οὐκ ἄγαμαι τὸν ἀοιδὸν, ὃς οὐδ' ὅσα πόντος, ἀείδει.
Τὸν φθόνον ὡς πολλῶν ποδί τ' ἤλασεν, ὧδέ τ' ἔφπεν,
Ἀσυρίου ποταμοῖο μέγας ῥόος, ἀλλὰ τὰ πολλὰ
Λύματα γῆς καὶ πολλὸν ἐφ' ὕδατι συρφετὸν ἕλκει.

ARISTOTELIS

ARTIS

POETICAE

Liber Unus.

DE *Arte* Poëticâ, et ipsâ *in universum*, et *privatim* de ipsius SPECIEBUS, quam vim *ad pravos affectus expurgandos* habeat unaquaeque: et quomodo *quibusque legibus* oporteat componere fabulas, si habitura sit se rectè Poësis *ex iisdem fabulis conflata:* praeterea vero, ex quot, et cujusmodi partibus constent *singulae species:* similiter autem, et de aliis quibuscunque, quae hujusce sunt *doctrinae*, et methodi dicamus. initio secundum *rerum dicendarum* naturam ducto, primum a primis. Jam ergo epopoeïa, *quae heroas canit*; et tragoediae poësis, *quae infelices principum casus*; praeterea, comoedia, *quae ridiculis utitur*; et dithyrambopoeia *quae canit Bacchum*; item auleticae *artis*, citharisticaeque major *potiorque* pars, omnes *in eo conveniunt*; ut sint IMITATIONES in universum. differunt autem inter se tribus: aut enim quod rebus *tanquam* INSTRUMENTIS, genere diversis imitentur; aut quod diversas RES, *et personas:* aut quod diverso, et non eodem *imitandi* MODO. Ut enim aliqui (*pictores, statuarii &c.*) multa (*aves, pecudes, plantas, &c.*) coloribus imitantur, et figuris, ita ut effigiem *eorum* exprimant, (partim per artificium *summum*; partim per consuetudinem *et usum.*) Alii autem, i. e. *phonasci, imitantur* per *naturalem* vocem: sic etiam in artibus *imitatricibus* jam dictis; omnes quidem illae faciunt imitationem, *aliis atque aliis instrumentis*; *ex. gr.* NUMERO, i. e. *motu rythmico*, ORATIONE, et HARMONIA *vocum*; atque istis aut *sigillatim* seorsimque sumptis, aut inter se mixtis, *simulque temperatis.* Veluti harmonia quidem et numero utuntur solae, et auletica, i. e. *tibiam inflandi ars*, et citharistica, *quae nervos plectro pulsat*; et si quae aliae artes ejusmodi *imitandi* facultatem habeant: velut, illa (*imperfectior licet*) ars fistularum. Ipso autem *eodem* numero, sine harmonia, imitantur ex saltatorum genere nonnulli. etenim isti, perfiguratos numeros (*quos gesticulatione effingunt*) imitantur et mores, et affectus, et actiones.

Epopoeia vero, *nec numero imitatur, nec harmonia, sed* solum se monibus nudis, sive *appellare malumus*, metris: et *metris, ita* aut *plura eorum genera* permiscuerit inter se, (*quod aliae imitati nes faciunt*;) aut uno aliquo metrorum genere usa sit, *scil. h xametro:* quod, *a priscis temporibus*, ad nostrum usque *factit tum est. Nisi enim imitatio per sermones vel metra dicatur*, nullu haberemus commune *nomen*, quo appellari possent Sophron atque Xenarchi mimi, et Socratis sabellae *alternis versibus co. scriptae*; neque, si quis per trimetra, vel elegos, vel alia quae dam ejusmodi *genera carminum*, imitationem fecerit. praete quam quod homines, vulgo adjungentes *ipsi* metro, τὸ ποιεῖν *fingere seu pangere*; *ex istis*, alios quidem, elegorum fictores, al os vero, epicorum fictores nominant; tanquam *ipsos* non se cundum imitationem, (*quod oportuit*;) sed communiter secun dum metrum, *quo utuntur*, appellent poëtas. etenim si quo *illi* medicinae aut musicae opus, *ubi nulla prorsus est imitatio*, pe metra ediderint; sic *tamen* appellare consueverunt. Nihil au tem commune est Homero, *qui imitatur*, et Empedocli, *qui re naturales exponit*, praeter metrum. Quamobrem illum quidem poëtam appellare, aequum est; hunc vero physiologum ma gis, quam poëtam: similiter vero etiam, si quis omnium me trorum genera *uno in opere* permiscens, imitationem instituerit (quemadmodum Chaeremo centaurum fecit, rapsodiam mix tam ex omni metrorum *genere*:) non statim poëtae titulo, *ob car men, sed ob imitationem*, insigniendus. atque haec quidem, hunc in modum explicata sint. Sunt autem nonnullae IMITATRI CES, quae omnibus utuntur iis, quae dicta sunt: intelligo autem, velut numero, et concentu, et metro: sicut tum dithyramborum, et nomorum poësis, tum etiam tragoedia, atque comoedia. Dif ferunt vero *hae inter se*, quod illae quidem, omnibus *istis utan tur* simul; hae vero, singulis, secundum *quasdam suas* partes, cum ipsis *commodum sit*. atque has quidem dico *imitatricium* artium differentias, *eorum respectu*, IN QUIBUS faciunt imi tationem.

2. Quandoquidem autem ii qui imitantur, *factis dictisve* i mitantur eos, qui *quidpiam* agunt. atque his *rursus*, *qui agunt*, necesse est, ut aut honesti *et virtute praediti* sint, aut pravi. (his namque semper fere solis consequentes sunt mores: vitio enim virtuteque, *imprimis inter se* differunt mores omnium;) idcirco aut meliores, quam qui nostra aetate *vivunt, ut heroas*; aut pejores; aut etiam tales, *quales tempestas nostra fert*; ne cesse est imitari. ut ex pictoribus, Polygnotus quidem, me liores,

liores, *quam vere essent*; Pausón vero deteriores; at Dionysius, *omnino* similes effingebat. perspicuum autem est, quod etiam ex iis, *quae in priore distinctione* dictae sunt, imitationibus, unaquaeque, sortietur has differentias, *quae in hac posteriori:* planeque diversa evadet imitatio, eo quod *res, personasque* diversas expresserit, hunc in modum; *imitando scil. meliores, deteriores aut pares.* Nam et in saltandi arte, et in auletica ac citharistica, fieri potest, ut ejusmodi sint dissimilitudines. et *in Epopoeia hercle*, circa orationem et metra absque *numero, et harmonia* posita. velut, Homerus quidem, meliores, *quam tunc erant, imitatur: ut, Ulyssem, Achillem*; Cleopho vero, similes; at Hegemo-Thasius, (qui *ridiculas* parodias *de rebus vilibus* primus finxit,) et Nicocharis (qui deiliaden i. e. *actiones timidorum,*) pejores. similiter vero etiam, circa dithyrambos, et circa nomos; ut si Persas *meliores quam erant*, Timotheus *quis; contraque* Cyclopas, *saeviores*, Philoxenus *aliquis*, imitatus esset. in hac vero eadem differentia, etiam tragoedia et comoedia, separantur *a se invicem.* haec enim pejores; illa vero, meliores imitari studet, quam ii sunt, qui ea aetate vivunt.

3. Praeterea vero, *duabus* his differentiis, tertia *accedit*, QUO quisque modo, singula horum imitari debeat. etenim, isdem *instrumentis, juxta differentiam primam*; et (*juxta secundam*) easdem res, *personasque* imitari licet, *sed modis diversis:* aut ut nterdum *eas* exponat *poëta*, et *interdum* ipse, aliud quid, i. e. *lia persona*, fiat; ut Homerus facit; aut ut idem, *qui ab initio uit, maneat*, nec mutetur *in personam aliam.* aut ut *personae* sic omnia imitatione exprimant, quasi negotium gerant, eduloque in *ipsarum* rerum actu versentur. Ergo in tribus is differentiis *omnis* imitatio est, uti dicebamus a principio; um quibus *imitantur*; tum quas res; tum etiam quomodo. quare unius respectu, idem erit imitator cum Homero, Sophocles; quod ambo praestantes imitentur. alterius vero, um Aristophane; ambo enim negotiando aliquid et agendo nitantur: unde et ipsorum *poëses*, δράμαλα, quidam appelari dicunt, eo quod δρῶντες, i. e. *agendo* imitentur. quambrem etiam sibi vendicant, et tragoediam et comoediam, orienses, *Athenienſibus praereptam:* comoediam quidem illi, ii et Megarenses; sive ii, qui hanc *Doridis* regionem incoint (tanquam eo tempore *a se inventam*, quo ipsorum flore at resp. popularis:) sive ii, qui e Sicilia *oriundi*. inde enim picharmus poëta, multo prius fuit, quam *antiquissimi Athenienſium*

ensium comici, Chonnides et Magnes. et tragoediam, aliqu
rum *Dorienſium*, qui ſunt in Peloponneſo, ducentes a non
bus ſignum. hi enim (*Dorienſes*,) vicos *ſuburbanos* vocare *ſe*
μας aiunt; cum Athenienſes *vocent* δήμους; quaſi comc
non a κωμάζειν, a *comeſſando*, dicti eſſent; verum eo quoc
a ditioribus ignominia eſſent notati, κατὰ κώμας, *per vicc*
garentur ex urbe. et facere, *ſeu poëma pangere*, ipſi qu
ſe oſtendunt appellare δρᾶν; Athenienſes vero, πράττειν.
differentiis quidem imitationis, et quot, et quae ſint, tot
dicta ſint; *ex quibus*, *Poëſeôn ſingularum definitiones facile co*

4. Videntur autem genuiſſe Poëticam in univerſum CAU
duae, atque hae *non hominum ſtudiis excogitatae*, *ſed* naturæ
tae. nam et IMITARI, innatum hominibus, a pueris ei
que hac re differunt *ipſi* ab aliis animalibus, quod *homo* ſ
mal maxime aptum ad imitandum; primaſque rerum pc
tiones *ſibi ipſi* faciat per imitationem, *non magiſtrorum pr*
tis, *ſed exemplis aliorum ductis*. et gaudere omnes rebus i
tione expreſſis, *naturale eſt*; *veluti picturis*, *ſculpturis*, *et ſim*
cui quidem *rei*, ſigno *eſt* id, quod contingit in operibu
ficum: quae enim ipſa *per ſe*, non ſine moleſtia *quadam* cerr
horum imagines exactiſſime expreſſas dum intuemur, g
mus; veluti, et belluarum formas immaniſſimarum, et
verum; *in quibus niſi imitatio gigneret voluptatem*, *nihil ill*
quod oblectare poſſet. cauſa vero etiam hujus rei *eſt*, quoc
CERE, non ſolum philoſophis (*quod quidam conſent*) juc
ſimum eſt, ſed etiam aliis, qui ſimiliter *quidem*, tametſi
exacte, *jucunditatis* ejus participes fiunt. ob hanc enin
ſam gaudio afficiuntur, dum cernunt imagines *rerum*
contingit, ſpectando perdiſcere, et quid unumquodque
tiocinari; veluti, *hanc imaginem*, *illum eſſe*: ſiquidem r
illum prius contigerit vidiſſe, *tabula haec*, non propter ei
imitatione expreſſam, voluptatem feret, ſed propter a
ſedulitatem, aut colorem, aut ejuſmodi aliquam aliar
ſam. Cum vero ſecundum naturam nobis inſit, ipſum
TARI, *et partes ſeu inſtrumenta ipſius*; ſcil. harmonia,
merus *late acceptus*: (nam metra, particulas eſſe nume
manifeſtum eſt:) *certe* a principio, qui natura apti er
haec ipſa maxime, paulatim promoventes, poëſin genuer
iis, quae ex TEMPORE, *non praemeditato* protulerunt.
vis autem *ex hoc uno fonte manarit* poëſis, diſperſa *tamen*
ſecundum proprios *poëtarum* mores. nam qui animo

ores erant, honestas *splendidasque* imitabantur actiones, et ejusmodi hominum illustrium fortunas: humiliores vero, improborum *turpiumque*. ita ut primum, *hi carmina, in aliorum* vituperium, pangerent; quemadmodum alteri *illi*, hymnos *deorum hominumque* encomia *versibus complexi sunt*. Ac eorum quidem, qui Homerum *aetate* anteceſſerunt, haud possumus hujusmodi nominare poëma, *quod vituperia in se contineat*. verisimile autem est, *qui tale condiderint*, extitisse multos. ab Homero autem exorsis, licet: velut, est illius Margites; et talia *nonnulla aliorum opera*. in quibus insuper, quod *maledictis maxime* congrueret, Iambicum *sua sponte* accessit metrum. quamobrem etiam iambaeum, i. e. *convitiatorium*, vocatur nunc; quia in hoc metro conviciis se invicem lacerare soliti sunt. atque *ita* ex priscis *illis*, (*quo genera carminum materiae ipsorum convenirent*) facti sunt, alii quidem, heroicorum; alii vero iamborum poëtae. quemadmodum autem et in gravibus seriisque imitandis, maxime poëta *appellandus fuit* Homerus: (solus enim *vereque summus* fuit, non solum, quia recte *apteque*, sed etiam quia imitationes *grandiorum rerum*, dramaticas fecit:) sic et comoediae figuras, (*quasi per nebulam*) submonstravit primus; non vituperia *et maledicentiam antiquorum*, sed ridiculum *tantum*, dramaticae *imitationis* forma complexus. nam Margites, proportione *se* habet; ut Ilias et Odyssea ad tragoedias, sic et ipse, ad comoedias. cum autem patefacta apparuissēt tragoedia et comoedia; qui ad utramvis poësin ferebantur, secundum proprium naturae *cujusque instinctum*, alii quidem, *in humili genere poëseos*, pro iambicis, comici-authores facti sunt; alii vero, pro epicis, tragici magistri; eo quod majores ac honoratiores figurae essent hae, (*tragoedia et comoedia,*) quam illae, *quibus antea editi fuissent*. Ac considerare insuper, an tragoedia (*quam recentiorum perpolivit aetas*) ita quoad formas suas *adhuc completa sit*, ut satis ipsi possit esse, necne; tum si res ipsa *seorsim* per se, *a doctis viris* judicetur, tum si ad eos, qui in theatro sedent, *referatur*, alterius disputationis est. Cum igitur *poësis*, a principio *tenui illo* extemporaneoque orta fuisset; postea *re longius perducta*, et haec *ipsa, tragoedia*, et comoedia, *adaucta est*; tragoedia quidem, ab iis qui dithyrambum, *in Bacchi aliorumque Deorum laudes*, solenniter canebant: comoedia vero, ab iis, qui phallica. *i. e. obscena poemata, de diis rusticis cantata* (quae usque ad hoc etiam tempus multis in civitatibus, *tametsi non probentur*, restant tamen legibus constituta:) *ab iis, inquam*, paulatim aucta est; dum *semper ulterius illud* producerent *poetae*, quantum quantum ipsius *comoediae, tunc* fieret manifestum.

Et

Et *certe* multas mutationes cum subiisset tragoedia, cor
evit; quia suam ipsius naturam *jam* consecuta est. Ac
merum histrionum, *qui in scenam simul inducerentur* (*cum*
priscos tragicos, unus tantum, per se, vel cum choro loqueretur
uno, ad duos *interloquentes*, primus perduxit Aeschilus
partes chori prolixiores minuit; et orationem primarum
tium, *i. e. prologi ipsius, ad aperiendam rem* instituit. tre
tem *histriones in scena colloquentes*, et scenae ornamentum
turasque adjunxit Sophocles. Praeterea vero, magnitu
psius, ex parvis *profecta* fabellis, et locutione ridicula (
dem ex satyrico *humilique loquendi genere* mutationem acc
sero majestatem suam nacta est. Et metrum quoque, e
trametro *seu octonario*, iambicum *seu senarius* evasit, *ut gr*
tati ejus magis aptum; nam primum quidem, tetrametro
bantur; propterea quod tunc satyrica, magisque salta
erat *haec* poëtis. locutione autem nata *quae tragoediam*
ret; natura ipsa, *sua vi* proprium *congruumque* adinvenit
trum: ex omnibus enim metris, sermoni *quotidiano* accom
datum maxime est, iambicum. cui rei id signo est,
plurima *nos* iambica proferamus imprudentes, in colloc
ne *mutua:* hexametra vero raro, *et tunc solum, cum grandi*
ratione usi, excedimus eam, quae sermoni *familiari* qua
harmoniam. Praeterea vero, episodiorum *tandem* mul
dines, et aliae partes singulae, *a junioribus tragicis* adorn
esse perhibentur. ac de his quidem, tot nobis jam dicta
immensi enim operis fortasse fuerit, percensere singula.

5. Comoedia vero est, uti dicebamus, imitatio deteric
quidem, non tamen quoad omne vitii genus, *sed quoad ejc*
di TURPE, *quod risum movet*; siquidem particula quaeda
psius turpis, sit ridiculum. etenim ridiculum, est pecca
quoddam et turpitudo, citra dolorem, nec vim habens in
mendi *cum cujus animo corporive haesit:* veluti (quod in pi
ptu est) ridicula alicujus facies, est turpe quiddam (*quod*
culam in se magnam habet) ac distortum; sine *hominis* tamer
lore, *cruciatuve ullo*. Ac tragoediae quidem migrationes
cessusque, quae, et quorum opera factae sint, *propter poematis*
nitatem haud latuere: comoedia vero, quia in ipsa, *pr*
ejus humilitatem, a principio positum *diu* studium non erat
mines latuit. etenim chorum comoedorum; magistratus
ludis praepositus fuit, sero *poetis e sumptu publico* dedit; sed *a*
cipio sponte, qui volebant, *chorum* ingrediebantur, *partesq.*
jus canendo sustinebant. deinceps vero, cum figuras quasdam
moedia ipsa jam nacta esset, ii qui ipsius feruntur poëtae, c
me

memorantur. quis autem personas *seu larvas* assignaverit, aut prologos *separatos*, aut multitudines histrionum, et quaecunque id genus, ignotum est. Fabulas autem fingere, *ad comoediam constituendam*, Epicharmus et Phormis incoepere: *cum* igitur *illi ambo Siculi fuerint*, a principio quidem, e Sicilia venit *fabula*. eorum vero qui Athenis orti sunt, Crates primus, cum iambicam formam abjecisset, coepit absolute, *absque singularis alicujus infectatione*, conficere sermones, seu fabulas. Ac epopoeïa quidem, tragoediae, (*tanquam ex eodem loco profecta*,) solum metro tenus, comitata est, *nempe* quod per orationem *metricam* imitatio sit studiosarum, *graviumque personarum*. in eo autem, quod *Epopoeïa*, metrum simplex habeat, *absque harmonia numerosque addito*; et annunciatio rerum sit, *non autem actio*, hac, *inquam*, ratione *inter se* discrepant: praeterea vero, longitudine *operis*; cum haec quidem, quam maxime *potest*, conetur sub uno solis ambitu consistere, aut *saltem* paulisper variare *et excedere*: epopoeïa vero, indefinita est tempore: et, *si quo temporis spatio definiatur* in hoc *etiam ab illa* differt: quanquam primis temporibus, similiter in tragoediis hoc *idem* faciebant; (*ut in longum tempus excurrerent*.) atque, in carminibus epicis. Partes autem quaedam, eaedem sunt *utrisque*, quaedam tragoediae propriae: quocirca, quicunque tragoediae eximiae, *seu perfectae* cognitionem attigit, et malae; *idem* etiam attigerit poëmatis epici. quaecunque enim epopoeïa habet, ea tragoediae insunt; quae vero ipsi insunt, non omnia habet epopoeïa.

6. Ac de poësi *epica*, quae imitationem hexametris facit, nec non de comoedia, posterius dixero. de tragoedia *nunc* dicamus, si *prius* essentialem ipsius definitionem, ex antedictis enatam, assumpserimus. Est igitur tragoedia, imitatio actionis studiosae, et perfectae, magnitudinem *idoneam* habentis, cum sermone per formas *quasdam* condito; *ita ut* singulae *illae*, in partibus poeseôs *singulis*, separatim, agendo imitentur; et non per enarrationem *rei*, sed per misericordiam, metumque *factis expressum*, ejusmodi *vehementes animorum* perturbationes undiquaque purgans *expiansque*. SERMONEM CONDITUM dico, cui *tria sunt condimenta*: rythmus, *seu numerus*, harmonia *seu cantus musicus*, et metrum, *seu carmen*. illud autem, ut SINGULAE FORMAE SEPARATIM, *intelligo*, quod quaedam *tragoediae* partes, solùm perficiantur per metra; *ubi chorus non canit*: et rursus aliae, *tantum* per melodiam; *ubi accedit chori cantus*: *cui interdum adjungitur numerus*: *cum grex ille*, *movetur et saltat*. Quoniam autem *Tragici*, agendo imita-

tionem faciunt, primum quidem, tragoediae pars aliqua, *quæ cunque illa sit*, ex necessitate, *scenicorum erit* APPARATUS ORNATUS; deinde, MELOPOEIA, *seu musica*; ELOCUTIO: quia, cum his *tanquam instrumentis utantu* imitationem obeunt. ac elocutionem dico, ipsam metroru compositionem; melopoeïam vero, idipsum quod *sensibus* m nifestam suam omnem vim habet; *ut in numero saltation vocisque concentu.* Et quoniam imitatio, *semper* est actionis c jusdam; agitur vero quodque ab agentibus quibusdam; qu necesse est cujusdammodi esse, et quoad mores, (*bonos, mal &c.*) et *quoad* animi sententiam; *suadentem, laudantem, &* (nam propter haec *duo*, etiam actiones, *quae inde nascuntur*; c cimus esse cujusdammodi: *quanto magis, indidem cujusdamm dicentur homines?*) *certe* a natura, duae actionum sunt causa SENTENTIA-ANIMI, et MORES; ac secundu hos *duos*, et assequuntur suum finem omnes, et contra etia inde depelluntur. Est autem FABULA quidem, *ipsa* ac onis imitatio: dico enim fabulam hanc, *quâ de hic agitur*, e rerum compositionem, *rectèque ordinatam structuram.* Mores v ro, secundum quos, (*quicunque illi sint*) cujusdammodi esse di mus eos, qui agunt. at sententiam *animi*, ea omnia, qu rum ope, qui verba faciunt, demonstrant aliquid, vel etia sententiam universalem enunciant. Necesse igitur est, omn tragoediae partes, esse sex, secundum quas cujusdammodi c *essentiamque suam habet* tragoedia: atque hae sunt; fabula, mores, et elocutio, et sententia, et apparatus, et melopoe ad *instrumenta* enim QUIBUS poëtae imitantur, *pertinent* p tes duae; *melopoëia et dictio:* ad modum, QUO imitantur, un *apparatus:* ad *homines, et* RES, QUAS imitantur, tres; *f bula, mores et sententia:* et praeter has *invenitur* alia nulla. A que his quidem, *velut* formis (ut ita dicam,) usi sunt *poe* plerique. etenim et apparatum habet cujusque *drama*, et m res, et fabulam, et dictionem, et melos, et sententiam, eod pacto. Maximum vero horum est, *et in conficienda tragoe praecipuum*, RERUM CONSTITUTIO. tragoedia enim, imitatio est, non hominum, sed actionum; nimirum et vi *alicujus*; et foelicitatis, atque infoelicitatis. etenim foelicit in actione consistit; et finis *humanae vitae*, est actio quaeda non *animi* qualitas, *seu habitus.* sunt autem *homines*, secundu mores quidem, *cujusdammodi seu* quales quidam; at secundu actiones, foelices, vel contra. itaque *poetae*, non ut mores *stea* imitentur, agunt, i. e. *drama componunt:* sed mores u opera complectuntur, propter (*id quod petissimum spectant,*) :

tion

tiones. quare actiones et fabula, *seu rerum structura*, sunt finis tragoediae: at finis, est omnium (*quoniam illuc omnia referuntur*) maximum. praeterea, sine actione quidem, nullo modo fieri posset tragoedia; at sine moribus poterit. nam recentiorum tragoediae quam plurimae sine *personarum* moribus sunt; et omnino poetae plerique *cujuscunque generis, reperiuntur* hujuscemodi; veluti etiam ex pictoribus, Zeuxis, ad Polygnotum se habet: nam Polygnotus, qui imitatur bonos, descriptor morum est; at Zeuxidis pictura, mores habet nullos. Praeterea, (*ex diversis, puta, tragoediis*) si quis *desumpserit*, scriatimque collocarit sermones moratos, dictiones, sententiasque belle confectas; nondum *illud* effecerit, quod tragoediae est opus: verum, quae his *partibus* impolitius usa sit; modo fabulam habeat, rerumque compositionem; multo potius *dicenda* erit tragoedia. Adhaec, maximae res, quibus capit, *atque allicit* animos tragoedia, sunt fabulae partes; peripetiae, *inquam*, et agnitiones. Praeterea, id signo est, quod, etiam qui aggrediuntur poema conscribere, prius dictione et moribus, caetera ad amussim absolvere valeant; quam res *fabulamque* coagmentare: veluti etiam primi poetae fere omnes, *quum nondum perfecta esset poesis*. Prima igitur pars, et velut anima tragoediae, est *ipsa* fabula. proximo autem loco, sunt MORES: *his* enim assimile *quiddam* est, etiam in re pictoria. si quis namque *tabulam*, pigmentis licet pulcherrimis, *temere* fusimque illeverit; non perinde *spectantem* oblectet, ac si, albo *licet* colore, imaginem delinearit *certam: pari modo, in tragoediis, absque constitutione rerum, minus valent mores, quam morum expers fabula*. est etiam *omnis* imitatio, *proprie quidem, ipsius* actionis, et per hanc, eorum *est* maxime, qui agunt; *quibus primitus haerent mores*. Tertium vero, est SENTENTIA: id autem est, dicere posse ea *omnia*, quae *rei, qua de agitur*, insunt, *apteque* conveniunt. quod quidem, circa orationes *perficere*, et politicae-*scientiae* munus est, et *facultatis*-rhetoricae. nam vetustissimi *poetae*, quos introducebant, politice faciebant loqui, *i. e. ex rationibus rei propriis:* qui vero nostri sunt temporis, rhetorice, *i. e. ex communibus*. Sunt autem mores quidem, hujuscemodi quid, quod praelectionem *animi*, qualis illa sit, aperiat; *idque* in iis *rebus*, in quibus, utrum is, qui loquitur, eligat *quidpiam*, aut fugiat, nondum satis liquet; quo fit, ut mores non habeant orationes aliquae: in *quibus scilicet non clam, quid eligas fugiasve, insinues*, (*quod moratae orationis est*;) *sed palam illud aperteque prodas*. Sententia vero, *est* in iis *rebus*, quibus homines perspicue *demonstrant* quidpiam, aut

esse, aut non esse; vel universale aliquid enunciant. Quartum autem, est *ipsarum* orationum ELOCUTIO: elocutionem autem voco, quemadmodum prius dictum est, eam, quae per appellationem *idoneam* fit, *animi* interpretationem: quod *quidem utrobique*, et in metricis, et in orationibus *solutis*, eisdem instructum est viribus. Reliquas vero quinque partes MELOPOEIA, *seu modulatio*, *facile* superat, *ut* maximum *quoddam* condimentum *in tragoediis*. Apparatus autem, est quiddam, quod *magnam* in se alliciendorum animorum vim habet, sed *prae caeteris* maxime est artis *hujus* expers; minimeque poetices proprius: *cum non poetae parctur studio, sed adportetur foris.* siquidem tragoediae *propria* vis omnis, etiam absque certamine et histrionibus, *perfecta* sit. praeterea vero, in apparatu concinnando; illius qui scenae-instrumenta parat, plus potest facultas, quam ars poetarum.

7. Explicatis autem his, dicamus deinceps, qualem esse oporteat rerum constitutionem, *seu fabulam*; quandoquidem hoc, et primum et maximum est in tragoedia; *ut in eo ornando, plurimum sit operae ponendum.* Positum autem nobis est, tragoediam esse PERFECTAE atque TOTIUS actionis IMITATIONEM, quae magnitudinem *in se* habeat aliquam: est enim etiam totum quidpiam, id, cui nulla magnitudo *notatu digna*; *ut*, *formica*, *pulex*, *&c.* Totum autem est, cui principium, medium, et finis *seu ultimum* inest. Principium vero est, quod ipsum quidem, aliud, ex necessitate non sequitur, *(qua principium est:)* post illud vero, alterum, natura comparatum est, esse aut fieri, *necessario vel in plurimis:* finis autem, *seu ultimum*, contra; quod ipsum post aliud, natura comparatum est esse, aut ex necessitate, *et semper* aut plerumque; post hoc autem, aliud *est* nihil: medium vero, quod et ipsum post aliud est, et aliud post ipsum *necessario*, *vel ut plurimum.* Oportet igitur bene compositas fabulas, neque undecunque fors tulerit, incipere, neque *temere* ubilibet terminare; sed formis uti, *principii, medii, finisque jam* dictis. Praeterea vero, quoniam quod pulchrum *est*, (et animal *scil.* et aliud quidvis, quod ex *partibus* quibusdam constiterit) non solum has *partes* ordinatas habere oportet, verum etiam ut MAGNITUDO *ipsis* adsit, non quaelibet *tamen:* (nam pulchrum in magnitudine et ordine manet:) quamobrem, neque omnino perexiguum animal, esse poterit pulchrum; (siquidem conspectio *ejus*, quum prope insensibili tempore fiat, confunditur: *ne partium responsio mutua distincte appareat;*) neque *omnino* permagnum: *ipsa* enim *remotarum-partium* conspectio, (*qualis esse unius corporis debet*,) haud simul

fit;

sit; sed unum ac totum, *quod* ex ea spectatione *nasci debuit*, spectantibus elabitur *atque evanescit:* veluti, si decem millium stadiorum esset animal. propterea oportet, quemadmodum in corporibus, ita et in animalibus, inesse quidem magnitudinem; hanc autem esse, quae facile conspici queat, *si pulchra illa videri debeant*; sic et in fabulis, *quo pulchrae sint*, habere quidem longitudinem: hanc autem talem esse, quae facile retineri possit memoria. Longitudinis autem finitio, quae ad *poetarum atque actorum* contentiones *refertur*, atque ad *spectantium* sensus, nequaquam *illa*, artis est: si enim centum tragoedias in certaminibus *simul* agi oporteret, ad clepsydras, *i. e. horologiorum mensuras* utique agerentur; *unicuique*, *temporis portiuncula data*; (quemadmodum quondam nec semel *factum* esse perhibent.) verum finitio rei-gestae, quoad ipsius naturam, semper quidem, quo major *est*, tantisper dum *tota* simul perspicua sit, eo pulchrior est, secundum magnitudinem. ut autem simpliciter definiendo dicam; in quantacunque magnitudine *rebus* secundum verisimile vel necessarium deinceps enascentibus, accidit *tandem* in prosperam fortunam ex adversa, vel ex prospera in adversam mutari, idoneus *is* terminus erit magnitudinis.

8. Fabula autem est UNA, non, ut quidam putant, si circa unam *personam* sit: multa enim et infinita *attributa* etiam uni rei accidunt; ex quorum aliquibus (*accidentalibus scil.*) non conficitur aliquod unum; *cum, toto ipsa genere disjuncta sint:* sic vero, et actiones unius *hominis*, multae sunt, ex quibus nulla actio sit una. Quamobrem peccare omnes visi sunt poetae illi, quicunque Herculeïda, *i. e. labores Herculis*, Theseïda *i. e. actiones-Thesei*, et ejusmodi poemata fecerunt. *falso* enim putant, quoniam unus erat Hercules, convenire, ut etiam *Herculis* fabula, una sit; *quantumvis actiones ipsius essent plures.* Homerus autem, quemadmodum et in aliis excellit, *sic* etiam hoc, *quod reliquos omnes fefellerat*, videtur praeclare vidisse; sive propter artem *aliunde acceptam*, seu propter *bonitatem* naturae *atque ingenii:* Odysseam enim dum confingeret, non cecinit omnia, quaecunque ipsi *Ulyssi anteacta aetate* acciderunt; (veluti, " *eum, dum venaretur, ab apro accepisse vulnus in Parnasso*, et *simulasse insaniam, in collectione exercitus*; ex quibus, quia alterum factum fuit, minime necessarium aut verisimile fuit, alterum *ex consequenti* factum iri:) sed quae circa unam *solum* actionem, qualem Odysseam dicimus, constiterunt. similiter vero, etiam *dum conficeret* Iliadem, *i. e. actionem-adversus-Troiam.* Oportet igitur, ut in aliis *artibus* imitatricibus, (*citharistice*,

bili peripetia *'i. e. subita rerum mutatione in contrarium,'* vel *personae diu ignoratae* agnitione: IMPLEXAM vero, ex qua transitus *rerum in alium statum* cum agnitione fit, aut peripetia, aut *'quod saepe fit'* ambabus: *ita ut longe aliter desinant, quam ab initio judicasses.* Has autem, *'agnitionem et peripetiam, &c.'* factas *exortasque* esse oportet, *non fortuito, sed* ex ipsa constitutione fabulae, adeo ut ex antefactis, aut necessario *vinculo*, aut secundum verisimile, accidat, easdem fieri: multum enim interest, *utrum* haec PROPTER haec, *ut effecta ex causis*; an POST haec *absque nexu aliquo*, fiant.

11. Est autem PERIPETIA, *admirabilis ac subita* eorum, quae aguntur, in contrarium mutatio, *ita facta*, ut dictum est; *scil. antecedentium rerum vi:* atque hoc quidem, uti dicimus, secundum verisimile, aut necessarium: velut, in Oedipode; " *cum venisset nuncius, tanquam lactitiam allaturus Oedipodi, regem* " *illum a Corinthiis designatum; eumque matris incestandae metu* " *'quod ab oraculo accepisset' liberaturus*; simulatque aperiret, quisnam esset, *et quo pacto educatus*; contrarium *ejus, quod proposuerat*, effecit. et in Lynceo; cum *Lynceus Hypermnestrae maritus*, duceretur ut moriturus; Danaus *socer*, prosequeretur, ut interfecturus; ex fabulae rebus gestis, huic quidem accidit *repentina* mors; illi, *inopinata*-salus. AGNITIO autem est, ut etiam nomen significat, ex ignorantia, in cognitionem mutatio, aut ad amicitiam *contrahendam* tendens, aut ad simultatem inter eos, qui *a poëta, ab initio*, ad prosperam *demum* fortunam, vel adversam determinati sunt. Pulcherrima vero agnitio *est*, cum peripetiae, simul, *non post aliquod spatium* fiunt; *nempe eo* modo, quo *illa* in Oedipode: *Qui simulatque agnosceret Laïum patrem, una se intellexit esse miserrimum.* Ac sunt quidem etiam aliae, *praeter jam explicatam*, agnitiones: etenim et res inanimatas, atque alia quaelibet, uti dictum est, agnitio consequi solet, et si quae fecit quis, aut non fecit; *ea quoque* licet agnoscere: sed, quae maxime *pertineant* ad fabulam atque actionem, *est ea personarum agnitio*, quae dicta est. talis namque agnitio ac peripetia, et misericordiam excitabit et metum: qualium actionum *'quae metu scil. et miseratione dignae'* tragoedia *esse* imitatio, suppositia fuit. praeterea vero, ejusmodi *personis, quae agnitioni huic idoneae sunt, id* accidit, ut adversa fortuna utantur, et prospera; *cum id in aliis usu non veniat.* Quandoquidem igitur agnitio, *'ut nomen indicat'* quorundam est agnitio; agnitionum aliae quidem, erunt alterutrius *personae* ad alterum solum *agnoscendum*; cum, alter ille, quis sit; antea perspicuum *notumque* fuerit: aliquando vero

ambos

ambos oportet, *se invicem* agnoscere: velut Iphigenia, *quae Dianae sacerdos jam erat*, ab Oreste *fratre* agnita est ex missione epistolae, *quam dabat illi ferendam in Graeciam:* illi autem, versus Iphigeniam, alia opus fuit agnitione; *argumentis scil. a poëta fictis.* Duae igitur fabulae partes, circa haec, *quae geruntur*, sunt peripetia, et agnitio: tertia vero, *est* PERPESSIO: atque ex his quidem, peripetia et agnitio, expositae sunt: PERPESSIO vero, est actio quaedam, vim habens interimendi, aut graves dolores afferendi: veluti, quae in aperto, *et manifeste fiunt*; et mortes *scil. allatae quibusdam*, et cruciatus *acerrimi*, et vulnera *imposita*, et quaecunque id genus.

12. Partes autem tragoediae, quibus tanquam formis *essentialibus*, utendum-est, prius diximus. At secundum quantitatem, et in quas *ipsa* dividitur, *loco* separatas, hae sunt: prologus, episodium, exodus, choricum, *i. e. locutio, vel cantus chori universi.* et hujus *chorici*, una quidem pars *mobilis, dicitur* parodus; altera vero, *stabilis*, stasimon. atque hae quidem, communes *sunt tragoediarum* omnium: propriae vero *quarundam, sunt histrionum* e scena *lugentium*, et *chori juxta scenam sedentis*, commi.

Quarum quidem partium luculentissima suppetunt exempla, ex Oedipode tyranno Sophoclis: quam caeteris tragoediis unam praepositisse videtur Aristoteles. Ac PROLOGUS, est pars integra tragoediae, *collocata* ante parodum, *i. e. primum ingressum chori.*

In prologo, Creon (ad aperiendam fabulam) scisscitatur de caede Laii: quae, quia pestilentiae causa Thebis esset, ex oraculi monitu, expianda fuit.

Κρε. Ην ἡμῖν, ὦ ναξ, Λαΐος ποθ' ἡγεμών. 103.

Finito autem prologo, succedit parodus; de quo infra. par. 6.

EPISODIUM, *est* pars integra tragoediae, *interjecta* inter plenos choricos cantus *qui scil. ab universo fiebant choro.*

Incipit haec pars, ab eo parodi loco, ubi Tiresiam vatem, (cujus persona adscititia est) alloquitur Oedipus:

Οιδ. Ω πάντα νωμῶν Τειρεσία.—— *vers.* 308.

Et protenditur usque ad illud cantantis chori,

Χορ. Ω γενεαὶ βρωτῶν.——*vers.* 1210.

Ut omne illud, quicquid duobus istis, quasi extremis, interjacet, exceptis cantibus chori, pro episodio habeatur.

EXODUS *est* pars integra tragoediae, post quam non est chori cantus;

Incipit autem, ubi nuncius, sic :

Αγ. Ω γῆς μέγιστα τῆς δ' ἀεὶ τιμώμενοι.——*vers.* 1246.

Definitque una cum tragoedia.

Chorici autem, PARODUS quidem, est prima dictio chori totius.

Initium parodi est ubi chorus, qui constat ex senioribus, affatur Oedipodem :

Χορ. Ὅσσον μ' ἀραῖον ἔλαβες.——*ver.* 284.

Mox cantum celebrat trochaïcum, ex anapaesto et trochaeo, qui saltationum erant numeri;

Χορ. Τίς ὀνίν' ἀ δεσπότεια;——*ver.* 471.

STASIMON vero, *est* cantus, *totius* chori, (*quem eodem loco stantes canebant*) sine anapaesto et trochaeo.

Cui Parti initium facit ille cantus :

Χορ. Ω γενεαὶ βροτῶν.——*ver.* 1210.

At COMMUS, *est* communis lamentatio chori *juxta assidentis*, et *voces histrionum, quae prodeunt* e scena.

Sic plangit chorus extra scenam, in exodo :

Χορ. Ω δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις.——*vers.* 1320.

Cui Oedipus, miserabili ejulatu respondet in scena.

Οἰδ. Αἰ αἰ αἰ αἰ——*ver.* 1330.

Ac partes tragoediae (*inquam*) quibus, *ut formis*, utendum est, prius sunt expositae ; quae vero penes quantitatem *sumuntur*, et in quas ipsa dividitur, separatas, hae sunt.

13. Quae vero oportet, *ut scopos* spectare ; et quae oportet, *ut scopulos*, cavere, dum constituimus fabulas; et unde perficietur tragoediae opus, (*in re miserabili et terribili fingenda posita*) sequitur ut dicamus, post illa, quae *adhuc* dicta sunt. Quoniam igitur constitutionem pulcherrimae tragoediae oportet esse, non simplicem, sed implexam ; eamque, terribilium et miserabilium imitationem : (hoc enim, proprium hujusmodi est imitationis, *minimeque cum caeteris Poëseos generibus commune :*) primum quidem, perspicuum *est*, *in scena*, neque *egregie* PROBOS viros, *et pictate insigni praestantes*, mutatos, *lapsosque* apparere oportere, ex fortuna *valde* prospera, in *res maxime* adversas: id enim non *tam* terribile *est* aut miserabile, (*quod tragoedia spectat*) quam conscleratum *ac impium*. Neque IMPROBOS, ex *gravi* infortunio, in prosperam fortunam *provectos :* (id enim maxime omnium a tragoediae studio alienum *est* ; quia nihil habet eorum, quae *optimae constitutioni inesse* oportet:

portet: neque enim quod humanitatis sensu tangat, *ibi* inest, *cum improbi praeter modum ornentur*; neque miserabile aut terribile.) Neque rursus valde pravum, ex prospera fortuna in adversam incidere: nam quod humanitatis sensu tangat, *id quidem* forsan tali constitutioni inerit; sed neque miseratio *inest*, nec metus; illa enim est erga eum, qui indigne *et contra fas*, adversa fortuna utatur; hic vero, circa *personam, ipsis spectatoribus conditione* similem. Erga eum, *inquam*, qui indigne *affligitur*, miseratio; circa similem vero, metus. quare *quia pravi homines, omni supplicio digni vivunt, probisque prorsus absimiles:* nec miserabile, nec terribile erit id, quod *iisdem* accidit. Reliquus igitur, *qui maxime idoneus habendus, est* inter hos INTERJECTUS. est autem talis, qui neque virtute *insigni* eminet, et justitia; *siquidem facinus admisit ultione dignum:* neque propter *animi* vitium, et pravitatem, mutatur, *caditque* in adversam fortunam: sed propter erratum aliquod *humanum, et proinde pravus prorsus dici nequit. neque est unus e populo, sed* ex eorum numero, qui *apud vulgus*, in magna existimatione, et fortunati habentur: *quo major appareat mutatio:* veluti, Oedipus, et Thyestes, et qui ex talibus familiis, *potentia opibusque fuere* illustres viri. Necesse ergo est egregie *se* habentem fabulam, esse magis *exitu* simplicem, *quae scil. unum unius personae casum exprimat*, quam (sicut quidam aiunt,) duplicem, *quae duarum duos*. nec mutari in prosperam fortunam ex adversa, sed contra, ex prospera in adversam: non propter improbitatem, sed propter ERROREM magnum: *eumque*, aut talis *personae-illustris*, qualem dixi; *id est, inter bonos pravosque mediae*; aut, *si recedat a medio*, melioris *viri* potius, quam pejoris. Signo autem *est*, etiam id, quod *poëtis* usu venit: nam ab initio quidem illi, quascunque fabulas nacti essent, in numerum *tragoediarum* referebant; nunc vero, (*usu rectius docente*) circa paucas domos pulcherrimae componuntur tragoediae: velut, circa Alcmaeonem, *tragoedia Theodectis*; et Oedipodem, *Sophoclis*; et Orestem, *Euripidis*; et Meleagrum, *Antiphontis*; et Thyestem, *Carcini*; et Telephum, *Agathonis*; et quibuscunque aliis accidit, aut gravia *et atrocia, ab aliis* pati, aut *in seipsos, crudeliter, vel in alios, ex perturbatione vehementi, aut per insciitiam* facere. atque ex hac quidem constitutione, quoad artis normam, pulcherrima *et perfectissima* est tragoedia. Quamobrem etiam qui insimulant Euripidem, *eadem ratione* peccant *ipsi:* quod hoc in plerisque faciat tragoediis *suis*; (*casum, unius, scil. personae, seu familiae, non duarum*) quodque multae ipsius *tragoediae*, in adversas res desinant, *non in laetas:* illud e-

nim, rectum *atque ex arte* est, uti diximus. *cui rei* id signo vel maxime est, quod in scenis et certaminibus, tales tragoediae, (*in quibus transitus illiusmodi fit*) *vel* maxime apparent tragicae; modo *alias* optatum exitum nactae fuerint. Et *sane* Euripides, tametsi alioqui, *partes fabulae, resque ipsas gestas*, parum recte, *aptaque* oeconomia disponat, *hac* tamen *in parte*, (*quum unius personae, seu familiae rebus, finem lugubrem imponat*) inter poetas *reliquos*, maxime apparet tragicus. Secunda vero *constitutio*, quae a quibusdam prima dicitur, est quae et duplicem habet constitutionem, *i. e. diversorum hominum actiones duas*; (sicut *Homeri* Odyssea) et desinit ex *fortunarum* contrarietate; *qua personae* meliores *sint prosperitate*; et pejores, *infortunio affectae*. videtur autem *inscitioribus tragicis* esse prima, propter theatrorum *seu spectantium* imbecillitatem; *quos hujusmodi constitutio capit maxime:* nam poetae *deteriores*, spectatoribus se accomodant, ad vota *delectationemque eorum* poemata conscribentes: haec autem, *quae capitur e fabulae parte felici*, non ea est, quae a tragoedia *expectatur*, voluptas, sed potius comoediae propria: ibi enim (*in comoedia*) si qui inimicissimi fuerint in fabula; *velut ipse* Orestes, atque AEgisthus: amici tandem facti, e scena exeunt, neque ab alio quisquam confossus occumbit.

14. Ac TERRIBILE quidem et MISERABILE, ex aspectu *seu apparatu* fieri licet; *cum neces, vulnera, tormenta, promantur in scenam, &c.* licet vero, etiam ex ipsa rerum constitutione, *citra adspectum, et solummodo pronunciata:* id quod prius est, et poetae melioris: oportet enim, (etiam sublato spectaculo) fabulam sic constitutam esse, ut qui tantum audit res, quae aguntur, et horreat et misereatur, ex iis casibus, qui *illic* accidunt: in quas utique perturbationes *pene necessario* cadet, quicunque Oedipodis *tyranni* fabulam audiat. hoc autem *terrificum et miserabile*, per aspectus *seu apparatus interventum velle* efficere; et artificii magis expers *est*, et choragi sumptus *magnos, ac praeparationes* requirit. Qui vero, per apparatum, non terribile *nobis*, sed monstrosum tantum *spectaculo* exhibent; *velut, Hydras, Polyphemos, &c.* nihil commune habent cum tragoedia; *tametsi haec suo more delectent*. neque enim omnem a tragoedia oportet voluptatem quaeri, sed propriam *et suam*. Quoniam vero poeta, eam quae ex miseratione metuque oritur, consicere imitando voluptatem debet; manifestum est, hoc *imitandi opus, fabulae seu* rebus gestis imprimendum esse; *quo terribiles ipsae videantur, et miserabiles*. Ex iis igitur, quae accidunt, qualia *tolerantibus* gravia, *quae hominibus timorem:* et qualia

lia lugenda, *quae miserationem movent*; jam sumere *aggrediamur*. necesse autem est, hujusmodi facta, aut amicorum esse *hominum* inter sese, aut inimicorum, aut neutrorum, i. e. *inter hos mediorum*. si igitur inimicus inimicum occiderit, *vel alio gravi malo affecerit*, nihil miserabile (neque dum hoc facit, neque dum mox facturus est) ostendit: praeterquam in ipsa perpessione; *quae postquam peracta sit, atrox esse desinet:* neque si *se* neutro modo habentes, *occiderint, &c.* quando autem in amicitiis *et consanguinitatibus* inferantur *hujusmodi* perpessiones, *et injuriae atroces*; velut si frater fratrem; *ut Eteocles Polynicen*; aut filius patrem; *ut Oedipus Laïum:* aut mater filium; *ut Merope Cresphontem:* aut filius matrem; *ut Orestes Clytemnestram*; *per ignorantiam* occiderit, vel *paulo post* occisurus fuerit, vel tale quid aliud fecerit, *quod pietatem violet*; haec *sedulo, e veteri memoria* quaerere, *et capessere* oportebit. Ac receptas quidem fabulas dissolvere, *i. e. praecipuum earum eventum* (*quo perpessiones tales continentur,*) *mutare*, non licet: dico autem, veluti, Clytemnestram occisam ab Oreste, et Eriphilen ab Alcmaeone; sed ipsum *poetam*, vel novas, his similes, *de suo* invenire; vel traditis illis pulchre uti, *atque emendare* oportet. quid autem vocemus PULCHRE, apertius exponamus. Licet enim sic actionem fieri, uti antiqui, (*quibus impolita res*;) faciebant: *ut scelus scil. patrent homines* scientes, et cognoscentes, *quid agant:* quemadmodum etiam Euripides, occidentem liberos Medeam facit, *quam tamen nihil tale molientem induxisset Carcinus*. Licet vero, etiam ut agant quidem, verum ignorantes, rem agunt atrocem: postea vero *eorum, in quos patratum est scelus*, amicitiam *et propinquitatem* agnoscant; ut *fecit* Sophoclis Oedipus, *qui patrem Laïum interemit*. atque hoc quidem, extra *ipsum* drama: *siquidem in eo, non patratur facinus, sed ut ante illum diem, gestum commemoratur*: in ipsa vero tragoedia, *dum actio repraesentatur, atrocem rem agunt:* veluti, Alcmaeon *poëtae* Astydamantis: vel Telegonus, in Ulysse vulnerato. Quinetiam praeter haec, tertium *datur:* cum quis sacvum aliquod facinus per ignorantiam facturus erat; et priusquam faceret, agnovit. *quibus insuper adjungi posset modus quartus, cum sciens facturus, non fecit*. Et praeter isthaec *quatuor*; aliter *fieri* non licet: aut enim facere necesse *est*, aut non facere; et scientes, aut nescientes. Ex his autem, pessime *contextum est illud*, cum quis *personam* sciens, facturus jam erat, nec tamen fecit: etenim et conscelleratum *quid* habet, (*propter voluntatem*; *quia per ipsum non stetit quin expleret*;) et minime tragicum; utpote, quia perpessione careat; *morte, vulnere, &c.* quamobrem, *licet a priscis frequen-*

quentata sit haec coagmentandi ratio; *poetarum tamen recentium* nemo, similiter facit, nisi admodum raro; velut, in Antigona *Sophoclis*, Creontem *patrem* Aemon *sciens*, *perimere conatus est*, *nec perfecit tamen*. nam proximum *est*, *cum quis sciens nefarie facturus fuit*, effeciſſe. Melius autem *est*, *eum* ignarum quidem, rem feciſſe; cum vero fecerit, *amicitiam vel consanguinitatem* agnoviſſe: quippe *ei facinori* scelerato non adest: *quia*, *personam sibi conjunctam esse ignorans*, *fecit*: et *personarum agnitio*, stuporem *spectantibus* inducit. Optimum vero *est*, postremum. dico autem, velut, in Cresphonte *Euripidis*, Merope interfectura quidem filium erat, *ut hostem*; verum non interfecit; *cum filium suum esse* agnoviſſet; et in *ejusdem* Iphigenia in *Tauris*, soror, *Orestem immolatura*, *agnovit esse fratrem*: et in *ejusdem* Helle, filius *Phryxus*, cum matrem *in manus hostium* dediturus esset, agnovit. *similique modo*, *in similibus familiarum illustrium perpessionibus*. Ob hanc enim causam, tragoediae, (quod pridem dictum est) non circa multas conflantur familias: hujusmodi enim constitutiones in fabulas dum quaererent *poetae veteres*; non arte *et doctrina* (*cujus expertes erant*) sed forte fortuna *ipsas* invenerunt. itaque conferre se coguntur ad hujusmodi domos, quibuscunque tales acciderint perpessiones. Ac de rerum constitutione *in tragoedia*, quales, quasque fabulas esse oporteat, *&c.* satis dictum est.

15. Caeterum, de *indole*, *ac* moribus *eorum*, *qui introducuntur*, quatuor sunt, quae spectare oportet. unum quidem, et primum; ut BONI *commodique* sint. exhibet autem *persona* mores; cujus, ut dixi, oratio vel actio, manifestum reddat *consilium*, *seu* praeelectionem quandam: pravos quidem, si pravam; bonos, si bonam. sunt autem *isti*, (*boni et pravi*,) in quoque genere; (*fortuna*, *et sexu*.) nam et vir, et (*quamquam varius*) mulier, est *in suo genere*, bona; et servus, *in suo*. Tametsi ex his, fortasse illa, *natura est* pejus *quid viro*; hic autem (*servus*,) omnino *et undique malus*; *verum ex malis*, *minimum*, *pro bono habendum*. Secundum *est*, ut *personis* CONGRUENTES *sint*; *in quo multis potest modis peccari*: fortem enim esse *in rebus gerendis*, vel terribilem *et gravem*, viriles quidem sunt *laudatique* mores: mulieri *si affingas*, nihil minus congruet, *nihil sequius*. Tertium vero, ut *praesenti sint saeculo* PER quam SIMILES; hoc enim aliud *quiddam est* ab eo, quod ante dixi: "[bonos *fecisse* vel congruentes mores.] Quartum autem, *ut* AEQUABILES; *tenore eodem servato*, *ne dissentiant sibiipsis*: quamvis enim persona, *inaequabilis sit*, quae praebet imitationem *sui*, talesque mores *spectanti* subjiciat, *modo ut harum sit partium*, *modo*

do illarum; tamen *in omni suo facto*, aequabiliter inaequabilem decet esse, *quo perpetuo sibi constet*. Improbitatis autem morum, quae minime necessaria *est*, (*neque satis justam ob causam introducta*) exemplum *habes*, in Oreste *Euripidis: ubi Menelaus, insigniter nequam fit; quum sine tanta clari viri macula, ad exitum res commode perduci posset*. Eorum vero, qui minime deceant, nec *personae tantisper* congruunt, est et *muliebris ejulatio* Ulyssis, *alioqui viri fortis*, in Scylla: et *subtilis atque accurata puellae Melanippes* dictio, *ex opinione Anaxagorae*. At inaequabilium *exemplum*, *est* Iphigenia in Aulide: dum enim *primum timide, ut virgo, pro se* supplicat, nulla-tenus ei quae mox apparet, consimilis est; *ubi, magna naturae mutatione, morti se lubens offert pro salute Graecorum*. Opus vero est, etiam in moribus, sicut, et in rerum constitutione, semper quaerere, *quod seriatim cohaereat, ut* necessarium *scil.* aut verisimile: ita, ut et personam *tali indole praeditam*, talia dicere vel agere, verisimile, aut necesse sit. et *in omnibus* (*tam moribus, quam quae exinde elucent, dictis, &c.*) HOC POST HOC fieri, necessarium *quoque sit*, aut verisimile. *Hinc* igitur manifestum est, et solutiones fabularum *'quae nodum expediant'* ex ipsa oportere fabula evenire, *seminibus rei prius jactis*; non autem *aliunde* a machina: sicut in *Euripidis* Medea; *quae, cum e Corintho elabi non posset, solaris vehiculi auxilio, mariti superfugit vim:* et in *tragoedia* Iliade *finguntur* illa, circa renavigationem *a Troja*; sed machina utendum est, ad ea quae extra drama, *'i. e. actionem illius diei' manent*; quaecunque *scil.* vel antea erant facta, ut nemo illa posset assequi aut postea futura sunt; si quae praedictione egeant, ac nunciatione *divina*. Nam omnia videre, *tam sequentia, quam antegressa, ex omnium consensu*, tribuimus diis; *qui quae libuerit, mortalibus patefaciunt*. in ipsis autem *fabulae* rebus, nihil absque ratione, aut *supra fidem* inesse volumus. sin minus, *ea in parte ponatur, quae* extra tragoediam *est*; velut, illud in Oedipode Sophoclis: *ubi fingitur tyrannus, modum, quo periisset Laius, nescivisse*. Quoniam autem tragoedia, meliorum imitatio est: *'ut comoedia, sequiorum'* fictores imaginum bonos imitari debemus; qui, cum *singulis suam* propriamque dent formam, faciendo similes; *quantum res patitur*, pulchriores fingunt: ita et *poëta*, dum imitatur iracundos, socordes, aliisque id genus moribus imbutos; *summum potius* probitatis exmplar faciet, quam asperitatis morum: velut, Achillem *non iracundum, &c. sed magnanimitatis exemplar quoddam finxere*, Agatho, et Homerus. Ergo haec *ut in rebus, ita in moribus* observanda sunt; et adhaec, *doctrinae* illae, quae sensus attingunt *oculorum auriumque*; quos

poëtico

poëtico *studio* comitari necesse est: *ut ne quid spectandum, audiendumve praebeatur, quod non responderit sententiis.* etenim secundum ipsas, *nisi acriter animadversae fuerint,* saepenumero peccare solent, *existimationisque jacturam facere.* dictum autem est satis de ipsis, in editis *earundem* libris.

16. *Persona* vero, *quae diu fefellit,* agnitio, quid sit, dictum est prius. species autem agnitionis, *hae sunt:* prima quidem, 'quae minime artificiosa est; et qua plerique, prae *subtilioris viae* penuria, utuntur' *est illa,* quae per SIGNA fit: quorum alia, sunt innata; veluti, lancea, quam *Thebis,* terrigenarum familia, *in cute* gestat, *tanquam indicium origenis suae:* aut stellulae *a primo ortu impressae;* quales in *fabula* Thyeste, *fingit* Carcinus: alia adventitia, *atque assumpta:* et ex his, quaedam, in corpore *sita;* veluti cicatrices, *ex ictu:* quaedam, extra; *ut* torques *in collo:* et, velut, *in tragoedia* Tyrone, per cunabulum, *in quo infans cubuit.* Licet autem, his *omnibus,* alias melius uti, alias deterius; veluti, Ulysses *ab apro in crure vulneratus;* per cicatricem, aliter agnitus est ab *Euryclea* nutrice, *quae casu eum reperit;* aliter a subulcis; *quibus credere nolentibus ipse aperuit se.* nam illae quae fidei *adhibentur faciendae* causa, artificii expertes sunt nimis: *ut, quae ab Ulysse, subulcis;* et *caeterae* id genus universae. quae vero ex peripetia, *non meditato adducuntur,* 'ut quae *ab Euryclea* in Niptris' meliores. Secundo loco sunt *illae,* quae *ipsius* poetae *studio* FACTAE. Ideoque non *penitus* artificii expertes: velut, Orestes, in Iphigenia, sororem agnovit *ex commento poetae, et mox* agnitus *est* ab ipsa, *deteriore via:* haec quidem, per epistolam, *quam dederat illi portandam in Graeciam:* ille, per signorum concursum, *poetae arbitratu fictum.* itaque *Orestes, sorori suae,* quae jubet poeta, dicit; non *quae textus rerum cogit, et* fabula: quamobrem, *ne valde probetur haec ratio,* ab eo, 'quod dixi' peccato non longe abest: *ex iis* enim, *quibus se indicavit Orestes,* quaedam licebat ponere *ante oculos, sororique memoriam refricare.* et in Sophoclis Tereo; radii textorii vox *in tela depicta, Philomelae elinguis calamitatem enarrat.* Tertia *agnitio est* quae per MEMORIAM *fit;* cum, *qui agnosci debet, rem aliquam nunc* spectando, *aliud* quid *prius* senserit, *i. e. in memoriam revocet:* ut, quae in Cypriis, tragoedia Dicaeogenis: dum enim picturam videret, in fletum prorupit. et quae in Alcinoi apologo *per auditum fit:* cum enim citharoedus *Trojanum bellum caneret, Ulysses id* audiens, *suarumque rerum* recordatus, lacrymavit; unde agnitus est *ab Alcinoo.* Quarta est, quae ex SYLLOGISMO *existit:* velut, in *Choephoris Aeschili; Electra, cum fratris Orestis*

cae-

caesariem, sui similem invenisset, argumentata est; " *quod sui simi-* " *lis quidam venit : atqui similis nemo, quam Orestes :* ergo, *iste venit.* et illa Polyïdae sophistae, de Iphigenia *Dianae jam sacerdote, cui frater, ex syllogismo agnitus fuit :* verisimile namque *erat* Orestem, *cum ad aram duceretur*, ratiocinatum esse: " *in* " *illis terris, et sororem immolatam fuisse, et ipsi quoque, ut immo-* " *letur, accidere.* et in Tydeo Theodectis : *ubi pater quidam, hoc syllogismo quaestus est :* " *quod, cum venisset, ut inventurus filium, ipse periit.* et quae in Phinidibus *Aeschili :* cum enim locum *illae* vidissent, ratiocinando collegere fati vim: " *ibi* " *ut morerentur, statutum esse :* " *quoniam ibidem olim infantes fuissent expositae.*" Est etiam quaedam composita *agnitio, quae* una *fit* ex PARALOGISMO theatri : velut in Ulysse falso nuncio ; hic enim " *illum (si verus sit Ulysses) cogniturum* " *esse* dixit, *Ulyssis arcum, quem nondum viderat :*" ille vero, quasi per arcum, *se* is agniturus esset;hoc ipso paralogismum fecit. Omnium autem praestantissima agnitio est, quae *paulatim* ex ipsis rebus enascitur ; cum ex verisimilibus *seriatim ductis, magna* fit *et illius, qui agnoscit, et eorum, qui audiunt*, consternatio : *velut* in Sophoclis Oedipode tyranno ; et *Euripidis* Iphigenia. Nam literas eam mittere voluisse verisimile fuit, *cum occasionem nacta esset : haec inquam,omnium optima.* tales enim solae, sine signis *a poeta* factis, *procedunt* ; et sine torquibus *in collo, reliquisque externis.* secundae ab his *censendae*, quae syllogismo fiunt ; *quae tametsi signis aliquatenus utantur, ex rerum tamen serie, ultra quam species tertia, videntur accidere.*

17. Oportet autem fabulas *tuas* constituere, atque elocutionis *ornatu* allaborare, quam maximae *ipsas* ante oculos ponendo: per hanc enim *collocationem*, evidentissime perspiciens, tanquam rebus ipsis, dum geruntur, interfis; invenies *plane* id, quod *ubique* decet : minimeque te fallent subcontraria. Atque huic rei signo est, quod Carcino datur vitio *in fabula.* Amphiaraus enim e templo, *ubi se occuluisset, secreto* exibat : quod *quidem*, cum spectatorum nemo videret, *extra theatrum facile* latere potuit: in scena vero, *id faciens*, lapsus *atque explosus* est, quippe aegre ferentibus id spectatoribus. Quantum autem potest, etiam figuris actionis *apud teipsum* allaborando *et agendo*, fabulam singas; *ut in personas cas, quas imitaris, conversus, tanquam illi ipsi fias.* eorum enim qui pari natura *ingenioque praediti, ad persuadendum accedunt* ; qui perturbationibus moti, persuadendo plus valent *quam qui sedato animo dicunt :* unde et fluctuare *res* facit, is qui *ipse* fluctuat; et ad iram con-

citat is, qui excandescit ipse, veracissima via. quamobrem poetica, ingenioſi est *hominis*, vel *saltem* (*ut Plato*) furore correpti. ex his enim illi, *ut cera*, formas *scenicas* induere apti sunt; hi vero, *ob phantasiae vim*, *in aliena persona*, extra sese positi. Et argumenta, tum quibus antea factis utitur, tum quae denuo confingit ipse, exponere universim oportet; atque ita *mox* episodia, (*quae adventitia sunt*) suis locis accommodare atque inserere. dico vero, universale, *ab omni circumstantia sejunctum*, ita spectari: velut, in Iphigenia: " *cum ante aras constituta es-*
" *set quaedam virgo, ut immolaretur*; *clanculumque ex immolantium*
" *conspectu surrepta*; *subinde comportata in aliam regionem*, *in qua*
" *lex erat*, *hospites Deae immolare*; *ejus sacri ministerio praeposita*
" *est. Procedente tempore contigit, ut sacerdotis eo se conferret fra-*
" *ter.* quam ob causam? *quia responsum dedit Deus, ut propter quandam certe illuc accederet. ea vero,* extra universale *est.* at cur ita *insuper*; id quidem *omnino est* extra fabulam. " *cum vero venisset, et captivus factus esset*; *dum jam immolandus duceretur*, *eum soror agnovit*: sive eo modo, quo Euripides, *agnoscere fecit*, (*ex literis datis*) *sive eo, quo Polyïdes*; dum, *frater*, ex verisimili; inquit " *non solum, sorori, sed et sibi, ut immoletur, fa-*
" *tale esse*: *ex quo utrique affulsit salus ac felicitas.* Post hanc autem *generalem expositionem*, cum *personarum* jam nomina imposueris, episodia *statim* inserere *oportet*. atque haec *imprimis*, quo pacto propria sint, *actionique conjuncta*, considerandum est: velut in persona Orestis *est*, et insania, ob quam *a pastoribus* captus, *et ad Thoantem regem*, *ut immolaretur*, *ductus* fuit; et salus *ei comparata*, per *simulachri* expiationem, *quam Iphigenia astute commenta est.* Ac in dramatibus quidem, episodia concisa *breviaque sunt*: epopoeia *contra*, horum *longitudine* producitur. Odysseae namque argumentum, *ut sua vi*, *ita* amplius etiam *episodiorum opera*, longum est. " *Cum quidam multos per*
" *annos peregre profectus esset*, *a Neptuno*, *quasi insidiante*, *observa-*
" *tus*; *et sociis vario exitio extinctis*, *solus superstes*; adhaec, *cum*
" *sic se haberent res domi*, *ut opes omnes absumerentur a procis*,
" *et filius insidiis peteretur*; *in hoc statu suarum rerum*, *ipse tem-*
" *pestatibus actus domum venit*; *cumque aliquos e suis agnovisset*,
" *procos vi adortus*, *ipse evasit sospes*, *inimicos exitio perdidit.*" atque hoc quidem *argumentum*, *fabulae ejus* peculiare est; *quod paucis hisce absolvitur*; reliqua vero, *sunt* episodia; *ut in tanto poemate*, *multa illa quidem et prolixa.*

18. Omnis autem tragoediae, (*complicatae an simplicis?*) una quidem pars est nexus; '*quae connexio*, *confusioque rerum dicitur*;' altera, *nodi illius paulatim facta* SOLUTIO. ac ea quidem,

dem, quae ut extra *actionem facta*, *supponuntur*, et pars etiam eorum, quae intra *eandem continentur*, plerumque *sunt* nexus; reliquum vero *omne*, (*sive factum*, *seu faciendum*) *est* solutio. Dico autem nexum esse eum, qui a principio, ad hanc usque *deducitur* partem, *quae postrema est*; ex qua mutatio fortunae, fit in prosperam, *vel adversam*; *cum prius contra res esset*: solutionem vero, quae a principio *illius* mutationis, *seu transitus*, *pertingit* usque ad finem fabulae: ut in Lynceo Theodectis; nexus sunt, ea quae *extra scenam* prius gesta sunt; et pueri *Ityös* acceptio, *seu deprehensio*, *a Philomela et Progne*. solutio vero, *incipit* a crimine caedis, (*quod Dryante Tereï fratri objectum fuit*) *et protrahitur* usque ad *fabulae* finem. Tragoediae vero species, sunt quatuor: (tot enim partes, seu *res praecipuae*, *in tragoedia superius* dictae sunt.) una quidem IMPLEXA, cujus totum *summaque vis* est peripetia, et agnitio: altera vero, PATHETICA, *cujus summa vis et elegantia*, *est in perpessionibus acerbis* (velut Ajaces, et Ixiones, *Sophoclis*, *Euripidis*, *et aliorum*. tertia, MORALIS, *quae magna ex parte* mores bonos *egregie exprimit*: velut *fabula* Phthiotides; *quae mulieres fuere castae*: et Peleus, *qui vir sanctus*, *et Diis charus*. quarta *species*, [SIMPLEX] *et eodem tenore*, *ab initio ad exitum perducto*: velut *Aeschili* Porcides, *i. e. tres Gorgones sorores*; et Prometheus: *in quibus Dii colloquentes inducuntur*. Et quaecunque *sunt de personis*, *et rebus* apud inferos. ac omnia quidem *haec* maximopere enitendum, ut habeas *in promptu*, *pariterque excellas in singulis*: sin minus, *saltem* maxima et plurima, *si qua possis*: *idque* cum in aliis, tum *praesertim*, quod aetate hac *maledica* arripiant *homines*, *quae possint*, ad criminandos poetas. cum enim secundum quamque speciem probati *jam existant* poetae; quo *singuli* excellunt bono, eo nisi singulos superet unusquisque, haud *satis* dignum putant. Tragoediam vero etiam di: versam eandemve appellare par est, nihil fortasse ob fabulam: (*quippe quae*, *eadem potest esse*, *tragoediis interim diversis*.) verum hoc, (*ut eadem sit*) *contingit in iis*, quarum eadem plicatio ac solutio; *contraque diversa in iis*, *quarum nexus*, *solutioque diversa*. Multi autem, cum *fabulam* bene plicarint, *postea remissis ingenii viribus*, solvunt male. verum ambas *adaeque* (*solutionem ac nexum*) *summa perpoliri diligentia*, semperque cum plausu oportet excipi. Opus autem est recordari, quod saepe monui; nec *committere* ut tragoedia, constitutio fiat epica. epicam dico eam, quae ex multis fabulis constat: veluti, si quis ex tota Iliadis fabula, (*cui tragicae actiones insunt multae*) *tragoediam* concinnarit *unam*. illic enim, ob longitudinem *operis*, congruen-

tem *quoque* magnitudinem *sibi* singulae assumunt partes, *quo et inter sese, et cum toto mirifice quadrent*. in dramatibus, longe praeter existimationem accidet: *siquis tam angustis terminis, tam grandes putet partes coerceri. cui rei* signum *est, quod* quicunque totum Ilii excidium, (non singulas partes) in una fecere *tragoedia* (*singulis, quae illic accidere, enumeratis.*) sicut Euripides, qui Nioben *integram fecit*; non ut Aeschylus, *qui sejunxit*; vel medio *in opere* exploduntur *e scena*; vel, *si in contentionem res venerit*, infeliciter, *et sine laude* certant. siquidem etiam Agatho, *qui reliquis abstinere vitiis potuit*, ob hoc solum *aliquando* explosus est. in peripetiis autem, (*quibus ingentes mutationes insunt*) atque in actionibus simplicibus, affectant *poetae*, quae volunt, per admirabile: *siquidem* et *haec ratio*, tragicum sapit; et sensum tangit humanitatis communis. est autem hoc (quod *admirabile dico*) *ut*, quando *quis astute* sapiens, sed vitio *affinis*, *ab inscito* deceptus *fuerit*; ut Sisyphus *Aeschili:* et fortis quidem, sed *idem* injustus, *ab homine ignavo* superatus sit; *ut Oenomaus.* atque *admirabile* hoc, *tametsi verisimili pugnare credas*, *est tamen* etiam verisimile: *non alias*, *quam* ut Agatho dicit:

" *Verisimile enim est, multa fieri, etiam praeter verisimile.*

Quin et chorus, *quantumvis populum repraesentet*, de histrionibus censetur unus; nec *adventitium quid esse*, *sed ut* pars totius *fabulae*; atque actione, (*quo fabula ad finem veniat*) una contendere: non, ut apud Euripidem, *cui interdum ea dicit*, *quae alius quivis posset*; sed ut apud Sophoclem, *ubi semper ea*, *quae ipsum decent.* reliquis autem *tragicis*, (*quorum alia ratio*) partes *chori*, quae *a magistratu* datae, nihilo magis sunt fabulae *illius*, quam alterius *cujusvis* tragoediae. quamobrem aetate nostra, embolima, i. e. *incerta quaedam*, canunt: quorum quidem primus inventor fuit Agatho. quanquam, quid interest, siquis embolima cantet, an ex uno *poemate* in aliud *disceptationem aliquam* transmoveat, aut *etiam* episodium integrum? *quae quam absurdae sint*, *nemo ignorat.*

19. Ac de aliis quidem (*fabula scil. moribusque*) jam dictum est. superest porro de elocutione, *animique* sententia dicere. Ac quae sententiam attingunt, rhetoricis libris *comprehensa*, *nunc* posita sunto: haec enim *disceptare*, illius proprium est potius, *quam hujus* methodi. sententiae autem adjudicantur ea, quae per orationem *poetae confici*, *ac* comparari opus est. eorum vero partes sunt, tum *obscura* demonstrare, et *adversantia* dissolvere; tum affectus *movere*; ut misericordiam, metum, iram, et id genus alia; tum porro amplificare *exilia*, *magna* diminuere. Perspicuum autem est, etiam, in rebus *seu fabu-*

la,

la, non minus, quam in sententiis, ab iisdem formis *locisque*, id quod usui sit, sumendum esse; quando ea, *quae proposueris*, miserabilia, gravia, magna, aut verisimilia efficere, opus fuerit. Id solum discriminis inest, quod *res* quidem ipsas, *formarum vi*, (sine docentis opera) tales apparere oportet; quae vero in oratione *posita sunt*, a dicente tales comparari, et per orationem fieri: quod enim dicentis foret munus, si *solo formarum usu* apparerent illa jucunda, nec per orationem (*i. e. inventionem*) *efficerentur talia?* Contemplationis eorum, quae locutionem spectant, unum genus, est de pronunciandi figuris: quas quidem *minute* scire, est artis histrionicae, aut ejus qui in hoc genere architectonicam habet: veluti, quid *sit* mandatio; quid precatio, narratio, comminatio, interrogatio, responsio; et siquid aliud id genus. Ex harum enim cognitione, vel ignorantia, in artem poeticam reprehensio expetit nulla; quae etiam serio curanda sit. quid enim est; cur *in iis* erratum esse quis putet, quae Protagoras *Sophista*, *in Homero* vellicat? quod *v. g.* cum precari se ille putet, praecipiat *potius*; ubi dixit:

" *Iram Diva cané.*———

Nam jubere, inquit, ut faciat quid, aut ne faciat, praeceptio est: et personae jubentis praestantiam notat. quamobrem omittatur *hoc*, ut *artis ejus*, *quae vocem format*, non Poeticae theorema.

20. Locutionis autem omnis, hae sunt partes, elementum, syllaba, conjunctio, nomen, verbum, articulus, casus, oratio. Ac elementum quidem, vox individua est: non omnis *illa* quidem, sed ex qua *commode* conflari queat vox; quae, *nisi quid obstiterit*, *ab aliquo* intelligi potest: etenim belluarum individuae sunt voces; quarum *tamen* nullam elementum voco; *quod neque significent quidquam*, *neque certa ratione intelligantur*. Hujus vero *elementi* species sunt vocale, semivocale, et mutum. vocale, est quod sine allisu *ad partes oris*, vocem habet *per se* exauditu facilem: velut, α et ω. semivocale, quod cum ictu *et incursu ad partes oris*, vocem habet, quae *etiam* exaudiri potest: velut, σ et ρ. mutum, quod, cum percussione *allisuque illo*, per se quidem, (*etiam mutae adjuncta*) vocem nullam habet, sed cum vocalibus, '*quae vocem edunt*' hujusmodi fit, ut exaudiri possit; velut γ et δ. Atque haec, *inter se* differunt, cum figuris oris, *hoc vel illo scil. modo formati*; et locis, (*labiis*, *dentibus*, *faucibus*, *&c.*) tum densitate *aspirationis*,

et

et tenuitate; tum longitudine *temporis*, et brevitate: praeterea vero, *accentus* etiam acumine, et gravitate; et *eo*, *quo supradictis differentiis* medium *est*; *circumflexo scil.* de quibus singulis, in arte condendorum carminum contemplari decet Syllaba vero, vox est significationis expers, composita ex muta, et vocem habente, *i. e. vocali*, etenim γρ sine α, syllaba non est, sed cum α: velut, γρα. caeterum et horum intueri differentias, *quoad formam oris*, *quoad spiritum*, &c. metricae artis est. Conjunctio autem est vox significationis expers, quae neque *absentia sui* impedit, nec *praesentia* facit vocem unam significativam; talem scil. quae ex pluribus *nominibus* componi apta est: et *vel* in finibus *periodorum*; vel in medio (nisi *potius* in principio poni conveniat,) *collocatur*: velut, μὲν, ἤτοι, δή· vel, est vox significationis expers, quae ex vocibus quidem pluribus, quam una, verum significativis *illis*, idonea est, quae *nectendo* faciat vocem unam. Articulus, est vox significationis expers, quae orationis initium, aut finem, aut distinctionem *a caeteris* indicat; velut, *articulus* τὸ, *cum dico* τὸ φημὶ, τὸ περὶ &c. *significat*, *has voces ab aliis distinctas esse*; vel est vox significationis expers, quae neque *discessu suo* impedit, nec *adventu* facit vocem unam significativam, (talem scil. quae ex pluribus nominibus componi idonea sit:) et, *vel* in finibus *periodorum ponitur*, vel in medio. Nomen, est vox *ex syllabis*, *literisve* composita, significandi vim habens sine tempore; cujus pars nulla est per se significativa. nam in duplicibus, *seu compositis nominibus*, nulla parte eo utimur pacto, quo etiam ipsa per se *separataque* significat: veluti in *nomine*; "Theodoro, *pars* doro nihil significat: *tametsi in sententiis significet*, *cum separata sit*. Verbum, est vox composita, significativa cum tempore, cujus *vocis* pars nulla per se *posita* significat: quemadmodum etiam in nominibus. nam *v. g.* *nomen* homo, vel album, non adsignificat quando, *seu actionem in tempore*; at *verbum* ambulat, vel ambulavit, adsignificat; alterum quidem, praesens tempus, *quando res est*: alterum vero praeteritum, *quando fuit*. Casus autem est nominis aut verbi; unus quidem, qui *in nominibus*, significat *aliquid* de hoc (*i. e. genitivo*, *apud Graecos*, *casu*) dici; vel huic, *i. e. dativo tribui*: et quaecunque talia; *in verbis autem*, *is qui significat personas*; velut, amo, amas: alter vero, qui significat hoc *nomen*, uni, '*in numero singulari*' vel multis, '*in plurali*' inesse &c. veluti, homines, aut homo: *similiterque in verbis*. alius autem

tem casus, verborum *proprius*; qui *significat* ea, quae ad *gestum* actionemque pertinent: velut, *quae ad* interrogationem, vel praeceptionem: nam *indicativum*, ambulavitne? et *imperativum*, ambula, sunt casus verbi, secundum has *actionum* species *ac modos*. Oratio, est vox *ex nominibus aliisve partibus* composita, significativa, cujus nonnullae partes significant aliquid per se. nec enim omnis oratio, ex verbis et nominibus constat, (veluti hominis definitio; *animal rationale mortale*; *est oratio quaedam, quae ex verbo non constat*) sed contingit, sine verbis esse orationem *aliquam*; verumtamen *oratio*, partem semper quampiam significantem habebit; velut in illo, ambulat Cleo: *vox* Cleo, significans est. Una autem est, oratio duobus modis: aut enim, quae unum significat; aut quae ex pluribus *partibus* per conjunctionem *copulantem, una fit:* veluti *poema* Ilias est conjunctione *seu aggregatione* una. Hominis vero *definitio, una est*, eo quod unum significet.

21. Nominis autem *late accepti* species, *'quae in usu frequentiori' duae sunt:* unum quidem, simplex *est*; quod *'ut definiam'* constat ex partibus non significantibus; *scil. literis, vel syllabis*; *ut flos, terra:* alterum vero, duplex, *e duobus compositum*; atque hoc vel *ex partibus dissimilibus*, ex significante *scil.* et non significante; *ut demiror*; vel ex *utrisque* significantibus constat; ut *Altitonans*. potest vero etiam esse, et triplex et quadruplex nomen *et multiplex*; velut, multa *sunt* Megaliotarum *vocabula: v. g.* Hermo-Caico-Xanthus, *e tribus fluviorum Asiae nominibus junctus*. Omne autem nomen, (*simplex, seu compositum*) est aut proprium; aut lingua, *seu peregrinum*, aut translatio, aut ornatus, aut factum, aut protractum, vel subtractum, vel immutatum. Voco proprium, quo *populi hujus gentis* utuntur singuli: linguam autem, *id* quo *homines, gentesque* diversae. Ex quo manifestum est, fieri posse, ut idem sit et lingua et proprium; non autem *nationibus* iisdem: nam Σίσυνον, *i. e. lanceola*, Cypriorum sermone est proprium; nobis *'Atheniensibus,'* lingua, *seu peregrinum*. Translatio, est nominis alieni, *ex sua in hanc sedem* illatio; *eaque* aut a genere ad *indicandum* speciem, aut *contra*, a specie ad genus; aut a specie ad speciem; aut secundum id quod ex proportione est. Dico *comportari nomen* a genere ad speciem: velut,

" *Tunc navis stetit ista mihi*——— nam in portu esse, " sta-
" re quoddam est, seu " in statione esse. A specie ad ge-
" nus; velut:
" ——*Jam mille decem bona fecit Ulysses.*

Nam

Nam decem millia, multum quiddam sunt; eoque *nomine* nunc usus est *Homerus* pro multis. A specie *ad speciem*; velut:

" ——*Aere animam postquam hauserat*:——
" et mox:——*immiti inciderat aere.*

Hic enim haurire, *pro* incidere; et incidere, *pro* haurire dixit: ambo enim, " auferre quiddam sunt. Ex proportione *esse* dico, quando '*quatuor nominibus sumptis.*' similiter se habuerit secundum ad primum, ac quartum ad tertium. *per metaphoram* enim *simpliciter* dicet *quis*, pro secundo quartum, aut pro quarto secundum. Et interdum, *ei nomini*, quod *simpliciter*, PRO HOC IPSO pronunciat, adponit *quoque* illud, AD QUOD, hoc ipsum se habet; dico autem ex. gr. similiter se habet " *poculum* ad *Bacchum*, et *clypeus* ad *Martem:* dicet igitur, et *clypeum*, *poculum Martis*; *et poculum*, *clypeum Bacchi.* praeterea, similiter se habet *vesper* ad *diem*, et *senectus* ad *vitam.* dicet igitur, *vesperum*, *i. e. postremum dici tempus*, *senectutem dici*; et *senectutem*, *vesperum vitae:* vel quemadmodum Empedocles *dixit*, *occasum vitae.* Nonnullis vero eorum, quae ex proportione *se habent*, non est positum, *vulgatumque* nomen, sed nihilominus similiter composite dicetur. velut illud, " *semen in agrum jacere*, *dicitur* " *serere*; at *flammam a sole*, :::: :::::::: *est* sine nomine: verum similiter se habet hoc, *quod sine nomine est*, ad *solis flammam*, et *serere* ad *agricolae semen.* quamobrem *a poeta* dictum est, " sol *serens flammam a Deo conditam.* Licet autem et aliter uti hoc translationis modo; ut, cum *pro nomine proprio* appellaverit id, quod alienum est; neget aliquid earum quae propria sunt: veluti, si *clypeum* dicat *poculum*, non *Martis* sed *sine vino.* Factum est quod, cum a nemine omnino impositum sit, ipse *tunc primum* ponit poeta. videntur enim talia esse nonnulla; velut, *cum poeta*, Κέραλα, *i. e. cornua*, *nova voce appellet* Ερνύτας; et Ιερέα, '*quo Graeci sacerdotem intelligunt*,' vocet Αρητῆρα. Protractum et subtractum: illud quidem *est*, si vocalem *jam* longiorem habeat, quam, quae sui erat *propria*; vel, *si* syllabam *in* sui *medium* inculcatam: hoc vero, si abscissum quicquam, ab ipso sit, vel ab eo, quod inculcatum fuit: protractum quidem; velut illud; πόλεος, πολῆος; et illud, Πηλεΐδᾳ, Πηλεϊάδεω, subtractum vero; veluti illud; Κρῖ *pro* Κρίθη *hordeum*; et illud, δῶ, *pro* δῶμας *domus.* et

"——*Am-*

"—— *Ambarum fit eadem* ὄψ: *pro* ὄψις, *i. e. facies.* Immutatum, est quod vocabuli recepti unam partem, *ut ante intactam* reliquerit; alterum *de novo* fecerit: velut illud; "——. Δεξιτερὸν κα[ὰ] μαζὸν, pro δεξιόν. Praeterea, ex nominibus *utique ipsis, quae verba non sunt*, alia, virilia sunt; alia muliebria; alia interjecta. virilia quidem, quaecunque *fere* desinunt in *liquidas*, ν et ρ; et *in eas*, quaecunque ex σ, et muta constant: atque eae sunt duae, ψ (ex π, β, φ, *et* σ·) et ζ, *ex* κ, γ, χ, *et* σ *confecta.* muliebria vero, quaecunque et in vocales eas *desinunt*, quae semper longae sunt; velut in η, et ω; et in eas *ancipites*, quae producuntur in α. ex quibus evenit, ut pares numero sint *literae illae*, in quascunque desinunt, virilia, et muliebria; *nempe tres numero:* nam ψ et ξ, *quoad terminationem* eadem sunt; *quum utraeque desinant in* σ. in mutam autem nullum nomen desinit, neque in vocalem *natura* brevem, *scil.* ε et ο. at in ι, tria sola; μέλι, κόμμι, πέπερι· et in υ, quinque; πῶυ, νάπυ, γόνυ, δόρυ, ἄσυ. interjecta autem *seu neutra*, in has *vocales desinunt*, et *in consonantes* ν et σ.

22. Elocutionis autem *poeticae* virtus *est*, ut sit perspicua; nec humilis *tamen.* ac quae ex propriis *rerum, de quibus sermo est*, nominibus *constat*, *absque floribus ullis*, perspicua maxime est; verum humilis, *et dignitatis expers.* exemplo est Cleophontis poësis, et Sthenelι, *ex hoc verborum genere confecta.* quae autem iis, quorum species peregrina est, utitur, grandis est, atque immutans vulgare loquendi genus: peregrinam speciem habentia, voco linguam *externam*, et translationem, et protractionem *vocum*, et quicquid *demum* praeter proprium *rei nomen* est, *demendo illi scil. aut quavis ratione mutando.* Verum si quis *in oratione*, omni haec una attulerit, *absque adhibito modo;* aut aenigma *inde* erit, aut barbarismus: ac siquidem ex translationibus *solis*, aenigma; si ex linguis etiam (*quod maxime fugiendum*) barbarismus. Aenigmatis enim forma, haec est; cum quis ea dicens, quae *rei vere* insunt, conjungat *admisceatque* illa, quae *specie tenus* fieri nequeant. atque hoc, per compositionem quidem (*i. e. duplicia nomina*) praestare non potest; (*at*

quod impossibile videtur scil. veritate consentiat:) verum per translationem, aliquando contingit: velut,

" *Ecce, viro* (*vidi ipse*) *vir aes agglutinat igne:* et similia. e linguis vero *passim juxtaque collocatis*, fit barbarismus. Quamobrem *oratio, translatis, externisque* his, aliquo modo *i. e. modice prudenterque* temperari solet. illud igitur *in dictione*, quo nec vulgare, nec humile est, efficiet, et lingua et translatio, ornatus, reliquaeque formae, quas dixi: perspicuitatem verc *vocabulum* proprium. ut autem locutio, perspicua sit, nec vulgaris, haud minimam partem conferunt protractiones *nominum*, subtractiones, atque immutationes *a consuetudine sua.* nam quia, quod praeter consuetum fit, alio modo se habet, ac proprium: idcirco id *genus* effecerit. quod *in oratione*, haud vulgare est. Sed quia, *non totum novum est* (*ut in linguis*) *verum* cum eo, quod consuetum est, commune aliquid habet; nascetu *inde* perspicuitas. Quare non recte vituperant, qui talem in simulant loquendi modum; poetamque (*ut istius licentiae plenum*) probris vellicant: velut Euclides ille antiquus: " Facile cuique fore, (*vel tenui ingenio,*) poema condere; si qui " *vocabula*, quantum libeat, protrahere, *vel immutare* concedat: qui etiam in ipsa oratione soluta; i. e. *in dialogis suis*, Iambica confecit, *irridendae hujus licentiae causa:* velut,

" *Annon Charen vidi, ad urbem Marathonem ambulantem:*
" Et,
" *Cum nondum natus esset, illius exhelleborismum.*

At cum *affectato* appareat *quis*, hoc genere usus esse; ridiculum *id quidem nimis:* mediocritas vero, omnium *dicendi* est partium communis. nam translationibus, et linguis, caeterisque formis qui indecore utitur, perinde fecerit, ac qui dedita opera, (*ut Euclides ille*) *ad risum captandum* abutatur. Id autem quod *in horum nominum usu* congruit, quantum in carminibus excellat; consideretur, eisdem nominibus metro, *si placet*, insertis. et *certe* si in linguas, translationes, caeteraeque formae transposueris *nomina* propria; *ita ut istorum, illa occupent locum* manifesto perspicies nos vera dicere. Veluti, cum eundem Iambum, faceret Euripides, quem *antea* fecisset Aeschylus: et unum solum nomen transponeret; *ut* pro usitato et proprio *substituatur* lingua; alterius (*i. e. Euripidis*) carmen, apparet eximium; alterius, *vulgare ac* humile. nam, Philoctete, cecinit.

" *Phagedena* (*i. e. cancrosum ulcus*) *quae mei carnes comedit pedis.*

Alter

Alter vero, pro *recepto medicorum vocabulo* " *comedit* ; posuit " *τὸ epulatur.* Et *pro illo,*

" *Nunc autem me, qui est et paucus, et homo nihili, et sine gras-* " *sante robore* ;

si quis propria *et vernacula* dicat, transpositis *peregrinis sic :*

" *Nunc autem me, qui est et parvus, et deformis, et imbecillis.*

Et *pro illo,*

" *Sedile inhonestum cum posuisset paucamque mensam* ; *reponat,*
" *Sedile abjectum cum posuisset, et exilem mensam.*

Et *pro illo,*

" *Littora vociferantur————reponat,*
" *Littora clangunt, seu resonant————*

Praeterea vero Ariphrades, tragoedos maledictis incessit : quae enim in sermone communi proferret nemo, iisdem eos *perinepte* usos esse. quale illud, " *domibus ab* ; non, *a domibus.* et " *sumet* ; et *ego autem ipsummet.* et *Achille de,* non *de Achille:* et quaecunque id genus alia. haec enim omnia, cum minime numerentur inter propria, faciunt id, quod in elocutione neutiquam vulgare est : quod quidem ille *turpiter* nesciebat. Jam magnum quidem, *atque arduum* est, unoquoque eorum quae dixi, congruenter uti ; et duplicibus nominibus et linguis : maximum vero *illud* ad translationes cudendas, *naturae* esse, *studioque* promptum : solum enim hoc, neque ab alio *authore* licet assumere ; et boni *acrisque* ingenii signum est ; scite enim *verba* transferre, *atque e sua sede in alienam comportare,* est simile *in rebus* intueri : *quod sine praestanti natura atque eruditione obtineri non potest.* Ex nominibus autem, duplicia (*quia sonitum adfectant,*) potissimum conveniunt dithyrambis ; linguae, (*quia minime vulgares*) heroicis ; at translationes, iambicis. et in heroicis quidem, omnia quae dicta sunt, usui esse, *constat.* iambicis autem, (quae vulgarem imitantur sermonem) expetunt nomina illa, quorumcunque, etiam in *familiari* colloquio usus extiterit. talia autem sunt et proprium, et translatio, et ornatus. Ac de tragoedia quidem, deque ea, quae in agendo sita est, imitatione, sufficerint illa nobis, quae exposita sunt.

23. De *poesi* autem ea, quae narrando munus suum obit, et *solo* imitatur metro, perspicuum est, *primo poetam,* fabulas constituere oportere, eodem, quo in tragoediis, modo ; ut sint dramaticae *scil i. e. quae in scenam deducantur, aptae, interloquentibus mutuo personis :* et ut circa unam *sint* actionem, totam *illam,* et perfectam, quae principium habeat, medium, et finem ;

quo *ipsa*, (ut spectanti animal unum et totum;) propriam *audienti suamque* excitet voluptatem. neque *vero* ullatenus ut sint, *tanquam* historiae usitatae; quibus expositionem fieri necesse est, non actionis unius, sed *factorum* unius temporis: *eorum scil.* quaecunque eodem *tempore*, circa unum, plurefve, *sive homines, seu populos*, evenere; ita ut singula, non aliter, quam fors tulit, ad invicem se habeant. quemadmodum enim per eadem tempora (*Olympiade* 75.) et in Salamine, commissa fuit *Athoniensium* navalis pugna *contra Xerxem*; et in Sicilia, Carthaginensium praelium: quae *tamen bella*, nequaquam ad eundem tendebant finem: sic et in temporibus, quae deinceps *se* excipiunt, alteri aliquando succedit alterum; ex quibus *tamen natura disjunctis*, unus nullus efficitur finis. Hoc autem fere facit poetarum vulgus, *ut ab historicis scribendi exemplum petant*. quamobrem, uti pridem dixi, etiam hac parte, prae caeteris, divinus apparere Homerus debet; vel quia neque bellum *Trojanum*, quamvis principium haberet ac finem, aggressus est versibus totum canere; (nimio enim magnum, nec simul *omni ex parte* conspectu facile evasurum fuit;) vel quia, tametsi magnitudine se modice haberet, *immodica saltem* perplexum foret varietate: nunc autem, *quo haec vitaret incommoda*, unam *belli* partem quum *e reliquis ad scribendum* auferret, episodiis ipsarum *partium* usus est multis; velut navium catalogo, et aliis *nonnullis*: quibus distinguit poesin. Alii vero *poetae*, circa unum *virum* versantur, et circa unum tempus, et actionem unam ex multis partibus, *quasi fabellis, constatam*: velut, qui Cyprica confecit, et Iliadem parvam. idcireo ex *utraque opere*, Iliade et Odyssea, vel una tragoedia componi potest, *vel* ad summum, duae; *scil. excidium Ilii, et reditus Ulyssis*. Ex Cypricis autem, *elicimntur* multae; et ex parva Iliade plures quam octo; velut, armorum judicium *Aeschyli*; Philoctetes *Sophoclis*; Neoptolemus *Theophyli*; Euripilus; mendicatio; Lacaenae *Sophoclis*; Ilii direptio *Achatis Argivi*, reditus classis, Sinon *Sophoclis*; et *Euripidis* Troades.

24. Praeterea *fabularum* species, epopoeiae eadem esse oportet, quae tragoediae: aut enim simplicem, aut implexam, aut moratam, aut patheticam oportet esse: et partes *seu formas*, exceptis melopoeia et apparatu, eadem. etenim peripetiis, *i. e. mutationibus fabulis, perinde* ei opus est, *ac tragoediae*; nec non agnitionibus, *quae poema implexum reddant*; et passionibus, *i. e. casibus acerbis*: praeterea, sententia, et elocutio, ut recte se *illi* habeant, aequum est; *quae poematis grandiloqui respondeant*. Quibus omnibus Homerus usus est, et *omnium* primus,

et

et *accurate* satis. utrumque enim ejus poema, *sic* constitutum est; Ilias quidem, *ut* simplex et patheticum; Odyssea vero, *ut* implexum *quid* 'agnitio enim, per totum, ei *crebro sparsimque ineſt:*' et *ut praeclare* moratum. Adhaec, elocutionis et sententiae *bonitate*, superavit omnes. differt autem epopoeia, et constitutionis longitudine, et metro. ac longitudinis quidem terminus sufficiens is est, quem antea dixi: *ejusmodi* enim *esse* oportet, ut *unico intuitu*, et principium conspici possit, et finis. atque hoc quidem fiet, si constitutiones *nostrae*, *quam* veterum, minores evadant, coque pervenerint incrementi, quantum est tragoediarum *omnium*, quae unius *diei* auditione concludi solent. Habet autem amplum quiddam, quo magnitudinem extendat epopoeia, et quidem de proprio *ac suo*. nam in tragoedia, haud multas, quae simul gerantur, imitari contingit partes, sed eam duntaxat, quae *versatur* in scena, *studioque* histrionum *nititur:* at in epopoeia, quia narratio *illa* est, per multas partes effingere, simulque ad finem perducere licet: ex quibus 'cum *rei qua de agitur*, propriae sint,' *magnopere* augetur poematis moles. quare hoc bonum sortitur *epica*, *primo* ad magnificentiam, *qua triumphat:* deinde, ut et is, qui audit, *varie* mutetur, et *ejus qui dicit*, oratio, episodiis dilatetur *inter se* dissimilibus: cum enim statim id satiet, quod simile est: facit, ut tragoediae, *prae fastidio*, exsibilentur e scena. Metrum autem heroicum, experientia *indice*, *periculoque hujus rei facto*, *granditati* quadravit *epicae*. nam si quis imitationem *ejus* 'quae narratione constat' alio metro uno faceret, pluribusve inter se mixtis; quam indecorum appareret? quippe heroicum, et stabilissimum inter metra, et elatum est maxime. quamobrem et linguas, et translationes, *prae aliis poematibus*, maxime admittit: nam et imitatio narrativa, eximia *praestansque* est inter caeteras. iambicum vero et tetrametrum, *omnino* ad motum proclivia sunt: hoc quidem saltationi *exprimendae*, illud actioni *histrionicae* idoneum. praeterea *quanto* absurdius *foret*, si quis *metra* ipsa commisceat, ut Chaeremo, *in Centauro sua*; *nunc hoc, nunc illo, claudicans pedem genere?* quamobrem prolixiorem *rerum* constitutionem, nemo alio *unquam metro*, quam heroico, complexus est: sed 'quemadmodum *supra* dixi' quid *epicae*, *quid caeteris* congruat, natura ipsa docuit; *magistro usu* dijudicante. Homerus autem, cum in aliis dignus est, qui laudetur, tum *vel in eo* maxime, quod solus inter poetas, quid ex sua, *quid sub alterius* persona fingendum sit, non ignoret. ipse enim poeta, quam pauciſſima, *ex suo quasi ore* dicat, oportet; siquidem secundum haec, *'quae suo edit*

dit nomine' ne imitator *quidem* est. ac alii *poetae*, per omnem *poematis* partem, ipsi *se* actioni immiscent; pauca vero, *sub aliorum sermone* imitantur, pauciscque in locis: Homerus *contra*, cum paucula praefatus sit, extemplo inducit virum aut mulierem, aut aliquam aliam rem, *personamve* moratam: neque omnino quicquam morum expers *ostendit*, nihilque non ornatum moribus. Ac in tragoediis quidem, id quod ADMIRABILE est, effingere oportet: sed in epopoeia contingit citius, *commodiusque recipitur id*, quod RATIONE VACAT; 'cujus opera et vi, id evenit maxime quod admirabile est,' propterea quod *in epicis*, *nos auribus narrantem excipimus*, non intuemur *quasi in theatro* agentem. quandoquidem illa *apud Homerum*, 'ubi Hectorem insectatur *Achilles*' *sine ulla reprehensione narrantur*; si in scena agerentur, apparerent utique insulsa: ut puta, *hinc Graeci stantes, nec hostem fugientem insequentes: illinc Achilles*, *ne illum vulnerarent innuens:* quae certe singula in epicis latent. admirabile autem *omne*, jucundum est; cui rei signum est, quod omnes, qui *rem gestam* nunciant, '*eam admirabilem esse* addant: quasi *hoc pacto*, quo *gratiores sint*, gratum *quid auditori* facientes. Maxime autem, etiam alios *poetas* docuit Homerus, FALSAS RATIONES, quo modo oportet dicere. est autem hoc, paralogismus, *seu fallacia quaedam*. Arbitrantur enim homines, cum, si τὸ prius est, aut fit; τὸ posterius quoque *sit*, *aut* fiat; etiam *vice versa*, si τὸ posterius est, *vel fit*, τὸ prius esse, vel fieri. haec autem deductio *secunda*, *a posito consequenti ad antecedentem*, falsa est: quamobrem porro etiam prima deductio, *a posito antecedente ad consequentem*, falsa erit, *non illativa:* verum, si τὸ prius sit, non necessario *seu syllogistice sequitur*, τὸ posterius esse, aut factum esse, aut adjectum fore. quia enim animus noster, hoc '*quod consequens est*' vere esse cognovit; falso inde ratiocinamur, etiam primum illud, vere *ac simpliciter esse*. Sed et illa potius, quae impossibilia, et *auditori interim* verisimilia sunt, eligere *oportet* quam quae possibilia, sed parum appositа ad persuadendum. Neque *vero* sermones ex iis, quae ratione carent, partibus constituere decet: sed maxime quidem, ut ne insit quicquam quod ratione vacet; sin minus *hoc detur*; *saltem* extra fabulae constitutionem *ponatur*; 'velut, in Oedipode, *illud*, *quod nesciat*, *quomodo Laïus*, *cui haeres ipse erat*, *diem obiisset*' in dramate autem, nusquam gentium; sicut in Electra, ii qui, quid in Pythiis *gestum sit*, nunciant; aut in Mysis, is qui sine voce

ull

ulla edita, tam longo itinere, ex Tegea *Arcadiae oppido,* in Mysiam pervenit. Quare illud si dicant, '*nisi tale ἄλογον finxissent,* interituram *sibi* fuisse fabulam, quam pulchram? ridiculum *id quidem, ad eosque excusandos parum utile.* ab initio enim, non oportuit constitui tales, *quibus aliquid* RATIONE VACUUM, *opus esset.* sin constituerit *quis, eoque pacto res posita,* consentanea magis apparuerit, admitti *sane par erit,* etiamsi absurdam. Quoniam et quae in Odyssea, ratione destituuntur, '*de Ulyssis ad Ithacae littus expositione*' perspicuum est, ne tolerabilia quidem futura, si malus poeta finxisset. nunc autem aliis bonis, *atque elegantiis,* poeta contegit, quasi condimentis ei, quod absurdi inerat, *ubique* adsperſis. Elocutione autem laborare maximopere oportet, in partibus *fabulae* ignavis, *iis scil.* quae neque moratae sunt, neque sententiis munitae. contra enim elocutio valde splendida, cum mores inobscurat, tum sententias.

25. De *obtrectatorum* problematibus, *eorumque* dissolutionibus, ex quot qualibusque formis, hoc qui considerant pacto, manifeste *rem* teneant. Quandoquidem enim poeta, imitator est *quidam*; sicut et pictor, vel quivis alius imaginum opifex: semper ex iis, quae numero tria sunt, '*si consilium ejus attendas*' unum aliquod ut imitetur, necesse est. aut enim qualia *olim* ERANT, vel *adhuc* sunt, *ut nihil mutet*; aut qualia vulgo ipsa AIUNT, vel esse videntur, *ut opinionem sequatur*; aut qualia ESSE OPORTET, *ut exemplar absolutum det.* haec autem *omnia* enunciantur elocutione, praesertim linguis et translationibus; *aliae* etiam permultae sunt passiones *atque ornamenta* elocutionis; *extensiones, immutationes, &c.* 'quae quidem omnia poetis, *pro arbitratu usurpanda,* concedimus.' Praeterea vero, non eadem rectitudo politicae est *scientiae,* quae poeticae; '*illa enim absolute vera; haec nonnullo errore implicata*' pariterque nec aliarum artium, et poeticae. Ipsius autem poetici *studii* erratum, est duplex; unum, per seipsum; per accidens, alterum. nam si imitationem praeeligat rei, cui perficiendae prae imbecillitate haud suppetit, ipsius *poetae* peccatum *in arte sua* est, *et per se:* illud autem, cum praeelegerit minus RECTE; sed *tamen, vel rem sumpserit exprimendam falsam; ut,* "*equum, qui gradiendo, utrumque simul crus dextrum attollat:* aut, *si quid* peccati *admittatur* secundum quamlibet artem: veluti, medicinam, aut aliam *aliquam, ex quibus res suas mutuatur poeta:* vel cum res impossibiles, *rationisque expertes,* commentus sit. haec inquam *errata,* qualiacunque fuerint, *poeticae sunt ex accidenti quidem,* non PER SE *ipsam.* Quare in problematibus,

tibus, quae objici solent, ex horum *generum formarumque* intuitu, solvenda sunt. primum enim, si res, quae paenes ipsarum artem sint impossibiles, finxerit, peccatum admisit. sed recte fecerit, si *eo pacto* finem consequatur suum, *quem usitata artis illius via non attigisset.* finis enim *fabulae ante* dictus is est, veluti si tali re *'quae fieri non potest'* ficta, aut partem illam *'in qua fictio est'* aut aliquam aliam, ad consternandos animos accommodatam fecerit. Exemplo sit Hectoris insectatio; *in qua, quod impossibile atque absurdum est, stuporem gignit.* Veruntamen *absque tali peccato*, si finis *ipse*, aut magis aut *paullo* minus inesse contigerit; *nihiloque minus* contra artem eam, quae de his est, peccatum sit; haud recte se habet, *neque hercle excusari potest:* oportebat enim, si qua contingeret, omnino nusquam errari. Praeterea, utrum *tandem* peccatum *gravius?* num, *quod admiserit poeta* secundum artem *suam*, an *si quid titubatum sit*, quoad accidens aliud? minus enim *id culpae* est, *velut*, in servorum specie, si foeminae cornua *'quae imprudenter affixit'* inesse ignoret, quam si *eam sine cornibus, ut est*, mala *minimeque poetica* imitatione describeret. Adhaec, si *poetae* vitio vertitur, non esse vera *quae effinxit: occurrendum tamen; finxisse*, qualia *esse* OPORTET; velut etiam Sophocles dicebat; " *se quidem, quo magis prodesset, res personasque, quales esse oportet; Euripidem, non nisi, quales sint, effingere.* quamobrem *id* hac via solvendum est. Quod si neutro modo, *nec quae* VERA *sunt, finxit, nec qualia esse* OPORTET; *dicendum*, quod ITA AIUNT; velut ea, quae de Diis *ex opinione vulgi narrantur.* forsan enim, nec fas dicere, quod melius sic *se habeant*; neque quod *ex rerum natura* vera sint; sed quod, *nescio* qui evenit, *ut sic autument* 'quemadmodum Xenophanes *Eleates* dixit;' " verum his nihil *inesse* certi. Fortasse autem nec, *quod* melius *ita, dici potest*; sed quod *tunc temporis, ex more sic fuit*: velut, quae *memorantur* de armis *militum* Diomedis:

" ——————*Cuspide nixae*

" *Ima hastae steterant*;——*in circulo scil. ferreo humi defixo.* Id enim tunc, instituti, *Graecis* fuit; quemadmodum etiam nunc dierum Illyricis, *qui veterem retinent morem.* De illo autem, PULCHRE ne an secus, aut dictum a quoquam sit, aut factum; considerandum est non solum intuendo in ipsum, quod factum vel dictum; *cujus generis sit*, studiosumne, an pravum; sed in agentem quoque vel dicentem, *et in eum* erga quem *is dixit vel fecit*; aut quando; aut quo medio; aut cujus gratia: velut, aut majoris boni *causa*, ut fiat *veniatque ad nos*; aut majoris mali, ne fiat. Quae ad elocutionem *ve-*

ro

ro *spectant, crimina*; *his modis* intuentem solvere oportet: veluti per linguam; *illud Homeri,*

" Οὐρῆας *quidem primo pestilentia perculit*———Fortasse enim *per* οὐρῆας, non *mulos* intelligit, sed " *castrorum custodes, qui excubias agunt.* et Dolonem '*dum ait*'

" *Qui sane secundum* εἶδος *quidem erat malus.*——non " corpore incompositio fuisse *notat*, sed facie turpem. siquidem Cretenses, εὐειδὲς, *non id quod corpore pulchrum est* vocent, *sed* quod facie speciosum. et, *ubi Achilles Patroclo, convivium legatis apparanti mandat*:

" Ζωρότερον *autem illis merum misce,*———

Non meracius, *ut temulentis, misceri* vult; sed festinantius, *ut occupatis.* Per translationem autem, dictum est illud;

" *Alii quidem Diique, et homines*

" *Dormiebant universam noctem*:———

Et illud *de Agamemnone varia cogitante,*

Sive quando campum Trojanum adspiceret: et *paullo post*;

" *Tibiarum fistularumque vocem, tumultumque in castris.* et illud,

" *omnes Dii, Jovem simul sunt secuti.*

Nam omnes pro multi, per translationem dictum est: quoniam omne, est multum quiddam; et illud '*de sidere arcto ab Ulysse conspecta*:

" *sola ursa, expers Oceani lavacrorum*———*i. e. Borealibus nunquam occidens*' per translationem dicitur: quod enim notissimum est, *quasi* solum est. Per accentum autem *purgatur*; quemadmodum Hippias Thasius solvebat illud, *quod Jupiter, somnio mandabat*; *ut Agamemnoni nunciaret.*

" Δίδομεν δέ οἱ, *ut victoriam inde gloriamque reportet.*

Et illud *de meta, quam Achilles in cursu equorum fixit*;

" *Hoc quidem lignum non computrescit imbre.*

Per divisionem autem, *seu interpunctionem excusantur illa*: velut, *cum* Empedocles;

" *Extemplo autem* '*mutato cursu motus*' *immortalia nata sunt, quae prius, in Chao illo, didicerant immortalia esse*;

" *Mixtaque prius quae pura.*———Per ambiguitatem vero, haec; *ut, cum Ulysses in expeditione nocturna, Diomedem monet, ut properet*:

" ——*Praeteriit autem jam major portio noctis, i. e. duarum* " *noctis partium*:

Nam illud Πλέων, *plus*, ambiguum est; *quia vel ad tertiam noctis partem referri debet, vel absolute legitur.* Ex consuetudine vero locutionis, *non ex veritate, penduntur nonnulla*: veluti, dilutum, *seu aqua temperatum, etsi vinum non sit, vulgo* tamen aiunt esse vinum: unde *et illud de tibia Achillis 'quam Agenor hasta perculit' a poeta* dictum est:

" .———*Ocrea recens fabrefacti stanni*;

pro ferri: eademque ratione, fabros, qui non nisi ferrum exercent, aerarios vocant. unde etiam *ab Aenea, genus suum venditante,* Ganymedes, *Jovi vinum ministrare,* dictus est; cum *tamen Dii,* non vinum, *sed nectar* bibant. hic vero, etiam per translationem purgari, *et ab infectatione defendi posset. siquidem unius mali, remedia saepe plura.* Quinetiam, quando nomen *aliquod,* subcontrarii quidpiam videtur innuere, in ea, quae prolata est, *sententia*; QUOT MODIS *id* significet, attendere oportet: *ut, si quis significatuum superstit, quo repugnantia tollitur; is poetae tribuatur.* velut, *de laminis Achillei scuti; quarum duas cum penetrasset Aeneae spiculum; tertia, restare dicta est,*

" ———*Qua ferrea substitit hasta*;

Quod ejus *interpositu* prohibita esset. hoc autem [" quotu- " pliciter dicitur, *attendere; aptumque significatum tribuere*] sic quodammodo absolvetur; potissimum *quidem,* si quis *de re proposita* judicium faciat, quoad *significatum* illum, qui *objicientis sensui* ex adverso est. Vel *saltem responderit ita,* ut Glauco *sophista* dixit: " *quod homines nulla ratione ducti, quaedam, quasi* " *praesupponere soleant, dammatisque aliorum suffragiis, veluti prae-* " *judicio facto, concludere*; *iidemque, quasi* QUOD IPSIS VI- " DETUR, *decreverint, reprehendant, si quid ipsorum existima-* " *tioni subcontrarium sit.* Atque hoc *errore* imbuta sunt ea, quae de Icario *feruntur, Penelopes patre.* ipsum enim Laconem fuisse, arbitrantur *plerique*: pro absurdo igitur, *Homeri* illud *habent*; " *cum illo Telemachum, quando Spartam, investi-* " *gandi patris causa veniret, minime congressum fuisse.* Hoc autem fortasse se habet, sicut *populi* Cephalenii aiunt: " *a sua enim gente, uxorem duxisse Ulyssem,* perhibent; " *socerumque ejus I-* " *cadium, non 'ut vulgus putat' Icarium, fuisse.* problema autem, quod propter *poetae* peccatum, *ex artis insciti fit,* consentaneum est *solvere.* *'desiderantur quaedam.'* Omnino quod impossibile est, 'quo excusari queat' vel ad poesin, vel ad id quod melius, vel ad opinionem, *seu ea quae aiunt,* reducendum est. ad poesin enim *redigi debet, quia poesêos gratia,* eligendum potius *est,* quod persuasioni aptum, quam quod ineptum: tametsi hoc

fieri

fieri poteſt, illud non poteſt. tales autem, *res perſonaſque fingi decet, non modo* quales Zeuxis, *abſque moribus ornatuque* pinxit; verum etiam *reduci* ad melius. etenim, *in omni imitatione, quod* pro exemplari eſt, *reliquis omnibus* antecellere oportet. ad ea quae aiunt, *rediguntur haec, quae dixi*; et illa, quae ſine ratione ſunt. ergo, et ita *ſolvenda*; et *praeterea*, quia, *quod ratione vacat*, praeter rationem quandoque non eſt. veriſimile enim *eſt* etiam *id, quod* praeter veriſimile *eſt*, fieri: *alioqui quicquid veriſimile eſt, certum atque exploratum foret.* Subcontraria vero ejuſmodi, quae dicta ſunt; ſic conſiderare *oportet*, quemadmodum confutationes in diſputationibus *fieri ſolent*; ſi *id quod* pro contrario *arguitur, videatur eſſe* idem, et ad idem, et ſimili modo *ſe habens*. quare in poeticis, etiam *perſonam* ipſam animadvertas, *oportet*; et ad quas res ipſe *reſpiciens, illa* dicat. *videndumque, an ea in re,* quod prudens praeceperit, *ſecutus ſit*. Juſta autem reprehenſio, *quamque excuſare nequit* poeta, eſt, et vacuitas rationis, et improbitas: quando *ſcil. poeta, in aliqua parte,* dum nulla premat neceſſitas, aut eo quod ratione vacet, uſus ſit; ut Euripides illo, in Aegeo; aut pravitate *non credenda,* ut *idem Euripides, pravitatem inducit* Menelai, in Oreſte. Ac reprehenſiones quidem *poetarum,* ex quinque adducunt formis, *ſeu generibus ſumnuis*. nam *reprehendunt* aut tanquam ea, *quae fieri non poſſunt*; aut quae ratione carent; aut *quae* pernicioſa, *ſeu improba*; aut ſubcontraria; aut tanquam ea, quae a *poeticae vel alterius* artis norma ac veritate diſcedunt. quarum *omnium* ſolutiones, ex antedictis *formarum* numeris, *ſeu ſpecialibus differentiis,* conſiderandae: *omnino* autem comperiuntur numero duodecim.

26. Utra vero ſit melior, epica an tragica imitatio, dubitare poſſet quiſpiam. ſi enim *imitatio*, quae minus onerosa eſt, melior ſit; hujuſcemodi autem ſit ea, quae pertinet ad ſpectatores meliores: perſpicuum *eſt*, eam quae omni modo, (*numero, ſermone, et harmonia*) imitatur, oneroſam fore, *et proinde pejorem*. tales enim *imitationes*, quaſi *ſpectatores* (niſi actione tua ſcenica adjuncta) haud ſatis rem ſentiant, multimoda motione moventur: velut, inepti tibicines, *qui non confiſi imitationi tibiae*, volvunt ſe *circumquaque*, ſi diſci circumactionem fingant; et Scyllam ſi *naves attrahentem* cecinerint, praecentorem ſuum *ad ſe* trahunt. ac tragoedia quidem hujuſmodi *imitatio eſt*; quemadmodum etiam hiſtriones priſci, (*quorum ſimplicior parciorque geſtus*) eos qui poſtea ſubſecuti, *plus ſatis geſticulatorios* putabant. etenim Myniſcus *hiſtrio*, Callippidem, *'qui actate minor'* tanquam plus nimio geſticulantem, *contumelioſe*

lioſe vocabat ſimiam. ſed et talis opinio etiam de Tyndaro *hiſtrione* fuit. ſicut autem juniores iſti, ad *grandiores* illos ſe habent; ita univerſa *tragoediae* ars, ad epicam; *eodemque verſatur in crimine*. Atque hanc quidem pertinere ad ſpectatores, aiunt, *prudentes*, *et* graves: 'quamobrem geſtus, *quibus inflectantur*, non deſiderant:' tragicam vero ad *male moratos*, *ac* viles: cum igitur haec, *apparatu* ſit, *geſtibuſque* oneroſior, deterior profecto videri debet. Ac primum quidem accuſatio *haec de onere motionum*, hiſtrionicae eſt, non artis poeticae; ſiquidem ſupervacaneis *rem* ſignis, *nimioque geſtu* ornare poteſt, non modo is, qui *eam*, interpoſito aliquando cantu, recitat; 'quod Soſiſtratus fecit' ſed et is, qui recitando, continenter, canit, ſicut Mnaſitheus Opuntius. Deinde, nec omnis *abſque diſcrimine* improbanda motio: ſiquidem neque *omnis ſaltatio*; ſed *quae* improborum *duntaxat*; quod et *hiſtrioni* Callippidi dabatur vitio, et hodie *quibuſdam* aliis: quaſi mulieres imitentur *illi* non ingenuas; *carumque motus*, *matronis tribuant honeſtis*. Adde quod, etiam abſque motu *ſcenico*, tragoediam ſuum munus exſequi, ſicut epica, poteſt. e ſola namque lectione, qualis ſit, manifeſta eſt: *ut facile de ipſa judicium feras*. ſi igitur aliis *rebus omnibus* praeſtet; hoc quidem *motionum onus* '*quod tantum offenſiunculae parit*' ut ipſi inſit, non eſſe neceſſe. Deinde, quoniam omnia illa habet, quae epica; *fabulam ſcil. mores*, *ſententiam*, *elocutionem*, *&c.* nam et metro *etiam aliquo* licet uti ſi velit, '*ſcil. iambo.*' et inſuper 'neque exigua *ſui* parte' *adornatur* apparatu et muſica, quorum acceſſu, *affatim ipſi* celeberrima conciliatur voluptas. Deinde, et *ſummam quoque* evidentiam habet, cum in agnitione, tum in operibus *ſingulorum dramatum propriis*. Praeterea, quia terminus imitationis hujus *minor eſt*, minorem longitudinem *finiens*. quod enim confertim magis *ſimulque totum* eſt, jucundius *propinatur*, quam quod fuſum eſt, multoque tempore, *quaſi dilutum*: dico autem, veluti ſi quis Oedipodem Sophoclis, tot verſibus, quot *conſtat Homeri* Ilias, conſtitueret; *tragoedia haec*, *quae antea perplacuit*, *prae taedio flaccefcens*, *amitteret ſuavitatem ſuam*. Praeterea, minus unica *ac ſimplex* 'quaecunque ille ſit' eſt quaelibet epicorum imitatio. cui rei ſigno eſt, quod ex imitatione *epica* qualicunque complures enaſcantur tragoediae. quare *ſic colligo*: *ſi ſcriptores epici*, fabulam '*quod oportet*' confecerint unam; ea *certe* ſi breviuſcule explicetur, verſus extremum extenuata; ſin cum metri longitudine provehatur, quaſi diluta *et languida ubique* appareat, neceſſe eſt. quod ſi, *ut fere ſolet*, plures *diſtinctaſque fabulas complexi ſint*; velut, *ex. g.* ſi e pluribus actionibus conſtent; haud-

qua-

quaquam erit *imitatio* una: ſicuti et Ilias, et Odyſſea, hujuſcemodi partes habet permultas; quarum *quidem ſingulis*, quaſi *totidem fabulis*, *etiam juſta* ineſt magnitudo ſua. quanquam haec ipſa, *Homeri ſtudio*, quantum poteſt, optime conſtituta ſunt; et imitatio *nimirum*, ſunt actionis unius, quam maxime *potuit una actio in tanto opere ſervari*. Si ergo *tragoedia*, et his omnibus *bonis 'quae dixi' epopoeïae* praeſtet, et proprio etiam artis opere: 'utraſque enim non quamlibet, ſed illam, quam ſuperius dixi, perficere voluptatem decet' manifeſto efficitur, eam praeſtantiorem fore: ſiquidem *multo* potius, quam epica, conſequatur finem ſuum. Ac de tragoedia quidem et epopoeïa, cum ipſis *univerſim*, tum *ſigillatim* de ipſarum formis, ac partibus, quot ſint, quo pacto differant; tum quae cauſae ſint ejus, quod in poemate BENE eſt, aut ſecus; tum de reprehenſionibus, et ſolutionibus, tot *habes quae* dicta ſunt.

FINIS.

LECTIONES VARIANTES.

PAG. 2. pro διὰ τῆς φωνῆς, in edit. Du-Val. ad marginem, δι' ἀμφοῖν.

P. 3. * In quibusdam MSS. ὑ ποιοῖτο animadvertit Victorius. † Idem Vict. legit Κένταυρον ex auctoritate MSS. et Athenaei.

P. 4. * Victorius e tribus MSS. restituit haec verba ἢ ἢ τοιάντες, quae in Aldino exemplari defecerant; in quibus vero desiderantur ἀνάγκη μιμεῖσθαι.

P. 7. * Vict. e MSS. reponit ἀτιμοῦσάτων.

P. 8. * Vict. legit ὐχὶ μίμημα e MSS. codicibus. † Vict. tollit τύχας.

P. 9. * Haec verba prius desiderata παραφανείσης δὲ τῆς τραγῳδίας ἢ κωμῳδίας a Victorio restituta sunt e libris manu exaratis.

P. 13. * Victorius trium MSS. fidem secutus, legit ἐν ἑξαμέτροις.

P. 16. * Victorius et Madius, cum duobus exemplaribus, legunt ἔτι ἀνὰ μὲν πράξεως. † In omnibus MSS. legitur ἀγαθὸς.

P. 17. *In plurimis MSS. deest particula ὑ.

P. 18. * Victorius hunc locum e veterum librorum auctoritate ita restituit, ἐν οἷς ὐκ

ἔστι

ἔστι δῆλον εἰ προαιρεῖται ἢ φεύγει. διόπερ οὐκ ἔχουσιν ἦθος τῶν λόγων, ἐν οἷς μηδ' ὅλως ἐστὶν ὅτι προαιρεῖται ἢ φεύγει ὁ λέγων.

P. 28. * Plures MSS. habent οἷον ἔχει ἡ ἐν τῷ Οἰδίποδι. † Victorius ex auctoritate exemplaris vetustissimi haec verba ἔτι δὲ tollit, et has duas periodos in unam contrahit.

P. 37. * Victorius monet se in nullo librorum MSS. invenisse ᾗ.

P. 39. * Victorius legit τὸ, auctoritate MSS.

P. 40. † Victorius post τῶν ἠθῶν e libris MSS. inserit τοιούτους ὄντας.

P. 41. * Vict. adnotat διὰ σημείων extare quidem in antiquo libro; sed se illi non confidere, ideoque spatium inane relinquit, sicut olim in excusis fuit. † Vict. legit ὥσπερ ἡ, subaudito ἀναγνώρισις, convenientius.

P. 42. * Vict. edit. habet Χοοφόροις, rectius in versione et commentariis legitur Χοηφόροις. † Vict. edit habet φινίσιν, et adnotat in quibusdam MSS. virili genere legi φινίδας. ‡ Pro ὁ μὲν et ὁ δὲ adnotat Vict. in omnibus quos viderit MSS. legi τὸ μὲν et τὸ δὲ.

P. 43. * Vict. omittit δι' ὃ secutus auctoritatem plurium MSS.

P. 44. * Vict. ex auctoritate MSS. reponit παρατείνειν.

P. 45. * Dacierius et alii legunt μικρὸς.

P. 47.

P. 47. * Vict. e MSS. restituit ea verba χρὴ δὲ, ὅπερ εἴρηται πολλάκις, μεμνῆσθαι.

P. 49. * Vict. in tribus MSS. invenit ἰδεῶν pro εἰδῶν, nec tamen receptam lectionem ejiciendam putat.

P. 51. * Quod Robortellus narrat se in MS. libro offendisse hunc locum ita scriptum ἄνευ τοῦ α οὐκ ἔστι συλλαβὴ, ἀλλὰ μετὰ τοῦ α, cum tamen vestigium nullum ejus lectionis invenerim in meis exemplaribus, receptam scripturam sequor. Vict.

P. 53. * Victorius cum scriptis libris legit σημαίνει

P. 54. * In pluribus MSS. post ὀνόμα invenitur ϗ πολλαπλῶν.

P. 55. * Pro ἐρύσας et τάμνειν in antiquis libris legitur ἀρύσασκε τεμών.

P. 56. * Vict. pro ἀλλὰ οἶνε legit ἀλλ' ἄοινον.

P. 57. * Η ἐμβεβλημένη in nonnullis manuscriptis libris non inveniuntur, *Vict.* † Basil. edit. pro ὄψ, quod *a* Victoriana Editione restituitur, habet ἐῆς, ἧς *Sylburgius.*

P. 59. * Vict. e corruptis MSS. vestigiis legendum putat δεῖ ἄρα κεχρῆσθαί πως τούτοις.

P. 60. * Hi versus tam multis maculis sunt inquinati, ut veritate desperata, nihil amplius curae susciperc de hac re volui. *Sylburg.*

P. 63.

P. 63. * Vict. e MSS. legit μηδεμιᾶς ἱστορίας τὰ συνηθὴ εἶναι. Dacierius vero hunc locum ita emendat καὶ μὴ ὁμοίας ἱστορίας τὰς συνθέσεις εἶναι.

P. 64. * In MSS. legi Κυπρικὰ testatur Vict.

P. 67. * In quibusdam MSS. invenit Vict. κίνησις pro μίμησις. † Vict. e MSS. pro αὐτὸ reponit αὐτῇ.

P. 68. * In omnibus MSS. legitur καὶ οὐδέν' ἀήθη, ἀλλ' ἔχοντα ἦθος. † Pro ἀνάλογον Vict. legit ἄλογον. ‡ Vict. e MSS. legit ὅταν τουδὶ ὄντος τοδὶ ᾖ, ἢ γινομένου γίνεται.

P. 69 * Idem e quibusdam MSS. legit, ἀλλ' οὐδὲ τούτου ὄντος.

P. 71. * Victorius suspicatur hic aliquid deesse.

P. 72. * Vict. adnotat quosdam MSS. habere ἢ εἰ ἀμιμήτως, alios vero ἢ καμιμήτως. † plures MSS. habent ἀλλ' ἴσως δεῖ. ‡ Vict. legendum existimat ἀλλ' οὐ σαφῆ τάδε.

P. 75. * Victorius secutus exemplaria vetera legit εἴη δ' ἂν τοῦτο, omissa particula negativa. § Unus e libris excusis habet ᾠδικῶς, in quibusdam MSS. legitur δίκως. Vict. ‡ In codice omnium vetustissimo, desideratur verbum unum aut alterum, relicto spatio: sic enim habet κατὰ τὴν—ὡς Γλαύκων. Vict.

§ Extant libri qui habent τι ἔνια, et in alio legitur ὅ ἔνιοι.

P. 76. * Ita legendum est, ἢ ἂν εἰρηκότι ὅ, τι δοκεῖ. Heins. † Vict. distinctis vocibus legendum monet δι' ἁμάρτημα.

P. 77. * Discrepant hic inter se MSS. quidam enim habet Αἰγινήτῃ πονηρίᾳ; alius τῷ Αἰγείντῃ πονηρίᾳ· nonnulli, τῦ Αἰγείντος πονηρίᾳ ἢ. in cujus exemplaris margine emendatum est τῇ Αἰγίνδε.

P. 78. * In pluribus MSS. legitur κινῦνλα. Quae lectio non penitus contemnenda videtur: si quis vero αὐτοῖς αὐτὸς emendet, uno fortasse tempore pluribus malis remedium adhibebit. *Vict.* † MSS. non habent διὸ quae tamen requiri loco videtur.

P. 79. * Victor. pro ὅτι legit ἔτι, et pro τὴν ὄψιν, τὰς ὄψεις, MSS. auctoritatem secutus.

P. 80. * In pluribus libris antiquis desideratur ἀνάγκη, et in plerisque pro βραχέα legitur βραχέως *Vict.* † Haec verba ἐὰν δὲ πλείους absunt a compluribus libris vetustis. *Vict.*

LGr
A717poG

Aristotle. Poetica
De poetica; with Latin version of
Goulston.

53032

University of Toront
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITE